

ОШ „Мирко Јовановић“ - Школски програм

На основу члана 61. став 2 и члана 119. став 1.2, Закона о основама система образовања и васпитања "Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27 /2018 - др. закони, 16 /2020, 129/2021.92/2023'19/2025), Школски одбор Основне школе „Мирко Јовановић“ у Крагујевцу на седници одржаној 25.06.2026. године доноси

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

**ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ЗА ПЕРИОД 01.09.2026. ГОДИНЕ ДО 01.09.2030. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ	5
КЉУЧНЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ.....	5
1. ПОЛАЗНЕ ПРАВНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	7
2. НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	10
3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	11
4. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	12
5. КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ОПШТЕ/СПЕЦИФИЧНЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ.....	15
6. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА.	17
7. ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ.....	18
8. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	18
9. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА И ПРОГРАМА АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ.....	23
10. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ.....	42
11. ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ.....	44
12. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ.....	45
13. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕАКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ.....	48
14. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА.....	51
15. ПРОГРАМ ПОСТУПАКА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА.....	75
16. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ.....	88
17. ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА.....	102

18.ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ-----	103
19.ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У ПРЕДМЕТНОЈ НАСТАВИ-----	105
20.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА-----	107
21.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ-----	108
22.ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА-----	111
23.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ-----	114
24.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ-----	117
25.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ-----	118
26.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ-----	121
27.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ У ПРВОМ ЦИКЛУСУ ОБРАЗОВАЊА-----	124
28.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ У ДРУГОМ ЦИКЛУСУ ОБРАЗОВАЊА-----	126
29.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ-----	127
30.НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ-----	128
ЦЕЛОДНЕВНА НАСТАВА-----	128
ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА ЗАПОСЛЕНИХ-----	133
ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА-----	135
ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ-----	150
ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА-----	152
ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА-----	153
ПРОГРАМ ПОДРШКЕ НОВИМ УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА-----	157
ПРОГРАМ ТРАНЗИЦИЈЕ УЧЕНИКА-----	161
ПРОГРАМ АДАПТАЦИЈЕ УЧЕНИКА-----	162

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ У УЧЕЊУ-----	164
ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ-----	164
ПРОГРАМ УВОЂЕЊА ПРИПРАВНИКА-----	167
ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НЕДЕЉЕ СЕЋАЊА И ЗАЈЕДНИШТВА-----	169
УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ-----	171
ПРОГРАМ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА-----	171
ПРОГРАМ ВРШЊАШКОГ ТИМА-----	172
ПРОГРАМ ПОДРУЖНИЦЕ ПОДМЛАТКА ЦРВЕНОГ КРСТА-----	174
ПРОГРАМ РАЗВОЈНОГ ПЛАНИРАЊА-----	175
САМОВРЕДНОВАЊЕ-----	178
ПРОГРАМ РАДА ПЕДАГОГА-----	180
ПРОГРАМ РАДА ПСИХОЛОГА-----	198
ПРОГРАМ ПЕДАГОШКОГ АСИСТЕНТА-----	212
ЛЕТОПИС ШКОЛЕ-----	217
САЈТ ШКОЛЕ-----	218
ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА-----	218
ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПО РАЗРЕДИМА СУ ДАТИ КАО ПРИЛОГ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	

ОПШТИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

Назив школе:	Основна школа „Мирко Јовановић“
Адреса:	Ул. Незнаног јунака 8, 34 000 Крагујевац
Контакт подаци школе:	
-Телефон/факс	директор 034/304-200 , секретар 034/300-333
-Званични мејл школе	osmjovanovic@gmail.com
-Званична интернет презентација школе	www.osmjovanovic.rs
ПИБ:	100561893
Матични број школе:	07319703

КЉУЧНЕ СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ

Школски програм Основне школе „Мирко Јовановић“ у Крагујевцу представља фундаментални стратешки и педагошки документ којим се операционализују циљеви и исходи образовања и васпитања, а који се, као живи организам који рефлектује потребе средине у којој делује, не заснива искључиво на репродукцији националног курикулума, већ се у кључним сегментима диференцира и обликује према специфичностима саме установе, њених ученика, наставног кадра и локалне заједнице у великом насељу Аеродром, због чега су, на основу Развојног плана ОШ „Мирко Јовановић“ за период 2025–2029. године, издвојене и дефинисане кључне специфичности установе. Ове специфичности уврштене су у програм на основу три кључна стуба:

- Законски основ (ЗОСОВ): Закон о основама система образовања и васпитања даје право школи на аутономију. То значи да држава подржава и обавезује школу да сама уреди и у документ унесе програме који одговарају њеним специфичним потребама (као што су модули у боравку, посебни програми инклузије и сарадња са заједницом).

· Реалне потребе на терену и вредности које негујемо: Увођењем Компетенција за демократску културу (КДК), програма транзиције „Из вртића у школу“, тематских дана, употребе Google Диска и спортских активности, школа практично одговара на савремене изазове. Циљ је развој емпатије, дигиталних вештина, здравих стилова живота и тимског рада код ученика.

· Методолошка повезаност: Ове специфичности нису успутне активности, већ су званично уграђене у обавезне делове Школског програма (Програм инклузивног образовања, Програм ваннаставних активности, Програм сарадње са родитељима и локалном самоуправом). Тиме оне постају обавезан део нашег годишњег планирања, праћења и вредновања.

1. Инклузивност и настава на ромском језику
2. Организација целодневне наставе (1. и 2. разред)
3. Развој спортских и ваннаставних талената
4. Пројектна настава и дигиталне компетенције
5. Мрежа локалних партнерстава и професионална оријентација

МИСИЈА ШКОЛЕ

Основна мисија наше школе је да обезбеђује разноврсно образовање у безбедном, подстицајном окружењу које промовише опште образовање ученика у складу са њиховим могућностима и потребама, самодисциплину, одговорност и мотивацију свих учесника у животу школе. Симбиоза смо младости и искуства, место где се негује љубав, хуманост, толеранција, пријатељство, разумевање између запослених и ученика и међусобно поштовање.

ВИЗИЈА ШКОЛЕ

Желимо да будемо школа која константно унапређује наставни процес, развија способности и интересовања ученика, јер пружамо различите могућности за стицање савремених и применљивих знања уз подршку њиховом личном развоју.

Волели би смо да уз помоћ надлежних институција наша школа постане савремена. У циљу нам је да имамо школу у којој ће настава још више бити у складу са индивидуалним могућностима и потребама ученика, школу у којој ће се настава и учење

одвијати кроз веће подстицање и развијање физичког, емотивног, интелектуалног, еколошког и естетског развоја.

Наша обавеза је да створимо отворену, безбедну, савремену, ефикасну, квалитетну и демократску школу, школу која ће бити у могућности да понуди ученицима велики број разноврсних садржаја, како у наставним, тако и у ваннаставним активностима и тиме атмосферу у којој ће бити више солидарности и другарства а мање конфликта.

Тежимо ка још бољој и квалитетнијој сарадњи са родитељима у свим сегментима живота и рада школе.

1. ПОЛАЗНЕ ПРАВНЕ ОСНОВЕ ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

Приликом израде Школског програма користили су се следећи документи:

1. Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 (др. закон), 27/2018 (др. закон), 10/2019, 6/2020, 129/2021, 92/2023, 19/2025)
2. Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 55/2013, 101/2017, 27/2018 (др. закон), 10/2019, 129/2021, 129/2021 (др. закон), 92/2023, 19/2025)
3. Правилник о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања (“Службени гласник РС”, бр. 104/2024);
4. Правилник о програму завршног испита у основном образовању и васпитању („Сл. гласник РС“, бр. 1/2011-1, 1/2012-1, 1/2014-1, 12/2014-1, 2/2018-1, 3/2021-54, 14/2022-49, 4/2023-1, 5/2023-5 (исправка)
5. Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник“, бр. 10/2017, 12/2018, 15/2018, 18/2018, 1/2019, 2/2020, 16/2022, 1/2023-79 (исправка), 13/2023, 14/2023, 11/2024)
6. Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС- Просветни гласник“, бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 3/2024)
7. Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања (Сл.гласник РС-Просветни гласник“, бр. 18/2018, 13/2023)
8. Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 16/2018, 3/2019, 5/2021, 13/2023)

9. Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 7/2022, 13/2023)
10. Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 6/2020, 7/2021, 1/2023, 13/2023)
11. Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023)
12. Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019, 2/2020, 6/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023, 4/2024)
13. Правилник о наставном плану и програму Верска настава за основну школу (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2001, 23/2004, 9/2005, 2/2008, 7/2008, 11/2016);
14. Правилник о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи („Службени гласник РС“, бр. 30/2019);
15. Правилник о ближим условима за оснивање, почетак рада и обављање делатности основне школе („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр 5/2019, 16/2020);
16. Правилник о условима и поступку напредовања ученика основне школе ("Службени гласник РС", бр. 47/94);
17. Правилник о норми часова непосредног рада са ученицима наставника, стручних сарадника и васпитача у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 2/92 и 2/2000);
18. Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, број 22/05, 51/08, 88/2015, 105/2015, 48/2016, 9/2022);
19. Закон о уџбеницима (“Службени гласник РС”, бр. 27/2018, 92/2023);
20. Правилник о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 42/2016, 45/2018);
21. Правилник о плану уџбеника (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 9/2016-161, 10/2016-276 (исправка), 10/2017, 11/2019, 7/2021);
22. Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 3/2021)
23. Правилник о изменама Правилника о степену и врсти образовања наставника и стручних сарадника у основној школи („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр.

11/12, 15/13, 2/16, 10/16, 11/16, 2/17, 3/17, 13/18, 11/19, 2/20, 8/20, 16/20, 19/20, 3/21, 4/21, 7/21, 18/21, 1/22, 2/22, 5/22, 6/22, 10/22, 7/2023);

24. Правилник о степену и врсти образовања наставника који изводе образовно васпитни рад из изборних предмета у основној школи ("Службени гласник РС - Просветни гласник", 11/12, 15/13, 10/16, 11/16, 2/17, 11/17, 16/20, 3/21, 7/23);

25. Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС“, бр.109/2021);

26. Правилник о програму свих облика рада стручних сарадника ("Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 5/12 и 6/2021);

27. Правилник о стандардима квалитета рада установе („Службени гласник РС“, бр. 14/2018, 1/2024);

28. Правилник о вредновању квалитета рада установе ("Сл. гласник РС", бр. 10/2019)

29. Правилник о стандардима компетенција директора установа образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 38/13);

30. Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС“, бр. 10/2024);

31. Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11/2024);

32. Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“, бр. 65/18);

33. Правилник о обављању друштвено-корисног, односно хуманитарног рада („Службени гласник РС“, бр. 10/24);

34. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, бр. 74/18);

35. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом („Службени гласник РС“, бр. 80/18);

36. Правилник о ближим условима за остваривање и начин осигурања квалитета и вредновање наставе на даљину у основној школи („Службени гласник РС“, бр. 74/18);

37. Правилник о начину организовања наставе за ученике који су на дужем кућном и болничком лечењу („Службени гласник РС“, бр. 66/18);

38. Упутство за доношење општег акта о заштити и безбедности деце и ученика у установама образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 67/22)

39. Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године

("Службени гласник РС", број 63 од 23. јуна 2021.)

40. Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025.г. („Службени гласник РС“, бр. 22/2015)

41. Оквир дигиталних компетенција – Наставник за дигитално доба 2019. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, 2019.

42. Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа (бр. 715/22 од 30.11.2022.)

43. Безбедност и здравље на раду

44. Препоруке за планирање образовно-васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења за основно образовање и васпитање (Упутство Министарства просвете, науке и технолошког развоја, бр. 1272/2018 од 9.7.2018. године)

45. Школски развојни план за период

46. Резултати добијени процесом самовредновања

47. Статут школе

2. НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) Усмерености на процесе и исходе учења
- 2) Заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма
- 3) Уважавање узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова, и усвајања вредности код учеика
- 4) Хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета
- 5) Поштовање индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима
- 6) Заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења
- 7) Развијање позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота
- 8) Уважавање искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе

- 9) Коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика
- 10) Уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи

3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Циљ израде Школског програма првенствено је у томе да обухвати све садржаје, процесе и активности умерене на остваривање циљева (исхода) образовања. Овај документ уважава и поштује све учеснике у образовном процесу, као и личност, лична својства, узрасне и развојне карактеристике ученика. Он уграђује у процес образовања и васпитања потребе ученика и родитеља, потребе локалне заједнице, и труди се да све то усклади са потенцијалима школе. За квалитет образовања треба да буду одговорни не само наставници и школа, већ и сви остали заинтересовани актери – родитељи, као и локална заједница.

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовноваспитни рад у школи и представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира и реализује свој рад.

Овим документом:

- обезбеђује се остваривање наставних планова и програма и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе;
- омогућава оријентацију ученика и родитеља, односно старатеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика;
- доноси се на основу наставног плана и програма у складу са Законом;
- поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања.

Школским програмом се планира остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда и исхода образовања и васпитања, као и кључних и међупредметних компетенција.

4. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Основни циљеви образовања и васпитања су:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање позитивних људских вредности;
- 13) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљеви програма образовања и васпитања јесу постизање квалитетног образовања и васпитања, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву, као и развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Исходи образовања и васпитања

Исходи образовања и васпитања су јасни искази о томе шта се од ученика очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног одговарајућег нивоа образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања су основа за планирање, праћење и вредновање образовања и васпитања.

Исходи образовања и васпитања представљају способност ученика да:

- 1) изрази и тумачи идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми;
- 2) прикупља, анализира, организује и критички процењује информације;
- 3) користи српски језик, односно језик националне мањине и страни језик у зависности од културног наслеђа и средине, потреба и интересовања;
- 4) ефикасно и критички користи научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- 5) ради ефикасно са другима као члан тима, групе, организације и заједнице;
- 6) зна како да учи;
- 7) уме да разликује чињенице од интерпретација;
- 8) примењује математичко мишљење и знање у циљу решавања низа проблема у свакодневним ситуацијама;

- 9) поуздано, критички и одговорно према себи и другима користи дигиталне технологије;
 - 10) одговорно и ефикасно управља собом и својим активностима;
 - 11) ефикасно и конструктивно учествује у свим облицима радног и друштвеног живота, поштује људска права и слободе, комуницира асертивно и ненасилно посебно у растућој разноликости друштава и решавању сукоба;
 - 12) покреће и спремно прихвата промене, преузима одговорност и има предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха;
 - 13) остварује идеје, планира и управља пројектима ради постизања циљева који доприносе личној афирмацији и развоју, друштвеној или привредној активности;
 - 14) схвата свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разуме да нису изоловани;
 - 15) има свест о сопственој култури и разноликости култура, уважава значај креативног изражавања идеја, искустава и осећања путем различитих медија, укључујући музику, књижевност, извођачке и визуелне уметности.
- Остваривање исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовноваспитним процесом на свим нивоима образовања и васпитања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

Стандарди образовања и васпитања

Стандарди образовања и васпитања представљају скуп норми на основу којих се врши процена квалитета у систему образовања и васпитања, и то:

- 1) стандарди образовних постигнућа ученика;
- 2) стандарди квалитета рада установе;
- 3) стандарди квалитета уџбеника;
- 4) стандарди компетенција наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 5) стандарди компетенција директора;
- 6) стандарди компетенција секретара установе;
- 7) стандарди квалификација.

Стандарди образовних постигнућа ученика објављени су у Правилнику о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања ("Службени гласник РС", број 104 од 25. децембра 2024.).

Овим правилником утврђују се стандарди образовних постигнућа за предмете, и то:

I за крај првог циклуса основног образовања:

(1) Српски језик;

(2) Математика;

(3) Природа и друштво;

II за крај основног образовања:

(1) Српски језик и књижевност;

(2) Математика;

(3) Биологија;

(4) Физика;

(5) Хемија;

(6) Географија;

(7) Историја;

(8) Физичко и здравствено образовање;

(9) Музичка култура;

(10) Ликовна култура;

(11) Информатика и рачунарство;

(12) Техника и технологија;

(13) Страни језици – први страни језик;

(14) Страни језици – други страни језик.

Стандарда образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и су инкорпорирани кроз програме наставе и учења наставним предметима по разредима.

5. КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И ОПШТЕ/СПЕЦИФИЧНЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Кључне компетенције за целоживотно учење

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;

- 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;
- 3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резоновање, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);
- 4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;
- 7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;
- 8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима – музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго.

Компетенције из става 1. овог члана, осим оквира традиционалних школских предмета, обухватају и ангажују школска знања на припреми ученика да буду конкурентни и функционални у садашњем и будућем образовном и професионалном простору и да компетентно и активно остварују своје грађанске улоге

Опште међупредметне компетенције

У изради програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција:

Циљ оријентације је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;

- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције су објављене у *Правилнику о стандардима образовних постигнућа за крај првог циклуса основног образовања и за крај основног образовања* ("Службени гласник РС", број 104 од 25. децембра 2024.).

Напомена: Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције су инкорпориране кроз програме наставе и учења по наставним предметима по разредима.

6. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА.

У школи се реализује **школски програм** основног образовања и васпитања у трајању од 8 година, подељених у два циклуса:

- први који обухвата узраст од првог до четвртог разреда и
- други који обухвата узраст од петог до осмог разреда.
-

У школи се реализује и **индивидуални образовни план** и то за:

- ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, и
- ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа.

Школски програм израђен је за период од четири године, 2026-2030. године.

По потреби се доносе измене и додаци Школском програму у виду Анекса школског програма.

7. ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику и ћириличном писму. Сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у програмима наставе и учења изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс Школског програма.

8. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

8.1. План наставе и учења- први циклус

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108

9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
У К У П Н О: А		20	720	21	756	21	756	21	756

Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Верска Грађанско настава/ васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ромски језик са елементима националне културе -Матерњи језик/говор са елементима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	72
У К У П Н О: Б		3	108	3	108	3	108	3	102
У К У П Н О: А+Б		23	828	24	864	24	864	24	864

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње

1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава					1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана	годишње	7-10 дана	годишње	7-10 дана	годишње	7-10 дана	годишње
3.	Додатни рад	-	-	-	-	-	-	1	36

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана	годишње	1-3 дана	годишње	1-3 дана	годишње	1-3 дана	годишње

8.2. План наставе и учења- други циклус

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње

ОШ,,Мирко Јовановић “- Школски програм

1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	102
14.	Обавезне физичке активности*	1,5	54	1,5	54	1,5	54	1,5	54
У К У П Н О: А		25,5	918	26,5	954	28	1008	28	952

Напомена* : Обавезне физичке активности ће бити у плану и програму током трајања школске 2026/27., након чега више неће бити део плана и програма.

Ред.	Б. ИЗБОРНИ	Пети разред	Шести разред	Седми разред	Осми разред
------	------------	-------------	--------------	--------------	-------------

број	ПРЕДМЕТИ	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Други страни језик Немачки језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ромски језик са елементима националне културе -Матерњи језик/говор са елементима националне културе	2	72	2	72	2	72	2	68
У К У П Н О: Б		5	180	5	180	5	180	5	170
У К У П Н О: А+Б		30,5	1098	31,5	1134	33	1188	33	1122

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ И АКТИВНОСТИ

Ред бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Редовна настава	28	1008	29	1044	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34

Ред бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
		недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње	недељно	годишње
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне активности	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

9. ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА И ПРОГРАМА АКТИВНОСТИ ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програми обавезних предмета, изборних предмета и програми активности са предложеним начинима и поступцима за њихово остваривање прописани су у следећим правилницима:

За први разред: Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2017-1, 12/2018-1, 15/2018-1, 18/2018-1, 1/2019-18, 2/2020-1, 16/2022-1, 1/2023-79 (исправка), 13/2023-455, 14/2023-383, 11/2024-1) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2017/10/1/reg>

За други разред: Правилник о програму наставе и учења за други разред основног образовања и васпитања: („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 16/2018-47, 3/2019-1, 5/2021-1, 13/2023-457) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/16/3/reg>

За трећи разред: Правилник о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019-6, 1/2020-1, 6/2020-1, 7/2022-1, 13/2023-457) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/3/reg>

За четврти разред: Правилник о програму наставе и учења за четврти разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019-1, 6/2020-20, 7/2021- 671, 1/2023-1, 13/2023-458) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/1/reg>

За пети и шести разред: Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2018-77, 18/2018-1, 3/2019- 83, 3/2020-3, 6/2020-94, 17/2021-1, 16/2022-1, 13/2023-458, 14/2023-384, 3/2024-1) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2018/15/2/reg>

За седми разред: Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 5/2019-61, 1/2020-60, 6/2020-99, 8/2020-597, 5/2021-4, 17/2021-42, 16/2022-2, 13/2023-460, 14/2023-399) О

<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/5/4/reg>

За осми разред: Правилник о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2019-61, 2/2020-6, 6/2020-118, 5/2021-8, 17/2021-58, 16/2022-2, 13/2023-470, 14/2023-407, 4/2024-1) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2019/11/2/reg>

Правилник о изменама Правилника о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 11/2016) (Верска настава) <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/pg/ministarstva/pravilnik/2010/2/4/reg> Правилници у којима су прописани програми наставе и учења налазе се на сајту Завода за унапређивање образовања и васпитања <https://zuov.gov.rs/zakoni-i-pravilnici/> <https://zuov.gov.rs/zakoni-i-pravilnici/#504-2192-wpfd-2-pred%c5%a1kolsko-i-osnovno-obrazovanje-ivaspitanje>

НАПОМЕНА: Програми наставе и учења за све обавезне предмете, изборне предмете и програме активности сачињени су посебно за сваки разред и чине прилог Школског програма 2026-2030.

9.1 ПРОГРАМИ ШКОЛСКИХ СЕКЦИЈА

Спортске секције	Годишњи фонд часова:36
Наставни предмет: Физичко и здравствено васпитање	Недељни фонд часова:1
Циљ учења предмета – Уочавање ученика који су посебно талентовани за спорт и упућују да се њиме баве и изван школе у клубовима, ако то желе или имају интересовања. Развијање моторичких способности као и техничких и тактичких елеманата специфичних за овај спорт. Такође развијање спортског и такмичарског духа као и фер плеја.	
Опште предметне компетенције -Оснажују се да постављају личне циљеве у домену физичке форме, физичке активности, исхране и других здравих животних навика, које су неопходне за безбедно и компетентно бављење физичким активностима и за формирање основа здравог животног стила. Учествовањем у разноврсним индивидуалним и групним кретним активностима, ученици изграђују самопоуздање, формирају ставове и систем вредности, развијају сарадничке вештине, емпатију и толеранцију, преузимају иницијативу и одговорност, конструктивно комуницирају и схватају значај фер-плеја.	
Међупредметне компетенције -Одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, сарадња (Тимски рад), грађанска компетенција и фер-плеј.	
Активности наставника - Селекција и иницијално тестирање, обука, усавршавање и тренажни процес, идентификација талената и спољна сарадња.	
Активности ученика - Практично вежбање и усавршавање вештина, примена правила и суђење (развој спортског духа)	
*Напомена за ИОП-1,2,3.- За ученике који раде по ИОП-у 1и 2, наставник прилагођава физичко окружење, време извођења вежби и спортске реквизите (нпр. коришћење лакших или већих лопти, спуштање висине обруча/мреже, додатне визуелне ознаке). Задаци се вербално поједностављују, а физичко оптерећење се дозира индивидуално, водећи рачуна о здравственом статусу ученика и безбедности.	
За ученике са изузетним спортским способностима који раде по ИОП-у 3, наставник проширује и продубљује садржаје секције [1]. Овим ученицима се поверавају сложенији тактички задаци, улоге лидера (капитена) тима, помоћника тренера при демонстрацији вежби и суђења.	

Начини и поступци остваривања садржаја	Методе рада: Метода живе речи, метода демонстрације, метода практичног вежбања, синтетичка метода, аналитичка метода, ситуациона (комбинована) метода. Технике рада: Полигони спретности и свестраности, станични рад (кружни тренинг), симулација такмичарских ситуација, видео-анализа Облици рада: Фронтални облик рада, групни облик рада, рад у паровима, индивидуални облик рада Диференцирана настава: Диференцијација према нивоу спортских вештина и способности, диференцијација према полу и физичким конституцијама, диференцијација кроз улоге у тиму.
Начини праћења и вредновања постигнућа	Специфично моторичко тестирање, систематско посматрање, ситуационо праћење кроз игру. Напредак у односу на сопствени почетни ниво, усвојеност техничко-тактичких елемената, понашање и фер-плеј
Место извођења	Фискултурна сала, спортски терени у дворишту школе
Наставна средства	Дидактичка средства: Тактичка табла (магнетна или „пиши-бриши”) за визуелно приказивање акција и постављање одбране/напада, пиштаљка и штаперица за наставника.
Реквизити	Специфични спортски реквизити: Кошаркашке лопте (бр. 6 и 7), фудбалске/рукометне лопте, одбојкашке лопте, као и прилагођене (лакше или мекше) лопте за ученике који раде по ИОП-у.
Корелација	Математика, физика, музичко, физика, биологија
Наставна тема/област:	Фудбалска секција
Садржај теме	Пријављивање и одабирање ученика за секцију

	Упознавање са опремом, радом и програмом
	Техника кретања фудбалера без лопте и са лоптом
	Промена правца и брзине кретања
	Ударци по лопти ногом
	Ударци по лопти ногом-унутрашњим и спољном страном стопала
	Ударци по лопти ногом-хрпром, врхом и петом стопала
	Техника ударца по лопти главом
	Примање лопте -унутрашњом страном стопала
	Примање лопте спољашњом страном стопала
	Примање лопте хрптом стопала
	Примање лопте потколеницом
	Примање лопте надколеницом
	Примање лопте грудима
	Примање лопте главом
	Примање лопте ђоном
	Техника вођења лопте-унутрашњом страном стопала

	Техника вођења лопте-спољашњом страном стопала
Наставна тема/област:	Одбојкашка секција
Садржај теме	Пријављивање и одабирање ученика за секцију Упознавање са планом и програмом рада Одијање лопте прстима из различитих положаја и ставова Одијање лопте чекићем из различитих ставова Додавање лопте за смеч (ниско,средње,високо) Смечирање лопте из зоне напада дијагонално Индивидуално блокирање Групно блокирање Сервис одоздо-чеони, бочни Техника дизања - троугао Техника дизања- катапулт Техника дизања- оловке Пријем сервиса

	Техника смечера Индивидуална тактичка дејства кроз игру 1:1 Групна тактичка дејства кроз игру 2:2 Групна тактичка дејства кроз игру *3:2 Групна тактичка дејства кроз игру 4:4 Групна тактичка дејства кроз игру 4:2 Заштита блока у одбрани Одељенско такмичење- увежбавање технике и тактике Међуразредно такмичење- увежбавање технике и тактике кроз игру Сарадња дизача и смечера Сарадња примача, дизача и смечера Игра са основним правилима Припрема за такмичење Такмичење
Наставна тема/област:	Кошаркашка секција

Садржај теме	Пријављивање и одабирање ученика за секцију Упознавање са радом и програмом Кошаркашки став са и без лопте Техника пивотирања Хватање и додавање лопте обема рукама Хватање и додавање лопте једном руком Вођење лопте десном и левом руком Кошаркашки двокорак и шут на кош Скок - шут Кретање у одбрани-у паралелном и дијагоналном ставу Финте без лопте Финте са лоптом-финта додавања Финте са лоптом-финта поласка у дриблинг Финте са лоптом-финта шута Скок у одбрани Игра 1:1 са и без лопте

Наставна тема/област:	Атлетска секција
Садржај теме	Пријављивање и одабирање ученика за секцију Упознавање са планом и програмом рада Општа психо-моторна припрема Усавршавање технике трчања Високи старт Крос Трчање на 30 м са применом “летећег” и ниског старта Обучавање и усавршавање технике штафетног трчања Примопредаја штафетне палице Бацање кугле из места Бацање кугле из залета Скок у даљ- корачна техника Скок у даљ- техника увинуће Скок у вис-маказице

	Скок у вис -опкорачна техника Скок у вис-леђна техника Трчање умереним интензитетом Трчање на 30 м. и 100 м. Припрема за такмичење
--	---

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА		
Наставни предмет: Српски језик и књижевност		
Разред: пети	Годишњи фонд часова: 36	Недељни фонд часова: 1
Циљ учења: Развијање креативног потенцијала, естетског укуса и уметничког сензибилитета ученика кроз упознавање са основама позоришне уметности, са посебним акцентом на унапређење културе говора, језичког изражавања, ослобађање у јавном наступу и јачање социјалних и емпатијских вештина кроз тимски рад.		
Тема	Основе лепог говора -Вежбе правилног изговора, дикције, артикулације и дисања. Развијање јасног и разговетног говора.	

	Интерпретативно читање и рецитовање -Упознавање са техникама изражајног читања и рецитовања. Правилно наглашавање, ритам и интонација. Лирска поезија за децу и младе -Избор и интерпретација песама домаћих и страних песника. Разумевање осећања и порука у песми. Вежбе јавног наступа -Савладавање треме, развијање самопоуздања и комуникацијских вештина пред публиком. Припрема за такмичење и приредбе -Избор рецитација, увежбавање наступа и припрема за школска, општинска и друга такмичења.
Начини и поступци остваривања садржаја/теме:	Методе: метода разговора, метода демонстрације, текст метода, метода практичног рада; метода импровизације, метода играња улога, метода драмских игара, Технике: интерпретативно читање, вежбе дикције и интонације, драмски

	приказ, врућа столица, шест шешира, судница. Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, групни рад, фронтални рад.
Активност наставника:	Планира, организује, демонстрира, усмерава, координира, сарађује, прати, вреднује и бележи напредак ученика, промовише рад секције, подстиче креативност и самопоуздање, бира текстове примерене узрасту, припрема простор.
Активност ученика:	Изводе вежбе, предлажу књижевна дела, импровизују, вежбају, врше самоевалуацију
Начини праћења постигнућа:	Иницијална процена, чек листе, рефлексција, вршњачка евалуација, портфолио секције

ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Наставни предмет: Српски језик и књижевност

Разред: шести	Годишњи фонд часова: 36	Недељни фонд часова: 1
----------------------	--------------------------------	-------------------------------

Циљ учења: Развијање креативног потенцијала, естетског укуса и уметничког сензибилитета ученика кроз упознавање са основама позоришне уметности, са посебним акцентом на унапређење културе говора, језичког изражавања, ослобађање у јавном наступу и јачање социјалних и емпатијских вештина кроз тимски рад.

Тема	Упознавање са основним елементима драмског текста, позоришног језика и терминологије (сцена, чин, кулисе, мизансцен, дидаскопије, суфлер). Анализа и интерпретација књижевних дела кроз њихову адаптацију за сценско извођење (трансформација епског или лирског у драмски облик). Савладавање правилне дикције, акцентуације, темпа и ритма говора, као и вежбање правилне артикулације. Ослобађање од стидљивости, превазилажење спретности и сузбијање треме од јавног наступа. Развијање емпатије и емоционалне интелигенције кроз уживљавање у психолошке профиле различитих ликова . Неговање заједништва, узајамног поштовања, толеранције и одговорности према заједничком пројекту (свест да је свака улога и сваки задатак на сцени подједнако важан). Развијање маште, креативног мишљења и способности импровизације у непредвиђеним ситуацијама. Унапређење невербалне комуникације (свести о сопственом телу, сценског покрета, мимике и гестикулације). Оспособљавање ученика за аргументовану критику, самокритику и самоевалуацију сопственог рада и напретка током процеса.
Начини и поступци остваривања садржаја/теме:	Методе: метода разговора, метода демонстрације, текст метода, метода практичног рада; метода импровизације, метода играња улога, метода драмских игара,

	Технике: интерпретативно читање, вежбе дикције и интонације, драмски приказ, врућа столица, шест шешира, судница, замрзнуте слике, вођена визуелизација, свесно ходање (вежбе сценског покрета). Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, групни рад, фронтални рад.
Активност наставника:	Планира, организује, демонстрира, усмерава, координира, сарађује, режира, прати, вреднује и бележи напредак ученика, промовише рад секције, подстиче креативност и самопоуздање, бира текстове примерене узрасту, припрем апростор, координира израду плаката, позивница.
Активност ученика:	Изводе вежбе, истражују сценски покрет, предлажу књижевна дела, улазе у улогу, „суде“ ликовима, импровизују, вежбају, врше самоевалуацију
Начини праћења постигнућа:	Иницијална процена, чек листе, рефлексација, вршњачка евалуација, портфолио секције

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА

Наставни предмет: Српски језик и књижевност

Разред: пети	Годишњи фонд часова: 36	Недељни фонд часова: 1
Циљ учења: Развијање креативног потенцијала, естетског укуса и уметничког сензибилитета ученика кроз упознавање са основама позоришне уметности, са посебним акцентом на унапређење културе говора, језичког изражавања, ослобађање у јавном наступу и јачање социјалних и емпатијских вештина кроз тимски рад.		
Тема:	Креативно писање -Писање песама, прича, бајки, басни и драмских текстова. Развијање маште и стваралачког изражавања. Анализа књижевних дела -Читање и тумачење одабраних књижевних текстова. Разговор о темама, мотивима, ликовима и порукама дела. Литерарни изрази и стилска средства, литерарне радионице -Упознавање и примена стилских фигура у сопственом стваралаштву. Богатство језика и изражајних могућности. Припрема за конкурсе и смотре -Самостално и групно стварање књижевних текстова, међусобно читање и анализа радова.	

	-Израда и усавршавање литерарних радова за школске, општинске и републичке конкурсе. -Интерпретативно читање, рецитовање, јавни наступ и представљање сопствених радова.
Начини и поступци остваривања садржаја/теме:	Методе: метода разговора, метода демонстрације, текст метода, метода практичног рада; метода импровизације, метода играња улога, метода драмских игара, Технике: интерпретативно читање, вежбе дикције и интонације, драмски приказ, врућа столица, шест шешира, судница. Облици рада: индивидуални рад, рад у пару, групни рад, фронтални рад.
Активност наставника:	Планира, организује, демонстрира, усмерава, координира, сарађује, прати, вреднује и бележи напредак ученика, промовише рад секције, подстиче креативност и самопоуздање, бира текстове примерене узрасту, припрема простор.
Активност ученика:	Изводе вежбе, предлажу књижевна дела, импровизују, вежбају, врше самоевалуацију
Начини праћења постигнућа:	Иницијална процена, чек листе, рефлексја, вршњачка евалуација, портфолио секције

9.2 ОРГАНИЗАЦИЈА И НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ

1. Редовна настава (непосредни рад)

Циљ: Обезбеђивање квалитетног, континуираног и свеобухватног образовања кроз директан рад; развој кључних предметних и међупредметних компетенција и социјализација ученика.

Начин остваривања програма: непосредни рад у учионици према званичном распореду часова, примена савремених метода учења (кооперативно, пројектно учење), диференцирана настава и индивидуализован приступ.

Носиоци активности: предметни наставници, одељенске старешине, стручни сарадници (педагог, психолог, педагошки асистент, дефектолог), директор и ученици.

Евалуација и праћење програма: Редовно формативно и сумативно оцењивање у есДневнику, анкетање ученика и родитеља, анализе стручних органа (Одељенских већа) на крају класификационих периода, педагошко-психолошки увид у наставу.

2. Настава на даљину (У ванредним околностима)

Циљ: Очување континуитета образовно-васпитног процеса и безбедности ученика и запослених у условима када је непосредни рад онемогућен.

Начин остваривања програма: Комбинација синхроног рада (видео-конференције у реалном времену преко Google Meet / MS Teams) и асинхроног рада (постављање материјала и задатака у Google учионице) према прилагођеном распореду.

Носиоци активности: Предметни наставници, одељенске старешине, ИКТ координатор школе, стручни сарадници, педагошки асистент, дефектолог, директор и родитељи (као подршка).

Евалуација и праћење програма: Праћење дигиталне присутности и редовности предавања задатака, онлајн тестирање (Google Forms), увиди у дигиталне учионице од стране стручне службе и управе школе.

3. Хибридна настава

Циљ: Оптимално комбиновање непосредног рада и дигиталних алата ради ефикаснијег савладавања програма, развоја дигиталне писмености и флексибилности процеса учења.

Начин остваривања програма: кључни појмови, предавања и уживо тестирања реализују се непосредно у школи, док се утврђивање градива, истраживачки пројекти, домаћи задаци и консултације обављају путем школске онлајн платформе.

Носиоци активности: предметни наставници, ученици и стручни сарадници, педагошки асистент, дефектолог ,(координација оптерећења ученика).

Евалуација и праћење програма: Комбиновано оцењивање (уживо провере + дигитални портфолио ученика), праћење активности на платформи, усклађивање обима задатака на састанцима Стручних већа.

4. Настава за ученике на кућном лечењу

Циљ: Омогућавање континуитета у учењу ученицима који због дужег нарушеног здравственог стања (преко 3 недеље) нису у могућности да физички долазе у школу, уз смањење психолошког притиска.

Начин остваривања програма: Израда Индивидуалног плана подршке; достављање сажетих материјала путем дигиталне учионице, прилагођавање обима градива и организовање индивидуализованих онлајн консултација (један на један).

Носиоци активности: Одељенски старешина, предметни наставници, педагошко-психолошка служба и родитељи ученика.

Евалуација и праћење програма: Формативно оцењивање прилагођено здравственом стању (кроз есеје, пројекте или редуковане онлајн провере), редовни контакти дефектолога/педагога са породицом ради праћења напретка и благостања детета.

5. Настава за ученике на болничком лечењу

Циљ: Обезбеђивање образовне подршке током хоспитализације, очување менталне хигијене и везе са школском средином ради лакше касније реинтеграције.

Начин остваривања програма: Успостављање сарадње са болничком школом (уколико постоји) или асинхроно достављање сажетих аудио/визуелних материјала и задатака преко заједничке платформе/родитеља, у потпуном складу са терапијским протоколом.

Носиоци активности: Руководство школе (институционална сарадња), одељенски старешина, предметни наставници и медицинско особље/болнички наставници.

Евалуација и праћење програма: Размена извештаја са болничком школом или вредновање само кључних исхода кроз редуковане провере (мањи број оцена); израда посебног Плана адаптације при повратку ученика у редован си

Програм обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање детаљно је приказан у облику табела за сваки предмет и разред. Начин и поступци остваривања прописаних наставних планова и програма зависе од саме природе предмета, као и актуелног садржаја. Неки општи принципи и методе рада могле би се базирати на поступности раду у зони наредног степена развоја детета, чиме би се стимулисало његово напредовање и одржавала мотивација. Да би се ово постигло неопходна је примена диференциране и индивидуализоване наставе, као и осталих савремених метода наставе. Ово је посебно значајно с обзиром да наша школа реализује инклузивно образовање за ученике са којима је потребна додатна образовна подршка. Препоручене врсте активности у образовно- васпитном раду дате су уз наставне теме сваког обавезног и изборног наставног предмета, уз начине и поступке на који се остварују програми наставе и учења. Врсте примењиваних активности ће зависити од природе наставног предмета и садржаја, узрасних

карактеристика ученика, као и специфичности одељења и индивидуалних особности ученика, а такође имајући у виду особности ученика са сметњама у развоју.

10. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ, ДОДАТНЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Програми допунске и додатне наставе реализују се уз праћење развојних и образовних потреба ученика и прилагођавају се специфичним потребама појединачних ученика и разреда. Операционализација програма се реализује на годишњем нивоу у оквиру оперативних планова наставника. Наставник је дужан да на почетку школске године достави број часова допунске и додатне наставе у оквиру глобалног плана. Допунска и додатна настава прате програм предмета, као потребе и интересовања ученика те се зато планирају само глобално. Током школске године наставник води евиденцију о одржаним часовима допунске и додатне наставе и присутним ученицима. На крају школске године, наставник сачињава кратак извештај о допунској и додатној настави који садржи следеће елементе: број одржаних часова допунске и додатне наставе, списка обрађених тема и број ученика који су били обухваћени наведеним облицима рада.

10.1. ДОПУНСКА НАСТАВА

Настава се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави не постижу постављене исходе учења. Обавезна је за ученике које на то упуте учитељи, предметни наставници или одељенско веће. Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад. На основу претходног испитивања тешкоћа и узрока, за сваку групу се ствара посебан, одговарајући план рада, чијим ће се савладавањем отклонити испољени недостаци у знању, умењу и вештини ученика.

Допунски рад претпоставља и специфичне облике у савладавању одређених програмских садржаја (индивидуализација наставе, предавањима с другачијим, очигледнијим примерима, посебни групни и индивидуални задаци и др.). Нарочито треба водити рачуна о одмерености захтева, као и о стимулисању ученика за показане резултате (похвале, награде, позитивна оцена). Допунски рад организује се током целе школске године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Недељни фонд од једног часа реализује се у складу са школским календаром и распоредом часова (и током зимског распуста). Чим савлада одређену тешкоћу или отклони недостатак, ученик престаје с допунским радом ван редовне наставе.

Током даље редовне наставе треба и даље пратити напредовање и диференцирањем редовне наставе омогућити ученицима да градиво усвоје на редовним часовима. Допунска настава биће организована за ученике који наставу похађају по ИОП-у, индивидуализованом програму и за ученике који због болести или других разлога нису успели да савладају текуће градиво. Часови ће бити реализовани кроз рад са групом ученика или индивидуални рад са учеником коме је потребно да методе учења буду посебно прилагођене.

10.2. ДОДАТНА НАСТАВА

Додатна настава организује се за ученике од IV до VIII разреда који имају изнад просечне способности и/или посебна интересовања за наставу појединих предмета, односно за продубљивање и проширивање знања из свих или само појединих програмскотематских подручја редовне наставе. Додатни рад се организује по правилу један час недељно током целе наставне године, али се интересовања ученика подстичу и другим формама рада (појачаном индивидуализацијом рада у редовној настави, давањем посебних задатака, ангажовањем у одговарајућим слободним активностима и др.). За реализацију додатне наставе задужени су предметни наставници и учитељи IV разреда.

Циљ додатне наставе је да својим специфичним програмом обухвати оне ученике који постижу оптималне резултате у настави и који испољавају висок степен интересовања и способности за поједини предмет. Путем праћења и вредновања постигнућа ученика у појединим областима, програмом се утврђују садржаји додатне наставе. Истовремено циљ овог облика образовно-васпитног рада није само једноставно проширивање обима наставног садржаја већ њихово продубљивање у ширем смислу (уочавање каузалних веза и односа међу појмовима, проналажење нових, другачијих креативних решења ради активирања сазнајних потенцијала ученика). Реализујући програм додатног рада, наставник за сваку од одабраних тема проналази и примењује најпогодније облике и методе рада, пре свега оне које у највећој могућој мери активирају све потенцијале ученика, а нарочито оне који омогућавају развој креативности ученика.

Током додатног рада наставник се поставља као ментор који стручно помаже рад појединца или групе: упућује и усмерава, помаже да се дође до правих решења, закључака и генерализација. У додатном раду са ученицима наставник прати и евидентира њихов развој и напредовање, усавршава утврђене програме, открива нове могућности индивидуализације рада, те врши уопштавање и примену стечених знања, умења и вештина у различитим ситуацијама. Ученици се самостално опредељују за додатни рад. Ученик остаје укључен у додатни рад онолико времена (година) колико жели. Специфичност додатног образовно-васпитног рада је и у диференцирању и индивидуализацији наставног процеса, а у складу са разноврсним могућностима, потребама и интересовањима ученика.

10.3. ПРИПРЕМНА НАСТАВА Припремна настава за ученике са једном и две негативне оцене биће организована у августу пре поправног испита са по 10 часова по предмету. За ученике осмог разреда припремна настава за полагање завршног испита за упис у средње школе биће организована у току јуна, као и у току целе школске године са најмање 10 часова по предмету. Школа организује и припремну наставу за полагање разредних испита која садржи 10 часова по предмету.

11 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Час одељењског старешине оствариваће се кроз руковођење радом одељењске заједнице. Ученичке одељењске заједнице конституишу се на почетку сваке године избором председника и утврђивањем осталих конкретних задужења.

Најважнији задаци рада одељенског старешине су следећи:

- Формирање учионице без насиља – дефинисање и препознавање насилничког понашања; утврђивање правила понашања; превенција и реаговање у случајевима насиља;
- Систематско праћење развоја ученика, њиховог успеха и помагање у разрешавању проблема;
- Обављање саветодавно – васпитног рада са ученицима;
- Подстицање и усмеравање процеса формирања одељенског колектива;
- Богаћење интерперсоналних односа у одељењу;
- Отклањање узрока евентуалног неуспеха појединих ученика;
- Развијање међусобне љубави, толеранције, поштовања, уважавања различитости, а тиме и превенција насиља међу ученицима;
- Подстицање ученика на формирање основних хигијенских, културних и радних навика;
- Усмеравање ученичких афинитета и подстицање да се укључе у различите општешколске акције и манифестације;
- Координирање и усклађивање рада и захтева свих наставника према ученицима;
- Неговање и ширење опште културе;
- Праћење социјалних и породичних прилика у којима ученици живе и организовање помоћи угроженим ученицима.

Основна подручја и активности одељењске заједнице су:

- унапређивање успеха у настави и другим ученичким активностима;
- чување здравља, заштите и унапређивања животне средине;
- васпитање у духу патриотизма и међусобног разумевања;
- разумевање хуманих међусобних односа;

- професионална оријентација;
- васпитање у слободном времену;
- оспособљавање за организовање и друштвено ангажовање.

12 ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ програма

Програм културних активности у нашој установи представља један од кључних стубова развоја уметничког сензибилитета и културног идентитета ученика. Основно полазиште овог програма јесте развијање свести о значају културе, како сопствене и националне баштине, тако и разноликости других култура са којима ученици долазе у додир. Развијањем ове врсте писмености, школа подстиче креативно изражавање идеја, емоција, унутрашњих искустава и ставова путем најразличитијих медија – од музике и књижевности, преко драматизације, извођачких и визуелних уметности. Циљ нам је да култура у школи не буде изоловани догађај, већ свакодневни амбијент који формира естетски укус, емпатију и критичко мишљење будућих младих грађана.

Начин остваривања програма

Програм се остварује континуирано кроз пажљиво планиране и интегрисане процесе у току наставне године, који обухватају:

- **Свечаности и јубилеји:** Традиционална организација и реализација прославе Дана школе, свечаног пријема првака на почетку и испраћаја матураната на крају школске године.
- **Обележавање празника:** Припрема пригодних културно-уметничких и едукативних садржаја поводом школских, верских и државних празника (Свети Сава, новогодишњи и пролећни програми).

- **Уметничко-сценска продукција:** Реализација јавних наступа, свечаних академија, драмских представа, тематских изложби ликовних и литерарних радова ученика, концерата школског хора и оркестра, као и учешће на званичним смотрицама и такмичењима.
- **Отвореност ка установама културе:** Организовање ваншколских активности које обухватају групне посете позориштима, биоскопима, музејима, галеријама, спомен-комплексима и јавним библиотекама.
- **Друштвено суочавање и мрежа подршке:** Интензивна сарадња са јединицом локалне самоуправе, центрима за културу и удружењима грађана, уз активно укључивање родитеља ученика у процес креирања и подршке културним манифестацијама.

Носиоци активности

Успешност овог програма почива на широкој хоризонталној повезаности свих актера школског живота. Водећу улогу има **Тим за културне активности** (који координира пројекте), у сарадњи са предметним и одељењским наставницима, стручним сарадницима, директором, помоћником директора и помоћно-техничким радницима школе који пружају логистичку подршку.

Реализација ових садржаја се врши кроз прожимање два нивоа:

1. **Интракурикуларно (у оквиру редовне наставе):** Кроз интегративне часове Музичке културе, Српског језика, Ликовне културе, Страних језика, Верске наставе, Историје и других сродних предмета.
2. **Ваннаставне активности:** Кроз рад секција (хор, оркестар, драмска, рецитаторска, ликовна, библиотечка секција).

Сви ови задаци чине интергални део Годишњег плана рада школе, али и оперативних планова одељењских већа, Савета родитеља, Ученичког парламента и Вршњачког тима, чиме се обезбеђује инклузивност и партиципација свих ученика, укључујући и децу која наставу прате по ИОП-у.

Евалуација и праћење програма

Праћење и вредновање реализације Програма културних активности спроводи се континуирано током школске године.

А) Начини праћења и докази о реализацији: Успешност планираних активности Тим прати кроз увид у следећу документацију и материјале:

- **Писана евиденција:** Записници са састанака Тима, Дневници образовно-васпитног рада (забележени часови секција и ваннаставних активности) и наставничке припреме у којима су планиране културне активности.
- **Продукти рада ученика:** Ликовни и литерарни радови, израђени панои и материјалне свеске праћења постигнућа ученика (укључујући ИОП-1, 2, 3).
- **Архива и медији:** Фотографије и видео-записи са манифестација, као и објаве на званичном сајту и друштвеним мрежама школе.

Б) Извештавање и унапређивање рада:

- **Периодично извештавање:** Координатор Тима врши синтезу података и подноси Извештај о раду на крају првог полугодишта и на крају школске године Наставничком већу, Школском одбору и Савету родитеља.
- **Корективне мере:** Саставни део завршног извештаја су конкретни предлози за унапређивање културних активности у наредној школској години, који се дефинишу на основу анализе ефеката оствареног програма.

13. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕАКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Програм је конципиран као свеобухватна и дугорочна наративна целина која дефинише опште податке и правце деловања за наредни четворогодишњи период.

Циљ програма

Примарни циљ школског спорта и спортско-рекреативних активности јесте да разноврсним моторичким активностима, у чврстој повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе свестраном развоју личности ученика. Програм је усмерен на континуирани развој моторичких способности, као и на темељно усавршавање и практичну примену моторичких умења у свакодневном животу. Специфични циљеви у оквиру четворогодишњег циклуса обухватају систематско оспособљавање ученика да стечена знања и навике активно користе у свакодневним условима живота и рада, чиме се унапређује њихов одговоран однос према здрављу. Кроз организоване спортске садржаје ради се на формирању морално-вољних квалитета личности, развијању креативности, као и на изградњи позитивне слике о себи и сопственим могућностима. Истовремено, програм има за циљ промовисање позитивних социјалних интеракција, сузбијање дискриминације и јачање толеранције међу децом. Кроз дугорочни рад, ученици се оспособљавају за самостално вежбање, док се посебна пажња поклања препознавању, праћењу и усмеравању надарених ученика за даље активно бављење спортом.

Начин остваривања програма

Остваривање овог програма током наредне четири године реализоваће се кроз јединствен систем повезаних наставних, ваннаставних и јавних спортских активности, усклађених са динамиком рада школе:

- **Интеграција кроз редовну наставу:** Физичко и здравствено васпитање представља основу програма и реализује се кроз редовне часове према званичном плану и програму наставе и учења. Настава служи за базични развој моторике и усвајање теоријских и практичних знања.

- **Систем школских и одељењских такмичења:** Школа у континуитету организује одељењска такмичења и турнире између различитих разреда. Ова такмичења су заснована на масовности и представљају припремну фазу за ваншколске наступе. Сви програми и такмичења реализоваће се у складу са званичним календаром општинских и градских такмичења, и то у недељи која претходи њиховим званичним терминима, чиме се обезбеђује темпирање форме и адекватна техничко-тактичка припреме екипа.
- **Спортске секције:** Ради јачања подршке и подстицања индивидуалних склоности, школа у оквиру својих капацитета организује спортске секције из различитих дисциплина. Секције су отворене за све ученике и спроводе се ван редовне наставе.
- **Недеља школског спорта:** Ова посебна спортска манифестација реализује се најмање једном у току полугодишта у сарадњи са јединицом локалне самоуправе. Током те недеље организују се спортско-рекреативне активности за све ученике, као и културно-уметнички програми на теме из области здравственог васпитања.
- **Превенција насиља кроз спорт:** Спортски садржаји се циљано користе као алат за развијање ненасилног понашања, изградњу тима и успостављање нулте толеранције према насиљу. Активности су интегрисане са програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања, чиме се смањују ризици од асоцијалног понашања ученика.

Носиоци активности

Успешно и усклађено спровођење програма током четворогодишњег периода захтева дефинисану поделу дужности следећих актера. Наставници физичког и здравственог васпитања имају примарну улогу у планирању, реализацији и стручном вођењу редовне наставе, спортских секција и припреми ученика за школска и општинска такмичења. Учитељи су одговорни за подстицање здравих навика код ученика првог циклуса, вођење унутар одељењских турнира и масовно укључивање најмлађих у спортске манифестације. Школски психолог и педагог активно учествују у праћењу социјализације деце, пружају подршку при изради ИОП-а за ученике којима је потребна додатна подршка, као и за даровите ученике и сарађују у

спровођењу спортских активности које су усмерене на превенцију насиља. Директор школе руководи организацијом рада, обезбеђује просторне и инфраструктурне услове у физкултурној сали и на теренима. Партнери из локалне заједнице Савез за школски спорт, локални спортски клубови и представници локалне самоуправе пружају логистичку подршку у реализацији недеље школског спорта и градских такмичења.

Евалуација и праћење програма

Квалитет спровођења и оствареност циљева овог посебног програма пратиће се кроз унапред дефинисане евалуационе механизме

-периодични наративни извештаји

-након реализације сваког такмичарског циклуса и недеље школског спорта, стручно веће израђује извештај о броју учесника и постигнутим резултатима.

На крају сваке школске године, током јуна месеца, врши се детаљна анализа реализације програма. На основу анализе доносе се корективне мере и предлози за иновацију појединих делова за наредну годину. Самовредновање рада школе: Индикатори из овог програма чине саставни део процеса самовредновања и спољашњег вредновања квалитета рада установе у области подршке ученицима и развоја здравих животних стилова.

14. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у односу на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11, од 14. фебруара 2024.) школа је донела програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања (у

даљем тексту: програм заштите) којим се одређују мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење. Програм заштите се доноси на основу анализе стања безбедности коју по утврђеним процедурама на крају сваке школске године реализује Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: тим за заштиту) анкетирањем наставника, родитеља, ученика и помоћних радника, на основу извештаја о реализацији програма заштите и на основу извештаја о реализацији годишњег плана рада тима за заштиту. Основ за креирање програма заштите, поред наведеног, јесу и резултати самовредновања и вредновања квалитета рада установе, специфичности установе, као и присутност различитих облика и интензитета насиља, злостављања и занемаривања.

Програм заштите садржи све неопходне елементе, прописане Правилником о протоколу поступања у установи у односу на насиље, злостављање и занемаривање.

1) Превентивне мере и активности се уграђују у свакодневни живот и рад установе:

Активност <i>*стандарди квалитета рада школе</i>	Начин реализације активности	Носиоци активности	Време реализације активности	Начин праћења реализације или показатељи остварених активности
Анализа стања безбедности 1.1.4. <i>Програмирање рада заснива се на аналитичко- истраживачким подацима и проценама квалитетарада установе</i>	Анализа се врши на основу упитника које је израдио тим за заштиту, а попуњавају га родитељи, ученици, наставници, секретар школе, директор, помоћници директра и помоћни радници.	Тим за заштиту ученика од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања	Мај, Јун	Анализа упитника, Израђен план рада, Записник и извештај тима за заштиту

	Презентовање резултата анализе. На основу анализе, тим израђује план заштите од насиља и план рада тима за заштиту за следећу школску годину.			
Упознавање ученика са њиховим правима и обавезама <i>5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих</i>	На часу одељењског старешине наставници упознају ученике са правилницима којима су регулисана права и обавезе ученика. На огласној табли за ученике у холу школе истакнути су изводи из правилника који одређују права и обавезе ученика	Тим за заштиту, Одељењске старешине	Септембар	Евиденција одржаног ЧОС-а у ес дневнику Панои и огласне табле у холу школе
Дефинисање правила понашања и последица кршења правила на нивоу одељења	Ученици усвајају правила понашања у одељењу и дефинишу последице непоштовања договора	Одељењске старешине 1-8. разреда	Септембар	Евиденција одржаног ЧОС-а у дневнику образовно-васпитног рада
Упознавање ученика са - Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање ("Службени гласник РС бр. 11/2024"), - Правилником о понашању ученика, родитеља,односно	У оквиру часа одељењског старешине одељењски старешина бира начин на који ће ученицима презентовати правилнике и приближити им њихов садржај (предавање, презентација, радионица), посебно када су у питању	Одељењске старешине свих разреда	Септембар	Евиденција одржаног часа у дневнику образовно-васпитног рада

других законских заступника детета, пратилаца ученика и запослених у Основној школи „Мирко Јовановић“ у Крагујевцу - Правилником о васпитно – дисциплинској одговорности ученика ОШ „Мирко Јовановић“ - Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности ("Службени гласник РС бр. 65/2018").	ученици од 1. до 4.разреда. На овај начин ученици су између осталог упознати и са врстама и нивоима насиља.			
Подсећање наставника на могућност употребе литературе, приручника, платформи, намењених превенцији насиља	Приручници садрже материјале који се могу користити приликом планирања и реализације превентивних активности у циљу спречавања насиља у раду са ученицима, родитељима и наставницима. Платформе отварају могућност похађања онлајн обука намењених наставницима, родитељима и ученицима.	Тим за заштиту, тим за сарадњу са породицом	Август, Септембар	Информисање наставника мејлом
Упознавање наставника са процедурама за реаговање у	Дефинисане процедуре се презентују наставницима	Руководилац Тима за заштиту	Август, Септембар	Информисање наставника на

случају насиља или сумње на насиље, које су дефинисане Програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања, и Програмом заштите од дискриминације, и вређања угледа, части и достојанства личности <i>5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих</i>	на седници наставничког већа, а затим се пред почетак школске године наставници подсети на поступање по процедурама путем мејла. Такође, процедуре су јасно истакнуте у наставничкој канцеларији и стално доступне наставницима	ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања		наставничком већу, путем огласне табле и мејлом
Упознавање родитеља са важећим правилницима (Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности, Правилник о понашању ученика, родитеља, односно других законских заступника детета, пратилаца ученика и запослених у ОШ "Мирко Јовановић" и Правилник о васпитно – дисциплинској одговорности ученика ОШ „Мирко Јовановић“ Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује	На првом родитељском састанку кроз тачку дневног реда одељењске старешине упознју родитеље са важећим правилницима. Мејл у коме наставници добијају инструкције за обавештавање родитеља, руководиоца Тима за сарадњу са породицом шаље одељењским старешинама на почетку сваке школске године.	Одељењске старешине, руководиоца Тима за сарадњу са породицом	Септембар	Записник са родитељског састанка, обавештење достављено путем мејла.

Основна школа " Мирко Јовановић у Крагујевцу) 5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих				
Реализација пројекта „Заједно и безбедно кроз детињство“ 4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима 5.3.3. Школа организује активности за запослене у школи, ученике и родитеље, које су директно усмерене на превенцију насиља	У сарадњи са Министарством унутрашњих послова и сектором за ванредне ситуације реализују се предавања за ученике од 1. до 8. рареда на различите теме које се тичу превенције вршњачког насиља у стварном и виртуелном окружењу, безбедне прославе матуре, безбедности деце у саобраћају, употребе пиротехничких средстава у доба новогодишњих прослава, итд.	Полицијски службеници из надлежних полицијских управа и ватрогасци спасиоци	Прво и друго полугодиште у терминима које школа добије од предавача из министарства унутрашњих послова	Евиденција преализованих предавања и учешћа ученика у ес дневнику /усвојеност садржаја радионица проверавају одељењске старешине, а огледа се у мањем присуству врста насиља које су тема радионица
Реализација предавања за родитеље	Предавања се организују у сарадњи са релевантним институцијама или појединцима, који едукују родитеље помажући им да се суоче са изазовима одрастања њихове деце.	Полицијски службеници из надлежних полицијских управа, представници организација, лекари,	Током године	Извештај тима за сарадњу са породицом, локалном самоуправом, записници са родитељских састанака, савета родитеља, евиденција

		представници Тима за заштиту и Тима за сарадњу са породицом		присутних родитеља, Фотографије
Обука помоћних радника школе <i>5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих</i>	Ради адекватнијег реаговања у случају насиља, чланови Тима за заштиту упознају помоћне раднике школе са законском регулативом и важећим правилницима	Чланови Тима за заштиту	Октобар	Записник Тима за заштиту
Обука за наставнике у циљу поступања по утврђеним процедурама у случају насиља - у случају промене или допуне већ дефинисаних процедура, или подсећање на поступање по утврђеним процедурама <i>5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих</i>	Чланови тима за заштиту организују обуку за наставнике у случају промена у дефинисаним процедурама, и пружају подршку наставницима који први пут раде у школи, координирају тимом за додатну подршку, нису се снашли у некој ситуацији насиља, исл.	Руководилац и чланови Тима за заштиту	Септембар Октобар По потреби током школске године	Евалуационе листе које попуњавају наставници током обуке, мејлови, записници.
Обука ученика 5. - 8. разреда, чланова Вршњачког тима за вршњачку едукацију на тему превенције насиља или реаговања на насиље. <i>4.2.1. У школи се организују активности за развијање социјалних вештина</i>	Психолог и педагог школе обучавају чланове вршњачког тима како би држали радионице ученицима млађих разреда. Ученици 5. разреда држе радионицу првацима, шести разред другом разреду, седми трећем и осми четвртном.	Педагог, психолог чланови ВТ	Планирање и припрема радионица: октобар Реализација обуке за вршњачке едукаторе: новембар	Извештај о раду Вршњачког тима, евиденција ЧОС-а, Евалуациони лист за ученике и наставнике

5.3.4 Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље	Тема едукације зависи од извештаја тима за заштиту и анализе стања безбедности.		Реализације обуке у одељењима: децембар	
Обележавање значајних датума 4.2.3. У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој 4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима	У школи се обележавају значајни датуми: Светски дан очувања менталног здравља – предавања у сарадњи са представницима различитих организација, Светски дан борбе против трговине људима – радионица у сарадњи са Црвеним крстом, Дан розе мајица, Недеља сећања и заједништва, Недеља борбе против насиља, Међународни дан права детета, Међународни дан толеранције Светски дан Рома Месец борбе против болести зависности	Ученици наставници	10. октобар (Светски дан очувања менталног здравља) 18. октобар (Светског дана борбе против трговине људима), 24. фебруар (Дан розе мајица), Прва недеља маја (Недеља сећања и заједништва), Недеља борбе против насиља (у оквиру обележавања неког значајног датума) 20. новембар (Међународни дан права детета) 16. новембар (Међународни дан толеранције)	Записници, радови ученика, фотографије

			8. април (Светски дан Рома) Новембар	
Активности школе на очувању менталног здравља и превенцији менталних поремећаја и болести <i>4.2.3. У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој</i>	Школа сваке године организује најмање једну активност за ученике, родитеље или наставнике која се односи на ментално здравље	Тим за здравствену заштиту	Током године	Евиденција присутних, евалуационе листе
Активан рад на платформи „Чувам те“	Евидентирање насиља, промоција и похађање обука на платформи „Чувам те“	Чланови Тима за заштиту, наставници	Током године	Сертификати, записници са родитељских састанака, евиденције
Стручно усавршавање <i>6.4.2. запослени на основу резултата спољашњег вредновања и самовредновања планирају и унапређују професионално деловање</i>	Похађајћи обуке, радионице, посеђујући предавања и трибине чланови тима развијају компетенције за рад са ученицима из области превенције насиља и интервенције у случају насиља	Чланови Тима за заштиту, наставници	Током године	Сертификати са семинара
Преношење наученог на различитим стручним скуповима, састанцима, обукама.	Члан тима који похађа одређену обуку или други вид стручног усавршавања упознаје остале чланове тима или колектив са кључним ставкама и излаже материјал на огласној табли	Чланови Тима за заштиту, наставници	Током године	Потврде о стручном усавршавању у установи

Наставне јединице различитих наставних предмета (Географија, Историја, Српски језик, страни језици, Грађанско васпитање, Верска настава часови одељењског старешине)	Развијање свести о различитостима, о толеранцији, последицама сукоба, о различитим културама, вероисповестима, нацијама и друштвима	Наставници разредне и предметне наставе	Током школске године	Дневник образовно – васпитног рада
Анализа дисциплине на састанцима одељењских већа <i>4.1.3. на основу анализе успеха и владања предузимају се мере подршке ученицима</i>	Идентификовање ученика са којима је неопходно спроводити појачан васпитни рад Предлагање мера за побољшање дисциплине.	Наставници разредне и предметне наставе	На класификационим периодима	Записник са састанка одељењског већа
Појачан васпитни рад	Реализација активности које имају за циљ промену понашања ученика кроз индивидуалне разговоре одељењског старешине и/или стручног сарадника са учеником, радионице са одељењем, медијацију у сукобу, активности ученика (презентације, панои, друштвено – корисни рад).	Одељењске старешине, Стручни сарадници	Током школске године	Извештај о реализацији појачаног васпитног рада у случају насиља, евиденција у е - дневнику
Друштвено – корисни рад	Активности које су део плана појачаног васпитног рада у случају насиља	Тим за додатну подршку, ученик	Током школске године	Извештај о реализацији појачаног васпитног рада у случају насиља,
Учествовање у бројним спортским манифестацијама	Крос РТС-а, Недеља школског спорта, Трка за	Ученици и наставници	Током школске године	Летопис

и такмичењима 4.2.3. У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој	срећније детињство, такмичење у одбоји за девојчице, такмичења у другим спортовима			
Учешће ученика у бројним културним манифестацијама 4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика	Одржавање Дана страних језика, Поетске вечери, Новогодишњег концерта, приредбе и представе за Дан школе, школске славе Светог Саве, пријема првака, учествовање у раду школског хора	Ученици и наставници	Током школске године	Летопис Фејсбук страница школе Сајт школе
Учествовање у хуманитарним акцијама	Прикупљање помоћи за лечење деце, опремање школским прибором, гардеробом, одржавање представа и организовање акција у сарадњи са педагошким асистентом или Црвеним крстом: „Један пакетић – много љубави“	Вршњачки тим и ученички парламент, ученици, стручни сарадници, наставници	Током школске године	Записник тима за заштиту, извештај о раду вршњачког тима
Укључивање ученика у различите школске активности 4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика	Учешће ученика у Дечијој недељи, Зелендану, Дану здраве хране, Недељи борбе против насиља, Недељи сећања и заједништва, хуманитарним акцијама, спортским активностима;	Учитељи и наставници, одељењске старешине, педагошки асистент	Септембар-јун	Записници, фотографије
Укључивање у пројекте локалне заједнице,	Учешће у пројекту „Заједно и безбедно кроз	Ученици, наставници,	Током школске године	Записник тима за заштиту, дневници

Министарства <i>4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевентним институцијама и појединцима</i>	детињство“, и другим зависно од актуелног пројекта у које школу укључује Министарство или школа самоиницијативно аплицира за учешће у пројекту	стручни сарадници		образовно васпитног рада
Предузимање мера за превенцију осипања ученика из осетљивих друштвених група <i>4.3.2. Школа предизима мере за редовно похађање наставе ученика из осетљивих група</i>	Укључивање ученика из осетљивих група у школске активности, израда планова превенције осипања и поступање по њима	Одељењске старешине, Педагошки асистент	Током школске године	Планови, записник тима за превенцију осипања
Реализација активности различитих тимова	Активности Тима за здравствену заштиту – кроз програм превенције употребе дрога, различита предавања и едукације, Тима за сарадњу са породицом, Тима за инклузивно образовање, Тима за самовредновање, Актива за развојно планирање.	Чланови тимова	Током школске године	Записници
Пружање подршке породицама ученика кроз молбу за укључивање Центра за социјални рад	Центар за социјални рад на основу молбе школе испитује средину у којој дете жеиви и омогућава породици коришћење одређених услуга	Центар за социјални рад	Током школске године	Дописи центру Записници

	(саветовалиште за брак и породицу, дневни боравак за децу у оквиру центра Књегиња Љубица)			
Обезбеђивање безбедности ученика у школи	На улазу у школу су свакодневно распоређени полицијски службеници који интервенишу у случају угрожене безбедности ученика од стране посетилаца или самих ученика. Такође, њима је могуће пријавити трећи ниво насиља који се догодио у школи.	Надлежна организациона јединица полиције	Током школске године	Присутност службеника у школи
Превентивно и интервентно деловање здравствених служби	Превентивно деловање: реализација предавања за децу и родитеље Интервентно деловање: пружање помоћи детету које је учествовало у насилној ситуацији и обавештавање полиције	Здравствена служба	Током школске године	Извештаји, е дневник Дописи
Извештавање правосудних органа о реаговању школе у ситуацији насиља	На основу захтева полиције, школа обавештава правосудне органе о предузетим мерама у случају насиља	Правосудни органи	Током школске године	дописи
Израда и реализација Програма поступања установе у кризним догађајима	Тим за заштиту саставља програм са конкретно дефинисаним активностима и одговорним особама у	Тим за заштиту	Септембар	Програм заштите од насиља, злостављања и заменаивања

	случају кризног догађаја. Директор у оквиру тима за заштиту именује чланове тима за кризне догађаје			
Подизање безбедносне културе ученика и запослених	Акциона истраживања на тему безбедносне културе ученика и запослених, едукације ученика и запослених, предавања, трибине, гостовања стручњака по позиву, радионице, израда едукативних паноа, плаката, показне вежбе за ученике и запослене од стране ватрогасних или полицијских службеника	Тим за професионални развој, Тим за заштиту, Тим за уређење унутрашњег простора школе, Тим за самовредновање	Током школске године	Извештај о реализацији програма заштите

- 2) Запослени похађају семинаре, онлајн обуке које се организују током школске године, посећују трибине, саветовања. Обуке су најчешће у организацији Центра за образовање Крагујевац, али и издавачких кућа и других државних или невладиних организација. Школа је о обукама информисана неколико дана пред одржавање, тако да запослени не планирају унапред коју ће обуку похађати, али на нивоу стручног већа на почетку школске године разматрају област коју би требало унапредити и праве план стручног усавршавања. На основу њега наставници бирају једну обуку годишње која задовољава компетенције наставника различитих усмерења, и која се реализује у школи. Поједини наставници и стручни сарадници самостално финансирају и похађају обуке за које сматрају да доприносе развоју компетенција за рад са ученицима.

Запослени су у обавези да научено са различитих облика стручног усавршавања пренесу колективу или одређеној групи појединаца, па се на тај начин реализује стручно усавршавање у установи. Преношење наученог се остварује у реалном сусрету, или се материјал са обука качи на гугл диск уз произвољан додатак лично направљене презентације или неке врсте објашњења, намењену стручном усавршавању. На тај начин је материјал доступан свима у било ком тренутку. Такође, по потреби се организују обуке за помоћне раднике и наставнике школе ради унапређења компетенција за рад са ученицима и препознавање и реаговање у ситуацији насиља.

- 3) Информисање о обавезама остварује се радом Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања који информише и упознаје Савет родитеља, Ученички парламент и Наставничко веће са важећим правилницима, затим одељењске старешине и родитељи кроз тачку дневног реда на родитељском састанку информишу остале родитеље, док су ученици упознати на тај начин што је на иницијативу Тима за заштиту упознавање са правима и обавезама наставна јединица, односно тема на часу одељењског старешине почетком сваке школске године. На огласној табли за ученике и родитеље истакнути су изводи из правилника који говоре о правима и обавезама ученика, родитеља и запослених. Тим за заштиту о новинама у области заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања информише и помоћне раднике школе.

Информисање наставника о обавезама и одговорностима се остварује и путем огласне табле у наставничкој канцеларији која садржи одновне информације за перманентно реаговање у ситуацији насиља. У школи је на сваком спрату у зони кретања ученика, као и на главном школском улазу изложен списак чланова тима за заштиту, као и за безбедност важни бројеви телефона (полиција, хитна помоћ, ватрогасци). На огласној табли за ученике изложен је извод из правилника који се тиче врста и нивоа насиља.

- 4) Школа реализује активности којима подстиче и оспособљава ученике за активно учествовање у раду одељењске заједнице, ученичког парламента, школског одбора и стручних органа установе.

По два ученика из сваког одељења седмог и осмог разреда постају чланови Ученичког парламента, а од петог до осмог разреда и чланови Вршњачког тима. Један ученик из Ученичког парламента постаје члан Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, а један учествује у раду школског одбора. На тај начин се афирмише њихова улога у раду тимова. У оквиру одељењске заједнице партиципацију ученика подстичу одељењске старешине дајући ученицима могућност да бирају теме којима ће се бавити, држати презентације, или расправљати о питањима која се тичу функционисања одељења као колектива. Вршњачки едукатори пружају подршку ученицима у својим или другим одељењима. Обуку вршњачких едукатора реализују стручни сарадници школе, а вршњачки едукатори реализују радионице у присуству одељењских старешина одељења којима пружају подршку. Такође, Црвени крст Крагујевац повремено организује вршњачке едукације на теме које едукатори преносе свом одељењу. Иако је замисао да едукацијом буду обухваћена сва одељења одређеног разреда, мера у којој ће та активност бити реализована зависи од воље и спремности ученика, односно едукатора.

- 5) На основу Правилника о обављању друштвено корисног, односно хуманитарног рада у установама образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 10/24) тим за додатну подршку који сачињава план појачаног васпитног рада за ученика који је починио насиље, у обавези је да планира меру друштвено – корисног рада, чији је циљ развијање самоодговорног и друштвено одговорног понашања.
- 6) Школа води рачуна о томе да не доведе у питање достојанство ученика, па се активности у оквиру васпитног рада у циљу развијања самоодговорног и друштвено одговорног понашања, најчешће реализују као групна израда едукативних паноа, осмишљавање предавања за вршњаке, истраживачки задаци, укључивање у хуманитарне и еколошке акције локалне заједнице, а уз сагласност ученика и уређивање школског дворишта, учионице, помагање домару школе исл.

7) Поступци за рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања се у школи реализују на следећи начин:

- на крају сваког класификационог периода врши се анализа успеха и дисциплине на састанцима одељењских већа,
- дефинише се број ученика којима је по мишљењу одељењског већа неопходно пружити додатну подршку, било у смислу помоћи у учењу, или у савладавању вештина социјализације, комуникације, развоја емоционалне писмености...,
- предлажу се мере за побољшање понашања
- организују се индивидуална саветовања од стране стручних сарадника и радионице у виду Вршњачке едукације за ученике којима је потребна додатна подршка, вршњачки едукатори су чланови Ученичког парламента и Вршњачког тима,
- континуираним праћењем напредовања свих ученика од стране одељењских старешина, организује се саветодавни рад са ученицима и родитељима оних ученика који показују предиспозицију за одређени вид насилног или субмисивног понашања
- остварује се сарадња са Центром за социјални рад, саветовалиштем за брак и породицу и центром за пружање услуга социјалне заштите „Књегиња Љубица“.

8) Тим за заштиту је дефинисао начине реаговања на насиље, злостављање и занемаривање, улоге и одговорности и поступање у интервенцији када постоји сумња или се насиље догађа.

Кораци у интервенцији - поступци и процедуре у заштити од насиља

1. ПРОВЕРАВАЊЕ СУМЊЕ ИЛИ ОТКРИВАЊЕ НАСИЉА – сазнање о насиљу

Сазнање о насиљу може бити директно (кад неко саопшти податак у вези са тим) или индиректно (када на основу неких знакова посумњате да постоји могућност да се насиље дешава).

Поступање у случајевима сумње на насиље детаљно је објашњено у Правилнику о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“ бр.11 од 14. фебруара 2024.год.)

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

1.1 ПРЕКИДАЊЕ, ЗАУСТАВЉАЊЕ НАСИЉА и СМИРИВАЊЕ УЧЕСНИКА

Запослени су у обавези да зауставе насиље и обавесте чланове тима за заштиту (директора у случају трећег нивоа насиља, или неког од чланова тима у случају другог нивоа насиља) и одељењског старешину.

2. ОБАВЕШТАВАЊЕ РОДИТЕЉА

Одељењски старешина обавештава родитеље о насилној ситуацији. У изузетним случајевима када одељењски старешина није доступан, а ситуација захтева хитност у поступању, родитеље обавештава други запослени (дежурни наставник, помоћник директора, стручни сарадник). Родитељи су дужни да дођу у школу по дете, учесника насилне ситуације, како се насилна ситуација не би поновила на путу од куће до школе.

Уколико родитељ није доступан, или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

Одељењског старешину који није доступан за контакт телефоном, обавештавамо мејлом.

3. ПРИКУПЉАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА

I ниво – одељењски старешина

II ниво – одељењски старешина (по потреби стручни сарадник или члан тима)

III ниво – одељењски старешина (током прикупљања информација) и директор (у присуству стручног сарадника и родитеља током вођења васпитно – дисциплинског поступка)

Информације се прикупљају усменим путем од актера догађаја и сведока, одељењски старешина их записује и у писаној форми чува у својој евиденцији, а по потреби даје на увид Тиму за заштиту. На основу добијених информација саставља извештај о прикупљеним информацијама и предаје га координатору тима за заштиту за потребе записника са састанка тима. Информације се зависно од специфичности ситуације могу прикупити и писаним путем, анонимном анкетом, или тако што ученик у присуству родитеља пише шта се догодило, а родитељ потписује наводе детета, али је важно поменути да прикупљене информације немају значај изјаве која се даје у току васпитно-дисциплинског поступка, и коју као службено лице може узети само директор школе.

Приликом процеса прикупљања информација треба водити да рачуна да се разговори воде са што мање понављања, односно да деца не дају информације о истом догађају више пута различитим особама, као и да се информације прикупе непосредно након догађаја због веродостојности добијених података.

Уколико прикупљањем информација утврди да се ради о насиљу првог нивоа, самостално предузима кораке за интервенисање и о томе извештава чланове тима на крају сваког класификационог периода. Уколико се прикупљањем информација утврди да се ради о насиљу другог и трећег нивоа, одељењски старешина обавештава Тим за заштиту попуњавањем Евиденције насилног понашања.

4. ПРИЈАВЉИВАЊЕ НАСИЉА (на нивоу школе)

Уколико се прикупљањем информација утврди да се ради о насиљу другог и трећег нивоа, одељењски старешина обавештава Тим за заштиту попуњавањем Евиденције насилног понашања.

„За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 часа од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе „Чувам те“ (у даљем тексту: Национална платформа) са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуном информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту.

„У свим ситуацијама када се непосредно дешава насиље или постоји оправдан разлог да се сумња да ће доћи до насиља услед непредузимања хитних мера заштите, без обзира на узраст учесника ситуације насиља, установа одмах обавештава полицију ради спречавања даљег вршења насиља и обезбеђивања помоћи и заштите“ (Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“ бр.11 од 14. фебруара 2024.год.)) Пријављивање полицији, уколико директор није у школи, врши особа која је присуствовала насилној ситуацији, која у датом тренутку располаже са највише података о догађају (очевитац) телефонским путем или посредством полицијског службеника уколико је у школи.

5. КОНСУЛТАЦИЈЕ У СТАНОВИ

Консултације у установи се реализују између одељењског старешине, дежурних наставника, стручних сарадника, директора, Тима за заштиту, Ученичког парламента, Вршњачког тима...

„Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) - надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу и др (Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, занемаривање („Службени гласник РС“ бр. 11 од 14. фебруара 2024.год))

Руководилац тима заказује састанак тима за заштиту.

Састанак тима за заштиту

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања процењује ниво насиља узимајући у обзир следеће факторе: интензитет, степен ризика, трајање и учесталост насилног понашања, последице, број учесника, узраст и карактеристика развојног периода детета, односно ученика. На састанку се дефинишу врсте и нивои насиља, и предлажу мере за побољшање понашања ученика. Процењивање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима не односи се на запослене, већ само на вршњачко насиље (Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, занемаривање („Службени гласник РС“ бр. 11 од 14. фебруара 2024.год)).

Уколико се на састанку Тима за заштиту разматра први ниво насиља које се понавља између истих учесника, одељењски старешина тиму доставља **Евиденцију рада одељењског старешине** и прикупљене информације у писаној форми, како би тим размотрио мере подршке.

Важно је да се састанак Тима за заштиту одржи онда када особе које су прикупљале информације располажу чињеницама, и када су информације узете од свих актера битних за случај.

6. ИЗРАДА ПЛАНОВА ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА И ПЛАНОВА ПОЈАЧАНОГ ВАСПИТНОГ РАДА

План заштите од насиља за ученика се израђује за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за ученике који су претрпели насиље, или били сведоци насиља и злостављања. **План појачаног васпитног рада** за ученика се израђује за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за ученике који су извршили насиље, подстрекивали на насиље или пасивно подржавали насилну ситуацију.

План заштите од насиља и план појачаног васпитног рада могу да се сачине и за цело одељење.

Планове сачињава Тим за заштиту заједно са одељењским старешином, родитељем, а по потреби и другим надлежним службама, предлажући мере и активности које план треба да садржи. Завршну форму плана заштите израђују одељењски старешина, стручни сарадник и родитељ, уважавајући мишљење детета, и поштујући предлоге свих релевантних институција и инстанци.

7. ПРАЋЕЊЕ ЕФЕКТА ПРЕДУЗЕТИХ МЕРА

Одељењски старешина прати реализацију плана заштите од насиља или плана појачаног васпитног рада, попуњава **Образац за праћење реализације плана заштите од насиља или појачаног васпитног рада** и процењује ефекте предузетих мера. По потреби даје предлог за ревидирање планова пре истека рока предвиђеног планом. Образац предаје координатору Тима за заштиту.

8. ИЗВЕШТАВАЊЕ О СПРОВОЂЕЊУ ПРЕДУЗЕТИХ МЕРА И АКТИВНОСТИ

Након временског периода одређеног планом заштите од насиља или планом појачаног васпитног рада одељењски старешина попуњава **Извештај о реализацији појачаног васпитног рада или Извештај о реализацији плана заштите**, и предаје га руководиоцу Тима за заштиту. Руководилац на састанку тима извештава тим за заштиту.

Извештај о појачаном васпитном раду у оквиру реаговања на први ниво насиља, одељењски старешина попуњава у оквиру табеле за анализу успеха и дисциплине, и предаје педагогу школе, члану Тима за заштиту на крају првог и другог полугодишта, како би школа имала увид у учесталост дешавања насилних ситуација свих врста и нивоа.

Напомена: Тим за заштиту не изриче васпитне и васпитно-дисциплинске мере, већ само предлаже мере друштвено – корисног рада као саставни део плана појачаног васпитног рада.

Уколико установа има сазнање да се насиље у које су укључени ученици догодило ван установе, тим за заштиту се састаје, процењује ниво насиља, и предлаже одељењском старешини израду плана појачаног васпитног рада и/или плана заштите од насиља узимајући у обзир последице догађаја по учеснике, претходно понашање ученика у установи и континуитет ризичног понашања ученика.

У оквору платформе „Чувам те“ руководиоца Тима за заштиту, педагог школе-члан тима, или друга одговорна особа коју одређује директор уноси податке о ситуацијама насиља другог и трећег нивоа (облик, ученик који је извршио насиље, ученик над којим је извршено насиље, пол) и податке о предузетим мерама (према допису пристиглом из Министарства 21.12.2022.год.).

- 9) У школи се дефинишу облици и садржаји рада са свом децом и ученицима, односно онима који трпе, чине или су сведоци насиља, злостављања и занемаривања.

У случају насиља другог и трећег нивоа за све учеснике насилне ситуације израђују се планови појачаног васпитног рада или оперативни планови заштите. Планови су садржајни, и у њима се виде облици и садржаји рада који се реализују са ученицима – индивидуални разговори, радионице са одељењском заједницом, медијација у сукобу, вршњачка едукација, задаци за ученике у виду презентација, израде едукативних паноа, учешће у хуманитарним акцијама.. Тим за заштиту предлаже мере подршке које су саставни део планова. Активности се дефинишу у зависности од проблемске ситуације, а у њих је увек укључена одељењска заједница.

У израду планова појачаног васпитног рада и планова заштите укључени су родитељи ученика, ученик, који износи став о предложеним активностима и својој улози у њима, одељењски старешина и стручни сарадник као члан Тима за заштиту. По потреби у израду оперативног плана заштите укључују се и представници одељенске заједнице, односно групе, ученичког парламента или вршњачког тима, али и представници спољашње заштитне мреже.

- 10) Начини, облици и садржаји сарадње са породицом, јединицом локалне самоуправе, надлежном организационом јединицом полиције (у даљем тексту: полиција), центром за социјални рад, здравственом службом, правосудним органима и др.;

Сарадња са породицом се дефинише процедурама у начину функционисања Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, када су у питању интервентне активности. Подразумева перманентно информисање родитеља, договор око преузимања детета након насилне ситуације у којој је дете било актер у школи, разговоре са њима, укључивање у израду и реализацију плана појачаног васпитног рада или плана заштите, као и праћење реализације истог. О превентивним активностима родитељи су информисани путем Извештаја о раду Тима за заштиту и Извештаја о реализацији програма заштите на нивоу школе. У превентивне активности укључују се као родитељи – предавачи, слушаоци предавања, учесници у радионицама различитог типа, узорци у анкетирању, исл.

Начини, облици и садржаји сарадње са јединицом локалне самоуправе, надлежним органом унутрашњих послова, центром за социјални рад, здравственом службом дефинисани су улогама и одговорностима чланова спољашње заштитне мреже. Њихова улога у превенцији насиља наведена је у делу програма који описује превентивне активности школе на пољу превенције насиља.

11) У школи су јасно дефинисани начини праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма заштите.

Одељењски старешина као координатор тима за додатну подршку ученику, извештава Тим за заштиту о реализацији плана појачаног васпитног рада и плана заштите. Тим за заштиту сумира податке и уноси их у извештај о реализацији плана рада тима за заштиту.

Тим за заштиту извештава Савет родитеља, Наставничко веће и Школски одбор о реализацији програма заштите и реализацији плана рада Тима за заштиту, два пута годишње, на полугодишту и на крају школске године (односно на почетку наредне кроз извештај о реализацији Годишњег плана рада школе). Крајем текуће школске године ради се Анализа стања безбедности која је саставни део извештаја. Приликом израде извештаја добијају се информације о:

- учесталости инцидентних ситуација и броју пријава
- заступљености различитих облика и нивоа насиља и броју повреда
- учесталости покретања васпитно – дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених
- броју и ефектима планова појачаног васпитног рад и планова заштите
- оствареним обукама у превенцији насиља, злостављања и занемаривања и потребама даљег усавршавања
- броју и ефектима акција које промовишу сарадњу, разумевање и помоћ вршњака
- степену и квалитету укључености родитеља у живот и рад установе,

- информације о безбедности школског дворишта и околине
- информације о сарадњи са јединицом локалне самоуправе
- осталим превентивним активностима које се одвијају у школи.

Прати се и вреднује реализација појачаног васпитног рада са ученицима, на тај начин што одељењске старешине прате реализацију планова појачаног васпитног рада, и о ефектима извештавају Тим за заштиту попуњавајући Извештај о појачаном васпитном раду или плану заштите, Формулар за праћење реализације плана појачаног васпитног рада или плана заштите, а по сопственом нахођењу и различите обрасце за праћење понашања ученика, позитивних промена у понашању, евиденције разговора са родитељима, исл.

Учесталост и број васпитно – дисциплинских поступака против ученика предмет је анализе успеха и дисциплине на крају сваког класификационог периода, а Тим за заштиту води евиденцију о броју васпитно – дисциплинских поступака против ученика и дисциплинских поступака против запослених у случају вршења повреде забране.

Тим за заштиту од дискриминације,
насиља, злостављања и занемаривања

15.ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА УСТАНОВЕ У КРИЗНИМ ДОГАЂАЈИМА

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у односу на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11, од 14. фебруара 2024.) ОШ „Мирко Јовановић“ у Крагујевцу доноси Програм поступања установе у кризним догађајима, који се израђује се као обавезни и саставни део програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања и Школског програма.

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- Природна смрт детета/ученика;
- Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);
- Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- Нестанак детета/ученика;
- Масовно тровање у простору установе;
- Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- Талачка криза;
- Насилје већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- Други кризни догађаји, у смислу овог правилника.

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се тим за кризне догађаје, који има следеће задатке:

- прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа;
- успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите;
- сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције;
- благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају;
- психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима;
- израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи;
- организација евентуалних комеморативних активности;
- праћење реализације планова и евалуација;
- вођење документације и извештавање и
- други послови који могу бити од значаја у ситуацијама када се деси кризни догађај.

Директор школе формирао је решењем Тим за кризне догађаје који делује у оквиру Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, а чине га:

- директор школе
- стручни сарадници - педагог и психолог школе
- два наставника (један из разредне наставе, један из предметне)
- представник Савета родитеља

Координатор Тима је координатор Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања. Поред послова координације, задужен је за вођење документације и извештавање. Рад тима активира се одмах након сазнавања установе да се десио кризни догађај.

**ПРОЦЕНА СНАГА, КАПАЦИТЕТА И СПЕЦИФИЧНОСТИ УСТАНОВЕ
У ОДГОВОРУ НА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ**

Програм рада сачињен је на основу SWOT анализе чији подаци долазе из специфичности установе, односно резултата до којих је установа дошла кроз анализу стања безбедности, процес самовредновања квалитета рада установе и података садржаних у различитим школским актима.

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Школа има велики број ученика и запослених (школа спада у веће у шумадијском округу са више од 1000 ученика и запослених, уз мање флукуације). - Позитиван етос и сарадничка атмосфера међу свим актерима школског живота. - Наставно особље и стручна служба континуирано се стручно усавршавају (Обуку Поступање заослених у психолошко – кизним интервенцијама 2014. год. похађали су чланови Тима за заштиту (директор, стручни сарадник и наставник Географије), обука реализована у ОШ „Милутин и Драгиња Тодоровић“, са које школа поседује приручнике за поступање у психолошко – кризним ситуацијама - Постојање правилника и планова којима се регулише безбедност ученика и запослених. - Постојање видео надзора, плана евакуације, редовна провера контроле ПП апарата. - Редовна обука запослених из области против - пожарне заштите. -Редовна контрола санитарног инспектора	- Насеље Аеродром је релативно безбедна средина за децу, са доста неосветљених пролаза између зграда, као и делова између зграда - Прометан паркинг испред школе - Скупоћина финансијске могућности локалне самоуправе и школе за пуну реализацију планираних превентивних активности и обука - Слаби капацитети полицијске управе како би биле обезбеђене чешће патроле насељем - Близина места окупљања младих у касним вечерњим сатима

- Развијен систем дежурстава наставника. - Присуство полицијских службеника у школи. - Развијен систем ефикасног информисања запослених, ученика и родитеља (школски сајт, летопис, ФБ страница, вибер групе и мејл). - Сарадња са медијима који се баве локалним информисањем. - Постојање службе за пружање психолошке помоћи и подршке деци у клиничком центру и школском диспанзеру. - Квалитетна интерсекторска сарадња у спољашњој заштитној мрежи. - Сарадња са локалном заједницом.	
МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
- Организовање предавања за родитеље и ученике из области очувања менталног здравља - едукација ученика и родитеља за реаговање у кризним ситуацијама - стручно усавршавање свих запослених из области реаговања у кризним ситуацијама - реализација показних вежби - јасна подела улога, обавеза и одговорности у установи приликом одговора на кризе догађаје - унапређење сарадње са спољним сарадницима у циљу бољег информисања школе и пружања повратних информација.	- Гласине и дезинформације које се шире усмено и путем друштвених мрежа у кризним ситуацијама, - евентуална недовољна координисаност свих активности и актера унутар установе и спољашње мреже, - непрофесионално понашање појединаца, паника.

Листа установа, организација и удружења са којима установа отварају сарадњу, а у вези са евентуалним кризним догађајима:

- Министарство просвете Републике Србије

- Школска управа Крагујевац
- Локална самоуправа општине Крагујевац
- Полицијска управа Крагујевац
- Добровољно ватрогасно друштво Крагујевац
- Клиничко болнички центар Крагујевац
- Институт за јавно здравље Крагујевац
- Центар за социјални рад „Солидарост“ Крагујевац
- Црвени крст Крагујевац
- Канцеларија за младе
- Канцеларија за ромска питања
- Центар за пружање услуга социјалне заштите „Књегиња Љубица“
- Саветовалиште за брак и породицу

БЕЗБЕДНА МЕСТА УНУТАР И ИЗВАН УСТАНОВЕ У СИТУАЦИЈАМА КРИЗНИХ ДОГАЂАЈА

План евакуације налази се истакнут на главном улазу у школу и у ходницику на , укупно 2.

На основу процене ризика од катастрофа сачињен је План заштите и спасавања за ОШ “Мирко Јовановић“ Крагујевац, који је израшен од стране овлашћене агенције.

Школа поседује скронште великих простаорних капацитета.

Све просторије у школи (канцеларије, учионице, кабинети, кухиња, трпезарија и све остале помоћне просторије) су јасно означене натписима који се налазе изнад улазних врата за сваку просторију са спољашње стране. Натписи означавају број учионице и одељење које у њој борави, с обзиром да ученици не мењају учионице, и увек бораве у истој. На канцеларијама психолога и педагога назначено је име и презиме особе која је у њој распоређена на рад што олакшава потрагу за појединцима у ситуацијама евентуалног кризног догађаја. Свака измена намене поједине просторије и особа које у њима бораве редовно се ажурира.

Распоред часова се налази у наставничкој канцеларији, канцеларији секретара школе, канцеларијама психолога и педагога, у испред портирнице школе, у којој према задужњима бораве помоћни дежурни радици и полицијски службеник. У школи је такође јасно обележен главни (службени) улаз и ученички улаз из школског дворишта који се налазе један насупрот другом, на крајњим деловима зграде.

ПЛАН АЛАРМИРАЊА У СИТУАЦИЈИ КРИЗНОГ ДОГАЂАЈА

За алармирање се користе уобичајена, прописана средства алармирања и узбуњивања јавности у ситуацијама кризног догађаја. У зависности од конкретне ситуације, користе се школско звоно којим управљају помоћни радници, а у случају нужде школски домар. Звоно се налази у портирници, на главном уласку у зграду. Школа поседује и класично, ручно школско звоно. Такође постоји и ручна сирена за алармирање и узбуњивање која се налази у склоништу.

НАЧИН ИНФОРМИСАЊА У СИТУАЦИЈИ КРИЗНОГ ДОГАЂАЈА

Директор школе одређује чланове Тима који ће у ситуацији кризног догађаја прикупљати, проверавати веродостојност и селекционисати информације у вези са кризним догађајем. Чланови Тима које одреди директор за задатке информисања ће припремати саопштења за јавност и дистрибуирати информације медијима, родитељима, ученицима, запосленима и широј средини.

У наведеним пословима Тим за кризне догађаје сарађује са Тимом за маркетинг школе и администраторима школског сајта, летописа и Фејсбук странице. За комуникацију са ученицима и родитељима користиће се одељењске Вибер групе које су се до сада показале као веома ефикасне у прослеђивању информација. Сваки одељењски старешина задужен је за комуницирање са својим ученицима и њиховим родитељима/старатељима, а у ситуацији кризног догађаја прослеђује само и искључиво информације које добије од Тима за кризне догађаје и запосленог којег је именовао директор школе. За припрему саопштења за ученике, родитеље и медије користиће се модели из приручника “Психолошке кризне интервенције у образовно-васпитним установама” Министарства просвете Републике Србије и Друштва психолога Србије ауторки проф.др Јелене Влајковић и мр Ане Влајковић.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор (на основу Правилника о протоколу поступања у установи у односу на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, бр. 11, од 14. фебруара 2024.), члан 4.4)).

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБЛАСТИ РЕАГОВАЊА У КРИЗНИМ СИТУАЦИЈАМА

У циљу јачања компетенција установе за пружање психосоцијалне подршке, реализацију плана евакуације, и уопште јачања ефикасности реаговања установе у различитим кризним ситуацијама, у школи се предвиђа стручно усвршавање запослених из следећих области:

1. Обука у пружању прве помоћи у сарадњи са службом опште медицине, обучени наставници су Марко Николић и Данијела Маринковић, наставници предметне наставе.
2. Обука из противпожарне заштите и реаговања у ситуацијама пожара у сарадњи са Ватрогасном јединицом Крагујевац, периодично практичне вежбе.
3. Обуке у пружању психосоцијалне помоћи ученицима у сарадњи са Министарством просвете Републике Србије, Школском управом Крагујевац, Центром за образовање Крагујевац и образовним удружењима која реализују акредитоване семинаре.
4. Обука о реаговању у ситуацијама природних катастрофа као што су земљотреси, поплаве и др. -у сарадњи са “Васић безбедност“ Јагодина.
5. Обука о реаговању у ситуацијама нарушене безбедности ученика и запослених, у сарадњи са Министарством унутрашњих послова Републике Србије.

Тим за професионални развој ће сваке школске године у сарадњи са Тимом за кризне ситуације, у оквиру плана стручног усавршавања у установи планирати одређену едукацију из ове области.

ПОДИЗАЊЕ БЕЗБЕДНОСНЕ КУЛТУРЕ УЧЕНИКА И ЗАПОСЛЕНИХ

У циљу подизања безбедносне културе ученика и запослених школа ће предузимати следеће активности:

1. Акционо истраживање на тему безбедносне културе ученика и запослених.
2. Едукације ученика и запослених:
 - да препознају опасне и кризне ситуације - предавања, трибине, гостовања стручњака по позиву, радионице
 - о начинима реаговања у кризним ситуацијама.
 - о начинима трагања за помоћи у току и након завршетка кризне ситуације.
 - превенције и подизања безбедносне културе у школи, локалној заједници, регионалној и националној безбедности.
3. Израду едукативних паноа, плаката..
4. Показне вежбе за ученике и запослене од стране ватрогасних или полицијских службеника

Тим за заштиту ће у оквиру програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања предвидети активности за подизање безбедносне културе ученика и запослених, а реализатори (Тим за професионални развој, Тим за заштиту, Тим за уређење унутрашњег простора школе, Тим за самовредновање...) ће их операционализовати у својим плановима рада.

НАЧИНИ РЕАГОВАЊА - КОРАЦИ У ПОСТУПАЊУ УСТАНОВЕ КАДА СЕ ДОГОДИ КРИЗНИ ДОГАЂАЈ

У ситуацијама кризних догађаја, активности у установи спроводиће се по следећим корацима:

1. **Прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа** - Тим прикупља све релевантне информације, проверава веродостојност, у зависности од врсте кризног догађаја хитно обавештава полицију, ватрогасце, хитну помоћ и друге потребне органе, односно службе и информише надлежну школску управу.

2. Успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите - директор хитно обавештава спољашњу мрежу заштите, а потом тим за кризне догађаје у зависности од врсте и обима кризног догађаја процењује да ли школа може самостално да поступа или јој је потребна помоћ и подршка спољашње мреже са којом сачињава заједнички план деловања и извештавања.

2.1. Израда плана деловања и извештавања – чланови тима за кризне догађаје састављају план на основу договора са представницима спољашње заштитне мреже

3. Сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције – уколико кризни догађај као последицу има најмање троје повређених или настрадалих лица, директор школе одмах обавештава Министарство просвете како би се ангажовао Интерсекторски мобилни тим за кризне ситуације. Школски Тим за кризне ситуације тада аутоматски постаје део мобилног тима, пружа информације мобилном тиму, идентификује особе којима је потребна психосоцијална подршка, пружа прву психолошку помоћ и друге видове помоћи.

4. Благовремено информисање ученика, родитеља, запослених и медија о догађају - Директор установе именује особу која припрема званичне информације и саопштења за запослене, родитеље и ученике, док саопштења са медије припрема лично директор школе у сарадњи са надлежном службом Министарства просвете Републике Србије.

5. Психосоцијална подршка ученицима и запосленима - Тим прати и идентификује ученике и запослене којима је потребна психосоцијална подршка након завршетка кризног догађаја. Основна интервенција је психолошка прва помоћ и њу пружају школски психолог, педагог и одељењске старешине уз координацију стручне службе. Уколико постоји потреба, укључују се и стручњаци (психолози, психијатри, психотерапеути) из система здравствене заштите деце и омладине. Након стабилизације услова, реализују се радионице и психолошка саветовања групно и индивидуално.

6. Израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи - У сарадњи са Педагошким колегијумом, Тим за кризне интервенције уколико постоји потреба, у зависности од врсте и обима кризног

догађаја, израђује план рада школе у измењеним околностима који садржи следеће: активности/мере, начин реализације активности, носиоце активности, време реализације, начин праћења и извештавање.

Секретар школе реализује процедуру усвајања анекса Годишњем плану рада школе.

7. Организација евентуалних комеморативних активности - У случајевим смртних исхода, Тим организује комеморативне активности водећи рачуна о развојним карактеристикама ученика, као и емотивном стању ученика и запослених.

8. Праћење реализације плана и евалуација -Тим прати реализацију свих корака и спроведеног плана активности, коригује и ревидира у складу са ситуацијом у установи.

9. Вођење документације и извештавање – Тим води документацију о свим спроведеним активностима и доставља је Школској управи Крагујевац у року од 15 дана од наступања стабилизације рада у школи - повратака у уобичајене активности и организацију наставе пре наступања кризног догађаја. Извештаји о раду Тима за кризне догађаје постају саставни део Извештаја о реализацији годишњег плана рада школе за дату школску годину.

НАЧИН УКЉУЧИВАЊА И САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

У ЦИЉУ ЈАЧАЊА ОТПОРНОСТИ УСТАНОВЕ

Представник Савета родитеља је члан Тима за кризне интервенције и у ситуацијама кризног догађаја равноправно учествује у реализацији свих планираних активности, притом активно комуницирајући са осталим члановима Савета, заступајући њихове предлоге, потребе и интересе.

Породице ученика укључују се у све превентивне активности за јачање отпорности установе:

- Акциона истраживања као испитаници
- Гости и учесници на стручним предавањима и трибинама
- Учесници и реализатори радионица, акција, едукација, семинара
- Учесници на јавним и показним превентивним вежбама

План укључивања родитеља у поменуте активности ће сваке године бити операционализован кроз План рада тима за сарадњу са породицом који је саставни део Годишњег плана рада школе.

ПРАЋЕЊЕ, ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА

Тим за кризне интервенције прати реализацију овог програма континуирано током школске године, евалуира и извештава о реализованим активностима. Извештај се подноси два пута током школске године, на полугодишту и крају школске године. Извештај је саставни део Извештаја о реализацији годишњег плана рада школе, који се разматра на Наставничком већу, Ученичком парламенту и Савету родитеља, а усваја га Школски одбор. У ситуацијама кризног догађаја, Тим свакодневно прати реализоване активности, у складу са Правилником и овим Програмом, евалуира их и ревидира, те о томе редовно и свакодневно извештава Мобилни тим, Школску управу и Министарство просвете договореним начинима комуникације.

16. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Према Правилнику о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. гласник РС“ бр. 65/2018), програм превенције се утврђује на основу анализе стања у остваривању равноправности, распрострањености различитих облика нетолеранције и дискриминације, сагледавања потреба учесника у образовању за додатном подршком, специфичности установе и резултата самовредновања и вредновања квалитета њеног рада. Школа планира израду Анализе стања безбедности анкетирањем наставника, родитеља, ученика и помоћних радника крајем сваке школске године, како би добила информације о поменутих параметрима.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања формира директор, и он у свом саставу има секретара школе, директора, стручне сараднике, наставнике разредне и предметне наставе, представника Ученичког парламента и Савета родитеља.

Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности садржи све неопходне елементе, прописане Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Сл. гласник РС“ бр. 65/2018).

1)

Принципи једнаких могућности и недискриминације се уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе:

Активност	Начин реализације активности	Носиоци активности	Време реализације активности	Начин праћења реализације или показатељи остварених
------------------	-------------------------------------	---------------------------	-------------------------------------	--

				активности
Анализа стања безбедности <i>1.1.4. Програмирање рада заснива се на аналитичко-истраживачким подацима и проценама квалитета рада установе</i>	Анализа се врши на основу упитника које је израдио тим за заштиту, а попуњавају га родитељи, ученици, наставници, и помоћни радници. Презентовање резултата анализе. На основу анализе тим израђује план рада тима и програм заштите за следећу школску годину.	Тим за заштиту од дискриминације насиља, злостављања и занемаривања	Мај Септембар	Израђен план рада, Записник и извештај тима за заштиту
Упознавање ученика са њиховим правима	На часовима одељењског старешине, ученици се упознају са својим правима кроз приказ правилника који им права обезбеђују	Одељењске старешине	Септембар	Евиденција одржаног ЧОС-а или часа у дневнику образовно-васпитног рада
Дефинисање правила понашања и последица кршења правила на нивоу одељења <i>5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих</i>	Ученици усвајају правила понашања у одељењу и дефинишу последице непоштовања договора	Одељењске старешине 1-8. разреда	Септембар	Евиденција одржаног ЧОС-а или часа у дневнику образовно-васпитног рада
Упознавање ученика са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности	Одељењски старешина бира начин на који ће ученицима презентовати правилнике и приближити им њихов садржај (предавање, презентација, радионица), посебно када	Одељењске старешине 1-8. разреда	Септембар	Евиденција одржаног ЧОС-а у дневнику образовно-васпитног рада

5.1.2 За дискриминаторно понашање у школи доследно се примењују мере и санкције	су у питању ученици од 1. до 4. разреда			
Упознавање родитеља са важећим правилницима 5.1.2 За дискриминаторно понашање у школи доследно се примењују мере и санкције	Кроз тачку дневног реда на првом родитељском састанку одељењске старешине упознају родитеље са правилницима којима се регулишу права и обавезе свих актера школског живота	Одељењске старешине	Септембар	Записник са родитељског састанка увид у ес - Дневник
Обука за наставнике у циљу поступања по утврђеним процедурама у случају дискриминације – подсећање на поступање по утврђеним процедурама 5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих	Чланови тима за заштиту организују обуке за наставнике школе и упознају их са процедурама реаговања када се догоди дискриминација или се посумња на дискриминацију.	Руководилац и чланови Тима за заштиту	Септембар и током године	Записник са Наставничког већа
Обука ученика 5. - 8. разреда, чланова Вршњачког тима за вршњачку едукацију на тему превенције насиља или реаговања на насиље. 4.2.1. У школи се организују активности за развијање социјалних вештина 5.3.4 Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље	Психолог и педагог школе обучавају чланове вршњачког тима како би држали радионице ученицима млађих разреда. Ученици 5. разреда држе радионицу првацима, шести разред другом разреду, седми трећем и осми четвртом. Тема едукације зависи од извештаја тима за заштиту	Педагог, психолог чланови ВТ	Планирање и припрема радионица: октобар Реализација обуке за вршњачке едукаторе: новембар Реализације	Извештај о раду Вршњачког тима, евиденција ЧОС-а, Евалуациони лист за ученике и наставнике

	и анализе стања безбедности.		обуке у одељењима: децембар	
Израда индивидуалних образовних планова (подршка даровитим и ученицима из осетљивих група) <i>4.1. У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима</i>	Тим за додатну подршку израђује педагошке профиле, планове индивидуализације и иоп-е планирајући активности које одговарају потребама ученика у циљу савладавања наставних садржаја и превазилажења тешкоћа у комуникацији и социјализацији	Тим за додатну подршку	Септембар	Заведени ИОП документи
Укључивање ученика из осетљивих група у школске активности <i>4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика</i>	Учешће ученика у Дечјој недељи, Новогодишњем концерту, Зелендану, Дану школе, хуманитарним акцијама, спортским активностима, итд;	Учитељи и наставници, одељењске старешине, педагошки асистент	Септембар-јун	Записници, фотографије
Сарадња са удружењем особа са Дауновим синдромом	Чланови удружења учествују на школским приредбама, редовни су гости за дан школе, посечују часове ликовне културе и друже се са ученицима.	Наставници, ученици, наставница ликовне културе Сања Палибрк	Обележавање значајних датума у зависности од могућности особа из удружења	Записници, фотографије
Стручно усавршавање <i>6.4.2. запослени на основу резултата спољашњег</i>	Похађају обуке, радионице, посећујући предавања и трибине чланови тима развијају	Чланови Тима за заштиту, наставници	Током године	Сертификати са семинара

<i>вредновања и самовредновања планирају и унапређују професионално деловање</i>	компетенције за рад са ученицима из области превенције дискриминације и интервенције у случају дискриминације			
Преношење научног на различитим стручним скуповима, састанцима, обукама.	Члан тима који похађа одређену обуку или други вид стручног усавршавања упознаје остале чланове тима или колектив са наученим на обуци	Чланови Тима за заштиту, наставници	Током године	Потврде о стручном усавршавању у установи, записници
Обележавање значајних датума 4.2.3. <i>У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој</i> 4.1.5. <i>У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима</i>	У школи се обележавају значајни датуми: Светски дан очувања менталног здравља – предавања у сарадњи са представницима различитих организација, Светски дан борбе против трговине људима – радионица у сарадњи са Црвеним крстом, Дан розе мајица, Недеља сећања и заједништва, Недеља борбе против насиља, Међународни дан права детета, Међународни дан толеранције	Ученици наставници	10. октобар (Светски дан очувања менталног здравља) 18. октобар (Светског дана борбе против трговине људима), 24. фебруар (Дан розе мајица), Прва недеља маја (Недеља сећања и заједништва), Недеља борбе против насиља (у оквиру	Записници, радови ученика, фотографије

	Светски дан Рома Месец борбе против болести зависности		обележавања неког значајног датума) 20. новембар (Међународни дан права детета) 16. новембар (Међународни дан толеранције) 8. април (Светски дан Рома) Новембар	
Наставне јединице различитих наставних предмета (Географија, Историја, Српски језик, страни језици, Грађанско васпитање и Верска настава, часови одељењског старешине)	Развијање свести о различитостима, о толеранцији, последицама сукоба, о различитим културама, верама, и друштвима	Наставници разредне и предметне наставе	Током школске године	Ес дневник
Реализација изборног програма - Ромски језик са елементима националне културе	Ученици који долазе из ромских породица имају прилику да похађају специфичан изборни предмет и ближе се упознају са традицијом и културом народа од ког потичу.	Зоран Павловић, наставник ромског језика	Током школске године	Ес дневник
Учествовање у хуманитарним акцијама	Прикупљање помоћи за лечење деце, опремање	Вршњачки тим и ученички	Током школске године	Извештај вршњачког тима

	школским прибором, гардеробом, одржавање представа и организовање акција у сарадњи са Црвеним крстом: „Један пакетић – много љубави“, или ромском организацијом	парламент, ученици, стручни сарадници, наставници		
Учествовање у бројним спортским манифестацијама и такмичењима <i>4.2.3. У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој</i>	Крос РТС-а, Недеља школског спорта, Трка за срећније детињство, такмичење у одбоји за девојчице, такмичења у другим спортовима	Ученици и наставници	Током школске године	Летопис
Учешће ученика у бројним културним манифестацијама <i>4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика</i>	Одржавање Дана страних језика, Поетске вечери, Новогодишњег концерта, приредбе и представе за Дан школе, школске славе Светог Саве, пријема првака, учествовање у раду школског хора	Ученици и наставници	Током школске године	Летопис Фејсбук страница школе Сајт школе
Предузимање мера за превенцију осипања ученика из осетљивих друштвених група <i>4.3.2. Школа предизима мере за редовно похађање наставе ученика из осетљивих група</i>	Укључивање ученика из осетљивих група у школске активности, израда планова превенције осипања	Наставници, Чланови тима за превенцију осипања	Током школске године	Планови, записник тима за превенцију осипања

- 2) Додатна подршка учесницима образовања и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група одвија се кроз активности Тима за инклузивно образовање, Тима за спречавање осипања ученика из образовног система, радом педагошког асистента, активностима Вршњачког тима и Ученичког парламента. Тим за превенцију осипања ученика спроводи низ активности којима се врши процена броја ученика који се налазе у ризику од осипања, swot анализа - анализа стања у школи у односу на одређене критеријуме, процена капацитета за сарадњу са спољним сарадницима, процена могућности за унапређење образовно – васпитног рада, доношење и реализација мера за побољшање. Тим за инклузивно образовање предлаже индивидуалне оперативне планове, пружа подршку у њиховој изради и реализацији, и као саставни део ИОП-а израђује индивидуални план превенције осипања. Вршњачки тим и Ученички парламент пружају вршњачку подршку у смислу организовања радионица, хуманитарних акција за помоћ ученицима из осетљивих група, социјално депривираних средина исл. Педагошки асистент ученицима из мањинских група пружа помоћ у учењу и савладавању наставних садржаја, а наставницима помаже у успостављању комуникације са родитељима ученика. Такође, педагошки асистент у сарадњи са локалном самоуправом омогућава ученицима учешће у различитим културним активностима на нивоу града.
- 3) Запослени похађају семинаре који се организују током школске године, посећују трибине, саветовања. Обуке су у организацији Центра за образовање Крагујевац али и других државних или невладиних организација, издавачких кућа исл. Обуке се реализују онлајн или у реалним условима. Школа је о обукама информисана неколико дана пред одржавање, тако да запослени не планирају унапред коју ће обуку проћи, већ то зависи од организације центра за образовање. И поред тога наставници на нивоу стручног већа на почетку школске године разматрају област коју би требало унапредити и праве план стручног усавршавања. На основу њега бирају једну обуку годишње која задовољава компетенције наставника различитих усмерења, и која се реализује у школи. То може бити обука која за циљ има превенцију дискриминаторног понашања или неки од специфичних циљева из ове области. Координатор Тима за

професионални развој два пута годишње подноси извештај, који између осталог садржи и податке о семинарима које су запослени похађали.

Запослени су у обавези да научено са различитих облика стручног усавршавања пренесу колективу или одређеној групи појединаца, па се на тај начин реализује стручно усавршавање у установи. Такође, по потреби се организују обуке за помоћне раднике и наставнике школе ради унапређења компетенција за рад са ученицима и препознавање и реаговање у ситуацији дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности.

- 4) Информисање о правима, обавезама и одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања остварује се радом Тима за заштиту од заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања који информише и упознаје Савет родитеља, Ученички парламент и Наставничко веће са важећим правилницима, затим одељењске старешине и родитељи кроз тачку дневног реда на родитељском састанку информишу остале родитеље, док су ученици упознати на тај начин што је на иницијативу Тима за заштиту, упознавање са правима и обавезама наставна јединица, односно тема на часу одељењског старешине почетком сваке школске године.

Поред тога, изводи из правилника су јавно истакнути на огласним таблама за наставнике, ученике и родитеље. У школи је на сваком спрату у зони кретања ученика, као и на главном школском улазу изложен списак чланова тима за заштиту, као и за безбедност важни бројеви телефона (полиција, хитна помоћ, ватрогасци).

- 5) У школи се кроз ваннаставне активности ученици ангажују у обележавању специфичних датума, када се посебан акценат ставља на заштиту дечијих права, развој толеранције и поштовање различитости, интеркултуралност. Ученици различитих образовних потреба и националности се укључују у активности школског хора, ученичког парламента или вршњачког тима. Кроз наставне јединице различитих наставних предмета се код ученика развија

свест о опасности и штетним последицама дискриминације, о различитим културама, верама и друштвима. По потреби се организују радионице у одељењима где се осете промене у систему вредности.

- 6) У случају утврђене дискриминације првог, другог и трећег нивоа за све учеснике насилне ситуације израђују се планови заштите од дискриминације. У плановима се виде облици и садржаји рада који се реализују са ученицима, односно учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно понашање. У израду планова заштите укључени су родитељи ученика, ученик, који износи став о предложеним активностима и својој улози у њима, одељењски старешина и стручни сарадник као члан Тима за заштиту. Тим за заштиту предлаже мере подршке које су саставни део плана заштите од дискриминације. Активности се дефинишу у зависности од проблемске ситуације, а у њих је увек укључена одељењска заједница.
- 7) Сарадња са породицом се дефинише процедурама у начину функционисања Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, када су у питању интервентне активности. Подразумева перманентно информисање родитеља, разговоре са њима, укључивање у израду и реализацију оперативног плана заштите, као и праћење реализације истог. О превентивним активностима родитељи су информисани путем Извештаја о раду Тима за заштиту, а укључују се као родитељи – предавачи, слушаоци предавања, учесници у радионицама различитог типа, исл. Начини, облици и садржаји сарадње са јединицом локалне самоуправе, надлежним органом унутрашњих послова, центром за социјални рад, здравственом службом дефинисани су улогама и одговорностима чланова спољашње заштитне мреже, као и сарадњом у реализацији превентивних активности.
- 8) Тим за заштиту је дефинисао процедуре за поступање установе у случају дискриминаторног понашања учесника у образовању на основу важећег правилника. На тај начин су јасно и недвосмислено дефинисане улоге свих запослених у случају сумње на насиље, и у случају када се насиље тј. дискриминаторно понашање догоди. Са процедурама су

узнати чланови Наставничког већа, помоћни радници и родитељи на састанку Савета родитеља, а исте су истакнуте и у наставничкој канцеларији и огласној табли за родитеље у холу школе.

Кораци у интервенцији - поступци и процедуре у заштити од дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности

1. ПРОВЕРАВАЊЕ ДОБИЈЕНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ – прикупљање информација

Информације се прикупљају директно, од актера догађаја тако што ученици дају информације, а особа са којом разговарају их записује, и индиректно, провером видео записа, анонимном анкетом учесника у образовању, и сл.

У случају непотврђене сумње дискриминаторног понашања, појачава се васпитни рад и прати понашање учесника у образовању. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за повреду законске забране дискриминације.

2. ЗАУСТАВЉАЊЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И СМИРИВАЊЕ УЧЕСНИКА

Ово је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог. Након заустављања дискриминаторног понашања и пружања прве помоћи уколико је потребно, следи смиривање учесника. Смиривање учесника подразумева, најпре, одвојене разговоре са извршиоцем дискриминације и са дискриминисаним лицем, а ако се процени да је могуће, без опасности по наставак сукоба, и заједно са учесницима и родитељима.

3. ОБАВЕШТАВАЊЕ И ПОЗИВАЊЕ РОДИТЕЉА

Одмах након заустављања сукоба учесника установа обавештава и позива родитеља на пријављени број контакт телефона. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

4. ПРИКУПЉАЊЕ РЕЛЕВАНТНИХ ИНФОРМАЦИЈА И КОНСУЛТАЦИЈЕ

Консултације у установи се реализују ради утврђивања чињеница и спречавања некоординисане акције.

5. САСТАНАК ТИМА ЗА ЗАШТИТУ

Тим за заштиту утврђује сва три нивоа дискриминације (први, други и трећи) и сачињава план заштите од дискриминације заједно са одељењским старешином, стручним сарадником, директором и родитељем, а по потреби и другим организацијама и службама, уз укључивање учесника у дискриминацији. План заштите од дискриминације сачињава се за конкретну ситуацију сваког од нивоа и за све учеснике – дискриминисано лице, извршиоца дискриминације и сведоке. План заштите од дискриминације зависи од: узраста и броја учесника, облика и нивоа дискриминације, последица по лице и колектив и сл.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво дискриминације, као и да одреде одговарајуће мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: Министарство – школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу, Повереника и др.

6. ПРИЈАВЉИВАЊЕ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

За сваки процењени ниво дискриминације директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство – надлежну школску управу, у року од 24 сата од догађаја. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

7. ПРАЋЕЊЕ ЕФЕКТА ПРЕДУЗЕТИХ МЕРА И АКТИВНОСТИ

Одељењски старешина прати реализацију плана заштите од дискриминације, попуњава Образац за праћење реализације плана заштите од дискриминације и процењује ефекте предузетих мера. Образац предаје координатору Тима за заштиту.

8. ИЗВЕШТАВАЊЕ О СПРОВОЂЕЊУ ПРЕДУЗЕТИХ МЕРА И АКТИВНОСТИ

Након временског периода одређеног планом заштите од дискриминације одељењски старешина попуњава Извештај о појачаном васпитном раду, и предаје га координатору Тима за заштиту.

Установа поступа у складу са Законом и Правилником о постпању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС“ бр. 65/2018) када је запослени извршилац дискриминације, а дискриминисано лице, односно сведок–учесник у образовању. Задатак тима за заштиту у том случају је предузимање мера и активности у односу на дискриминисано лице, односно лица – учесника у образовању. Консултације тима за заштиту које се одвијају ради прикупља свих релевантних чињеница за доношење плана заштите од дискриминације и праћењу ефеката мера за учесника у образовању као дискриминисано лице. Тим за заштиту по потреби обавља консултације са одговарајућим стручњацима и установама и укључује надлежне службе. Праћење ефеката предузетих мера према дискриминисаном лицу и сведоку–учеснику у образовању врши се континуирано и на начин који је описан у случају када су учесници дискриминације ученик према ученику.

9) Тим за заштиту и директор кроз свој извештај и извештај о раду установе, извештавају Савет родитеља, Наставничко веће и Школски одбор о реализацији плана рада Тима за заштиту, и о реализацији програма заштите од насиља, злостављања и занемаривања, као и програма превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности уопште, два пута годишње, на полугодишту и на крају школске године. Крајем текуће школске године ради се Анализа стања безбедности која је саставни део извештаја. Том приликом добијају се информације о:

- учесталости дискриминаторног понашања и броју пријава
- распрострањености различитих облика дискриминације
- броју лица изложених дискриминаторном понашању

- броју васпитно – дисциплинских поступака против ученика или запослених због дискриминаторног понашања
- броју и ефектима акција које промовишу сарадњу, толеранцију, разумевање и помоћ вршњака, уважавање различитости, једнаке могућности и недискриминацију
- степену и квалитету укључености родитеља у живот и рад установе и спречавање свих облика дискриминације
- информације о безбедности школског дворишта и околине
- информације о сарадњи са јединицом локалне самоуправе
- оствареним обукама стручног усавршавања за спречавање дискриминаторног понашања
- осталим превентивним активностима које се одвијају у школи.

Прати се и вреднује реализација појачаног васпитног рада са ученицима, на тај начин што одељењске старешине прате реализацију оперативних планова заштите, и о ефектима извештавају Тим за заштиту, попуњавајући Извештај о појачаном васпитном раду, Формулар за праћење реализације оперативног плана заштите (или плана појачаног васпитног рада), а по сопственом нахођењу и различите обрасце за праћење понашања ученика, позитивних промена у понашању, евиденције разговора са родитељима, исл.

Учесталост и број васпитно – дисциплинских поступака против ученика предмет је анализе успеха и дисциплине на крају сваког класификационог периода, а Тим за заштиту води евиденцију о броју васпитно – дисциплинских поступака против ученика и запослених у случају вршења повреде забране.

16.ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Циљ програма: заштита ученика од различитих опасности савременог доба, развије њихове социјалне и емоционалне интелигенције, и усмеравање ка здравим и безбедним стиливима живота.

Начини остваривања програма: реализација активности које се не односе само на класичне болести зависности (попут дроге или алкохола), већ на све друге облике понашања који могу угрозити физички, ментални и социјални развој детета:

- трговина људима: предавања за ученике у циљу освешћивања значења самог појма и препознавања ризичног понашања,
- коцкање и клађење: предавања за учение у циљу препознавања механизма зависности од игара на срећу и спортских кладионица,
- злоупотреба психоактивних супстанци и енергетских пића: предавања за ученике у циљу освешћивања негативних последица које по здравље има конзумирање алкохола, цигарета, вејба и енергетских пића.
- безбедност на интернету и дигитално насиље (Cyberbullying): предавања за ученике у циљу превенције злоупотребе технологије, заштита личних података, препознавање предатора на мрежи, као и спречавање вршњачког насиља путем друштвених мрежа,
- зависност од технологије: предавања у циљу превенције прекомерног играња видео-игара (гејминг), зависности од телефона и екрана, што директно утиче на пажњу, спавање и успех у школи,
- ризично понашање у саобраћају: едукација о безбедном понашању у саобраћају на путу од куће до школе

- ментално здравље: предавања у циљу превенције менталних болести и достизања психофизичког благостања,
- репродуктивно здравље: информисање о важности очувања репродуктивног здравља и хпв имунизацији,
- здрава исхрана: радионице и активности усмерене на едукацију ученика о здравој храни,
- прва помоћ: предавања за ученике у циљу развијања вештина пружања прве помоћи.

У школи се организују предавања за ученике, интеграција тема у часове редовне наставе, трибине за родитеље, радионице, реализују се тематки дани, квизови, такмичења, часови одељењског старешине, вршњачка едукација, информисање родитеља на родитељским састанцима и Савету родитеља.

Носиоци активности: спољни сарадници, стручњаци различитих профила, стручни сарадници, директор школе, наставници, ученици.

Евалуација и праћење програма: реализација активности евидентира се кроз записнике и извештаје различитих тимова. Реализација активности се документује кроз фотографије, радове ученика, белешке у ес дневнику.

17. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ

Циљ програма: Подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, богаћење друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства.

Начини остваривања програма

- У школи се у разредној настави организују ваннаставне активности из различитих области: наука, техника, култура, медији, уметност и спорт (обележавање значајних датума, приредбе за почетак и крај школске године, посете сајмовима, обележавање Дана школе, школске славе, Дана планете земље – Зелендан, Новогодишњи и Ускршњи вашари...);

- Школа сарађује са институцијама локалне заједнице и родитељима ученика.
- Школа реализује излете и екскурзије за све разреде.

Носиоци активности

Учитељице, родитељи ученика, ученици (од 1. до 4. разреда), директор школе

Напомена: Задаци из овог подручја саставни су део планова рада одељењских већа (1, 2, 3. и 4. разреда).

Евалуација и праћење програма

Успешност програма прати се кроз:

- Редовну евалуацију планираних и реализованих активности на седницама одељењских већа од 1. до 4. разреда.
- Прављење предлога за унапређивање рада школе у области ваннаставних активности.

Инструменти праћења: Записници са састанака већа, фотографије са манифестација, изложени радови ученика (панои, изложбе), Евиденција у дневницима образовно-васпитног рада (есДневник), учитељске свеске праћења и дневне припреме наставника.

Школа у оквиру својих капацитета организује и реализује ваннаставне активности кроз следеће облике рада прилагођене ученицима од 1. до 4. разреда:

1. Слободне и ваннаставне активности и радионице

Ове активности се реализују кроз планирани радионичарски рад учитеља са одељењем:

Језичко-уметничко подручје: Литерарно и драмско стваралаштво, рецитовање, изражајно читање кроз библиотечке радионице, децје новинарство и израда одељењских паноя.

Спортско-рекреативно подручје: Школица спорта, развој опште моторике, елементарне игре са лоптом и децја ритмика (као припрема за касније спортске гране: атлетику, кошарку, одбојку, рукомет и фудбал).

Музичко подручје: Мали хор (ученици млађих разреда су носиоци и учесници културних и музичких ваннаставних активности које се организују у Школи).

2. Тематске активности и манифестације

Ваннаставни рад из различитих области (наука, техника, култура, медији, уметност и спорт) организује се на нивоу разреда или целе школе кроз заједничке активности:

- Приредбе за свечани дочек првака и испраћај ученика на крају школске године.
- Обележавање Дана школе и Школске славе (Свети Сава).
- Дан планете Земље – Зелендан (еколошке акције уређења учионице и дворишта).
- Организација Новогодишњих и Ускршњих вашара (изложбе деčјих рукотворина).
- Посете деčјим сајмовима, позориштима, музејима и манифестацијама у локалној заједници.

3. Посете, излети

Планирање и реализација једнодневних излета, за све разреде (од 1. до 4.) у циљу социјализације и упознавања средине

4. **Локална заједница и родитељи:** Активно укључивање родитеља у реализацију вашара, приредби, тематских дана и празничних радионица. Сарадња са локалним институцијама (музеји, библиотеке, Црвени крст, позориште, вртићи, саобраћајна полиција, ватрогасци....Организације разних едукативних предавања (Понашање у саобраћају, Прва помоћ (10 часова за ученике 4.разреда), Хигијена (10 часова за ученике 2.разреда),Здрава и правилна исхрана, Безбедно на интернету...).

18.ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКСТИВНОСТИ У ПРЕДМЕТНОЈ НАСТАВИ

Циљ програма: Подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и целисходног коришћења слободног времена, богаћење друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства и пријатељства.

Начини остваривања програма

Ваннаставни рад из различитих области (наука, техника, култура, медији, уметност и спорт) организује се на нивоу разреда или целе школе кроз заједничке активности:

- приредбе, педставе, књижевне вечери
 - тематски дани,
 - еколошке, хуманитарне и друге акције,
 - секције,
 - ученичке организације,
 - посете сајмовима, позориштима, музејима и манифестацијама у локалној заједници.
- У школи се у предметној настави организују ваннаставне активности из различитих области: наука, техника, култура, медији, уметност и спорт (обележавање значајних датума, посете сајмовима, приредбе, представе, предавања, обележавање Дана школе, школске славе, организовање тематских дана, итд.);
- Школа организује секције за ученике са посебним интересовањима којима се подстиче литерарно и драмско стваралаштво, рецитованье, изражајно читање кроз библиотечке радионице, подстиче се развој здравих стилова живота кроз спортске секције.
- Школа сарађује са институцијама локалне заједнице и родитељима ученика - сарадња са локалним институцијама (музеји, библиотеке, Црвени крст, позориште, вртићи, полицијска управа, ватрогасци); организација разних едукативних предавања (Здраво и безбедно кроз детињство, предавања о здравој и правилној исхрани, о безбедности на интернету, безбедној прослави матуре...).
- Школа реализује посете, излете и екскурзије за све разреде - планирање и реализација екскурзија, посета и једнодневних излета у организацији наставника (сајам технике, образовања, посета позоришту, биоскопу, музеју...)

Носиоци активности

Наставници, родитељи ученика, ученици (од 5. до 8. разреда), стручни сарадници, директор школе

Евалуација и праћење програма

Успешност програма прати се кроз:

- Редовну евалуацију планираних и реализованих активности на седницама одељењских већа, стручних већа.
- Прављење предлога за унапређивање рада школе у области ваннаставних активности.

Инструменти праћења: Записници са састанака већа, фотографије са манифестација, изложени радови ученика (панои, изложбе), Евиденција у дневницима образовно-васпитног рада (есДневник), свеске праћења и дневне припреме наставника.

19. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ УЧЕНИКА

Циљ програма: Развој самосвести: помоћи ученицима да идентификују своје интересе, вредности и способности, упознати их са различитим типовима личности и стилима учења. **Истраживање каријера:** обезбедити информације о различитим професијама и секторима, упознати ученике са трендовима на тржишту рада и захтевима за одређене каријере. **Практично искуство:** организовати практичне радионице или обиласке компанија, омогућити ученицима да стекну стварно искуство у радном окружењу. **Развој вештина:** подстицати развој важних вештина као што су комуникација, тимски рад, решавање проблема и критичко размишљање, укључити активности које побољшавају писменост у професионалном контексту. **Подршка у доношењу одлука:** пружање алата и ресурса за помоћ ученицима у доношењу информисаних одлука о свом образовању и каријери. **Укључивање родитеља и заједнице:** иницијативе за укључивање родитеља у процес оријентације, сарадња са локалним предузећима и организацијама ради подршке програму.

Начини остваривања програма:

- Школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници;
- Тим за професионалну оријентацију реализује програм професионалне оријентације за ученике осмог разреда кроз организацију промоције средњих школа, посету сајму образовања, часове одељењског старешине на којима гостује родитељ одређене професије, часове посвећене интересовањима ученика, самоспознаји, психолошкој припреми за полагање завршног испита.
- У школи се за ученике осталих разреда програм професионалне оријентације реализује путем редовне наставе и ваннаставних активности
- Сарадња са институцијама локалне самоуправе, средњим школама и родитељима ученика.

Носиоци активности: Тим за Професионалну оријентацију - одељењске старешине, предметни наставници, родитељи, ученици и стручни сарадници.

***Реализација програмских активности из области ПО остварује се у оквиру садржаја редовне наставе и ваннаставних активности, а задаци из овог подручја саставни су део планова рада одељењских већа, плана рада одељењског старешине, Савета родитеља, Ученичког парламента и Вршњачког тима.

Евалуација и праћење програма: Евалуација планираних и реализованих активности; Предлози за унапређивање рада школе када је ова област у питању; Записници, радови ученика, Евиденција дневника образовно-васпитног рада, свеске праћења, припреме наставних предмета.

20.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Циљ програма:

Основни циљ програма је очување, унапређење и континуирано праћење физичког и менталног здравља ученика, као и развијање здравих животних навика и еколошке свести. Програм је усмерен на развијање позитивних вредносних ставова према сопственом здрављу и здрављу других, превенцију свих облика болести зависности (хемијских и бихејвиоралних) и

заразних болести, као и на унапређивање међуљудских односа кроз подстицање међусобног поштовања, толеранције, сарадње и тимског духа у школи.

Начини остваривања програма:

Програм се уопштено остварује кроз усклађен рад на нивоу целе школе, при чему се активности повезују са Развојним планом, приоритетним областима самовредновања и плановима рада других стручних органа и тимова. Начини реализације обухватају:

- **Истраживачке задатке и пројектну наставу:** Реализација мултидисциплинарних пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције, са посебним акцентом на вршњачку едукацију о штетности алкохолизма и других болести зависности у оквиру редовне наставе (биологија, хемија).
- **Здравствено-васпитна предавања, трибине и курсеви:** Организовање стручних предавања у сарадњи са институцијама из локалне заједнице (Саветовалиште за младе, Институт за јавно здравље, волонтери Црвеног крста) на теме превенције пушења, наркоманије и очувања личне и колективне хигијене.
- **Обележавање значајних датума и манифестација:** Кроз израду едукативних паноа, ликовне и литерарне конкурсе, тематске дане (нпр. „Дан јабуке“, „Зелендан“) и еколошке акције поводом Светског дана вода, чиме се подстиче унос здраве ужине и развија свест о потреби заштите животне средине.
- **Практиковање подстицајних техника у настави:** Примена једноставних јога техника и вежби дисања које позитивно утичу на све аспекте здравља, јачају самопоштовање, емпатију и значајно повећавају ефикасност у учењу, нарочито код ученика са поремећајем пажње.
- **Квизове знања и такмичења:** Организовање манифестација попут квиза „Шта знаш о Црвеном крсту“, кроз које ученици стичу и практично примењују знања из области здравствене патологије, превенције и хуманости.

- **План унапређења менталног здравља:** Као интегрални део овог програма, школа Годишњим планом рада предвиђа и посебан план унапређења менталног здравља, који подразумева активности на пољу превенције менталних болести и очувања менталног здравља. Ове активности су свеобухватне и усмерене како на ученике, тако и на наставнике и родитеље, а реализују се кроз стручна предавања компетентних стручњака из локалне заједнице, интерактивне радионице и вршњачку едукацију, чиме се директно подстиче свестрани развој личности ученика.

Носиоци активности:

Главни носиоци активности на нивоу школе су координатор Тима за здравствену заштиту ученика и чланови овог тима. У непосредну реализацију појединих програма укључени су психолог, педагог, наставници биологије и хемије, учитељи, наставници других сродних предмета (ТИО, математика, српски језик, историја), одељењске старешине, сами ученици (кроз вршњачку едукацију), као и компетентни сарадници из локалне заједнице.

Евалуација и праћење програма:

Праћење и евалуација планираних и реализованих активности врше се континуирано током школске године. Стручни сарадници и наставници редовно прате и вреднују образовно-васпитни рад и на основу остварених резултата предлажу конкретне мере за побољшање квалитета рада и унапређење програма. Координатор тима саставља званичне извештаје о раду два пута годишње (на крају првог полугодишта и на крају школске године). Као кључни показатељи и докази остварености програма користе се:

- Усвојен годишњи план рада тима;
- Полугодишњи и годишњи извештаји о раду;
- Планови рада наставника и евиденција у Е-дневнику;

- Педагошка документација и извештаји стручних сарадника (психолога/педагога);
- Фотографије са манифестација, израђени едукативни панои и сценарији реализованих радионица.

21 ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Циљ програма:

Основни циљ програма је системско очување психолошког благостања свих актера школског живота, рана превенција менталних тешкоћа и подизање капацитета установе за правовремено реаговање на стрес и кризне ситуације. Програм тежи да унапреди капацитете наставника и родитеља за препознавање симптома дистреса и трауме код деце, јача социјално-емоционалну интелигенцију и вештине конструктивног решавања сукоба код ученика, спречи синдром сагоревања на раду код запослених, те подигне свест у локалној заједници о важности заштите менталног здравља.

Начини остваривања програма:

Програм се остварује континуирано током школске године, кроз међусобно повезане активности усмерене на наставнике, родитеље и ученике, а које се реализују на следеће начине:

- **Стручно усавршавање и едукација наставника у установи:** Реализује се кроз преношење научених садржаја са обуке за реаговање у кризним ситуацијама и сличним обукама на седницама Наставничког већа, као и кроз предавања стручних сарадника који наставницима пружају смернице о препознавању симптома стреса код деце и указивању прве психолошке помоћи. Такође, наставници се упућују на коришћење информативно-едукативних обука на националној платформи „Чувам те“ (попут обуке „Спречи конфликт пре него што почне“).
- **Едукација и сарадња са родитељима:** Остварује се извештавањем Савета родитеља о значају менталног здравља, као и организацијом стручних трибина у сарадњи са МУП-ом, Институтом за здравствену заштиту, и другим

релевантни институцијама Теме обухватају заштиту деце од злоупотребе дрога (са акцентом на вејб и супституције за цигарете), заштиту од злоупотреба на интернету и друштвеним мрежама, као и подизање свести о важности вакцинације против ХПВ вируса. Родитељи који присуствују овим трибинама имају задатак да дискусију пренесу на редовне родитељске састанке у својим одељењима.

- **Превентивне и психолошке радионице за ученике:** Реализују се кроз часове одељењског старешине на основу сценарија које припремају стручни сарадници.
- **Праћење адаптације ученика:** Стручни сарадници посећују часове првог и петог разреда, обављају разговоре и анкетање ученика ради благовременог идентификовања деце којој је потребан било који вид додатне психосоцијалне подршке при преласку у нову средину.
- **Вршњачка едукација:** Чланови Вршњачког тима пролазе обуку за вршњачке едукаторе током Недеље борбе против насиља (поводом Међународног дана детета), након чега самостално, уз помоћ учитеља, реализују радионице за ученике нижих разреда (од 1. до 4. разреда) на тему конструктивног решавања сукоба.
- **Интеграција кроз редовну предметну наставу и пројекте:** Програм се остварује обележавањем Светског дана менталног здравља кроз израду панча, ликовне радове, анализу утицаја музике на ментално благостање (Музичка култура), као и кроз примену јога праксе и обраду тема из области „Човек и здравље“ (Биологија). На часовима Ликовне културе организује се дружење са особама са Дауновим синдромом у циљу развијања алтруизма и емпатије. Едукација о превенцији болести зависности, здравој исхрани и организацији времена спроводи се и кроз израду планова дневних обавеза у оквиру појединих одељењских заједница, као и кроз подстицање ученика на доношење здраве ужине.
- **Амбијентална настава, излети и фер-плеј манифестације:** Развијање социјално-емоционалне интелигенције остварује се и ван учионице кроз реализацију излета, екскурзија, посета музејима и манифестацијама попут Кроса

РТС-а, Недеље спорта (фер-плеј турнири ученика против наставника), као и кроз хуманитарне пројекте попут „Загрљај срца – Дан за подршку и топлину“ или тематски дан „Стоти дан школе“, исл.

- **Превенција синдрома сагоревања код запослених:** У циљу очувања менталног здравља наставног и ваннаставног особља, школа организује активности које доприносе спречавању синдрома сагоревања (burnout), развијању здравих колегијалних односа и међусобног уважавања, што укључује заједничке прославе и наставничке екскурзије.

Носиоци активности:

Носиоци активности су стручни сарадници (психолог и педагог), чланови Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, директор школе, наставници разредне наставе (учитељи), одељењске старешине, као и предметни наставници српског језика, географије, музичке културе, биологије, ликовне културе, хемије, физичког васпитања и технике и технологије. Као спољни сарадници у реализацију се укључују чланови Вршњачког тима, представници МУП-а, Савеза родитеља, Института за ментално здравље, Клиничког центра Крагујевац (Клиника за психијатрију), Института за јавно здравље и Дома здравља.

Евалуација и праћење програма:

Успешност и реализација програма прате се континуирано кроз прикупљање и анализу следећих квалитативних и квантитативних показатеља:

- Евиденција посећености стручним предавањима и потврде о унутаршколском стручном усавршавању наставника;
- Званични записници са седница Наставничког већа и Савета родитеља;
- Евалуационе листе за наставнике и родитеље, као и попуњени улазни/излазни упитници за ученике ради провере усвојеног знања са предавања;

- Редовни планови рада одељењских старешина и евиденција одржаних часова одељењске заједнице у Е-дневнику;
- Анкетни листови о адаптацији ученика првог и петог разреда и анализа адаптације ученика;
- Продукти рада ученика: израђени панои са цртежима, белешке са коментарима на стикерима (самопроцена јога искуства), изложени ученички радови, планови дневних обавеза, као и готови сценарији реализованих вршњачких радионица;
- Извештаји и резултати националних у којима учествују ученици школе, као и медијска пропраћеност јавних трибина;
- Извештаји са реализованих екскурзија, излета и спортских такмичења (евиденција о пласману на кросу, повратне информације од родитеља).

22. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Правни основ

У складу са Законом о основном образовању и васпитању, Члан 45, школа у сарадњи са надлежним установама води бригу о социјалној заштити ученика, посебно ученика из осетљивих душтвених група, на основу програма социјалне заштите.

Уколико се укаже потреба, школа организује прикупљање средстава за подршку ученицима кроз хуманитарне активности, акције школског спорта, волонтерске и друге добротворне активности, у сарадњи са релевантним институцијама локалном заједницом.

Циљ програма: Спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености маргинализованих појединаца и ученика који долазе из социјално угрожених породица, кроз унапређење партнерства локалне самоуправе, васпитно – образовних и здравствених институција, социјалне заштите и невладиних организација.

Начин остваривња програма:

- Идентификовање ученика којима је потребна нека врста социјалне подршке и помоћи;
- Упознавање и праћење социјалних прилика ученика и помоћ за децу из породица код којих владају тешке социјалне прилике;
- Организовање хуманитарних акција;
- Пружање помоћи хигијенски запуштеним или угроженим ученицима, који долазе из породица лошег економског статуса;
- Сарадња са надлежним институцијама и невладиним организацијама;
- Пружање подршке ученицима који долазе из осетљивих друштвених група;
- Сарадња са Центром за социјални рад и центром за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“
- Упућивање родитеља на извршавање родитељских обавеза,
- Упућивање родитеља на начине остваривања права,
- Васпитање у духу хуманизма солидарности и толеранције и ненасилног решавања сукоба
- Сагледавање материјалног положаја ученика
- Предлагање социјално угрожених ученика за одређену врсту помоћи
- Организовање хуманитарних акција
- Организовање хуманитарних изложби у циљу прикупљања средстава
- Организовање спортских и културно-забавних активности
- Обележавање значајних датума

ОШ „Мирко Јовановић“ - Школски програм

- Информисање младих о едукативним програмима попут програма „Борба против трговине људима“
- Обележавање Светског дана Рома
- Формирање листе социјално угрожених ученика за потребе Црвеног крста - бесплатне ужине

Носиоци активности: Тим за социјалну заштиту, одељењске старешине, наставници, стручни сарадници, директор и ученичке организације.

*** Реализација програмских активности из области социјалне заштите ученика, оствараује се у оквиру садржаја редовне наставе и ваннаставних активности, а задаци из овог подручја саставни су део планова рада одељењских већа, Савета родитеља, Ученичког парламента и Вршњачког тима.

Евалуација и праћење програма: Евалуација планираних и реализованих активности; Предлози за унапређивање рада школе када је ова област у питању; Записници, фотографије, радови ученика, Евиденција дневника образовно – васпитног рада, свеске праћења, припреме наставних предмета.

Програм је усмерен на дугорочно унапређење социјалне заштите ученика, ослања се на правни оквир и циљеве школе, те ће се кроз планиране активности континуирано пратити и евалуирати њихова ефикасност. Тако ће тим за социјалну заштиту обезбедити инклузивно, сигурно и подржавајуће окружење за све ученике.

23. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ програма: Развијање еколошке свести о значају одрживог развоја, очувању природних ресурса, упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња.

Начини остваривања програма :

- Развијање позитивног односа према природи и вредностима створеним радом, како на часовима редовне наставе, тако и кроз ваннаставне активности;
- Естетско, еколошко и хигијенско уређење школског простора и школског дворишта кроз активности прилагођене узрасту ученика;
- Реализација тематског дана „Зелендан” поводом обележавања Дана планете Земље;
- Сарадња са родитељима, институцијама локалне самоуправе и невладиним организацијама;
- Анализа стања животне средине у непосредном окружењу школе;
- Организовање акција на нивоу школе за сакупљање и разврставање секундарних сировина (пластични чепови, лименке, стари папир);
- Спровођење еколошких активности на нивоу одељења, разреда и целе школе
- Конкурси на тему екологије (литерарни и ликовни)

Носиоци активности : Тим за заштиту животне средине, наставници биологије, хемије, физике и учитељи кроз часове редовне, додатне наставе као и секције, али и одељењске старешине и помоћници радници школе.

***Реализација програмских активности из области заштите животне средине остварује се у оквиру садржаја редовне наставе и ваннаставних активности, а задаци из овог подручја саставни су део планова рада одељењских већа, плана рада одељењског старешине, Савета родитеља, Ученичког парламента и Вршњачког тима.

Евалуација и праћење програма : Извештај координатора тима два пута годишње о реализацији планираних активности; Предлози за унапређивање рада школе када је ова област у питању; Записници, фотографије, радови ученика, Евиденција дневника образовно-васпитног рада, свеске праћења, припреме наставних предмета.

24. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ И ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Циљ програма

Основни циљ овог програма је успостављање, континуирани развој и системско унапређење свеобухватне сарадње између ОШ „Мирко Јовановић“, локалне самоуправе (Град Крагујевац), градских институција, установа културе, здравства, спорта, као и невладиног сектора. Овај стабилан партнерски систем изграђује се са намером да се на највишем нивоу задовоље образовне, васпитне, безбедносне, културне и социјалне потребе свих ученика и запослених, уз истовремену модернизацију и функционално унапређење целокупне школске средине.

Начин остваривања програма (Задаци и области деловања)

Програм се остварује кроз активну, двосмерну комуникацију и заједничко деловање са локалном заједницом у четири кључне, међусобно повезане области:

- **Финансирање, инфраструктура и модернизација:** Сарадња се фокусира на редовно усклађивање са градским управама задуженим за образовање ради текућег финансирања и набавке савремених наставних средстава. Посебан акценат ставља се на израду пројеката и аплицирање код локалне самоуправе за средства намењена модернизацији учионица, реконструкцији спортских терена и креирању зелених оаза и кутака за учење у школском дворишту. Такође, у тесној сарадњи са МУП-ом и саобраћајним службама континуирано се ради на одржавању безбедности у зони школе кроз унапређење сигнализације, видео-надзора и саобраћајне инфраструктуре.
- **Здравствене, превентивне и хуманитарне активности:** Кроз партнерство са Институтом за јавно здравље Крагујевац и Домом здравља, у школи се редовно организују предавања о превенцији, правилној исхрани и здравим стиловима живота у урбаној средини. Традиционална сарадња са Црвеним крстом Крагујевац обухвата хуманитарне

трке, литерарне и ликовне конкурсе, квизове знања и припрему екипа за такмичења из прве помоћи. За најмлађе ученике (први разред) у септембру се традиционално реализују радионице о безбедности деце у саобраћају у сарадњи са Саобраћајном полицијом. Еколошка свест се развија кроз акције примарне сепарације отпада и уређења дворишта са ЈКП „Шумадија“.

- **Образовне, културне и професионалне активности:** Школа активно сарађује са предшколским установама „Нада Наумовић“ и „Ђурђевдан“ ради лакшег преласка будућих првака у школску средину. Културни развој ученика подржава се редовним посетама представама Књажевско-српског театра и Позоришта за децу и младе, обиласцима Народног музеја и Спомен-парка „Крагујевачки октобар“, као и сарадњом са Народном библиотеком „Вук Караџић“. Рад са даровитим ученицима системски се прати преко Центра за таленте Крагујевац. Професионална оријентација за ученике осмог разреда спроводи се кроз презентације крагујевачких средњих школа и посете Сајму образовања. Стручно усавршавање наставника подржано је кроз програме Центра за образовање Крагујевац.
- **Социјална подршка, инклузија и надзор:** Школа обезбеђује психосоцијалну помоћ социјално угроженим породицама у директном контакту са Центром за социјални рад „Солидарност“. Инклузија ученика са сметњама у развоју води се у координацији са Интерресорном комисијом (ИРК), уз усклађивање ИОП1 и ИОП2 планова. Педагошко-инструктивни надзор и контрола законитости рада школе обављају се кроз сталну сарадњу са Школском управом Крагујевац и просветним саветницима.

Носиоци активности

Успешна реализација програма почива на јасно дефинисаној мрежи унутрашњих и спољашњих носилаца:

- **Унутрашњи носиоци:** Директор школе, Школски одбор, стручни сарадници (педагог и психолог), Тим за инклузивно образовање, Тим за професионалну оријентацију, школски библиотекар, одељењске старешине, предметни наставници, Ученички парламент и Савет родитеља.
- **Спољашњи партнери (локална заједница):** Град Крагујевац (Градска управа за друштвене делатности – Одељење за образовање; Канцеларија за младе), Школска управа, Центар за образовање, Центар за таленте, ПУ „Нада Наумовић“ и ПУ „Ђурђевдан“, крагујевачке средње школе, Удружење Даун Крагујевац, Институт за јавно здравље, Дом здравља, Центар за социјални рад „Солидарност“, Црвени крст, Полицијска управа, градске установе културе (театри, музеји, библиотеке), ЈКП „Шумадија“, СД „Раднички“, Шумадија сајам и Радио-телевизија Крагујевац (РТК) ради промоције постигнућа школе.

Евалуација и праћење програма

Праћење реализације овог програма врши се континуирано током целе школске године, у складу са специфичним календарима активности и манифестација. Механизми за праћење и евалуацију су строго дефинисани како би се осигурао увид у квалитет и ефекте остварене сарадње:

- **Административна и стручна документација:** Израђују се детаљни извештаји о инвестицијама, комплетира се уредна пројектна документација, прикупљају се и анализирају стручни извештаји и записници о превентивним и безбедносним активностима.
- **Педагошка и законска евиденција:** Усклађеност рада прати се кроз званична мишљења Интерресорне комисије (ИРК), усвојене ИОП1 и ИОП2 планове, евиденцију о систематским прегледима и увид у комплетну законску документацију вођења школе. Помоћ угроженим ученицима прати се кроз службене спискове о додели бесплатних уџбеника, ужина и субвенционисаног превоза.

- **Постигнућа и повратне информације ученика:** Квалитет образовног сегмента вреднује се кроз освојене дипломе, пехаре за фер-плеј на спортским турнирима, захвалнице са градских манифестација, као и кроз улазне и излазне анкете ученика осмих разреда о избору будућег занимања. Сарадња са установама културе бележи се у извештајима о раду одељењских заједница, кроз спискове издатих чланских карата библиотеке и кроз ученичке радове и едукативне паное.
- **Јавност рада и архивирање:** Коначни исходи свих заједничких акција, прослава попут Дана школе (21. мај) или школске славе Свети Сава (27. јануар), хуманитарних трка и посета документују се у Летопису школе, подржавају богатим фото и видео-записима, и медијски се промовишу у локалној заједници.

25. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљ програма: Основни циљ програма је успостављање партнерског односа између школе и родитеља, односно других законских заступника, заснованог на међусобном поверењу, поштовању и заједничком интересу за добробит ученика. Програм тежи ка активном укључивању породице у образовно-васпитни процес, јачању родитељских компетенција и креирању безбедног и подстицајног окружења за развој сваког детета. Кроз планиране активности, школа и породица заједно раде на превенцији насиља, промовисању толеранције и постизању оптималних образовних постигнућа ученика.

Начин остваривања програма

Школа дефинише и реализује сарадњу кроз четири кључне, међусобно повезане области:

Информисање родитеља и старатеља: Овај сегмент обухвата редовно и транспарентно обавештавање о напредовању, постигнућима и владању ученика путем одељењских и индивидуалних родитељских састанака, као и кроз систем електронског дневника. Посебан приоритет представља континуирано упознавање родитеља са важећим правилницима школе који регулишу безбедност и статус ученика: Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље,

злостављање и занемаривање, Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности, Правилником о понашању ученика, родитеља, запослених и пратилаца, Правилником о васпитно–дисциплинској одговорности, као и Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које школа организује.

Укључивање родитеља и старатеља у наставне и остале активности школе: Реализује се кроз организацију Отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи имају прилику да непосредно присуствују образовно-васпитном раду и часовима редовне наставе. Родитељи се активно укључују и у ваннаставне активности, заједничко обележавање значајних датума попут Дана породице и Дана толеранције, учествују у тематским радионицама, изложбама, хуманитарним акцијама и школским приредбама, чиме доприносе богатој културној и јавној делатности школе.

Укључивање родитеља и старатеља у процес одлучивања: Спроводи се кроз активан рад Савета родитеља, где се законски заступници консултују и непосредно учествују у доношењу одлука везаних за безбедносна, наставна, организациона и финансијска питања. Овај вид сарадње омогућава родитељима да буду равноправни партнери у креирању сигурног и подстицајног окружења за учење и развој.

Едукација и саветодавни рад: Школа пружа континуирану подршку родитељима у јачању њихових васпитних компетенција кроз индивидуални и групни саветодавни рад са стручним сарадницима (педагог и психолог), као и кроз организовање трибина, предавања и радионица. У овом сегменту кључна је сарадња са екстерним партнерима – службама социјалне заштите и другим институцијама са циљем превентивног деловања и пружања адекватне подршке породици у најбољем интересу детета.

Носиоци активности

Главни координатор свих активности је Тим за сарадњу са породицом, који сарађује са директором и помоћницима директора школе. Непосредни реализатори су одељењске старешине, предметни наставници и стручне сараднице. Реализација програмских задатака остварује се целовито кроз рад одељењских већа, Савета родитеља, Ученичког парламента и Вршњачког тима и других Тимова у школи чиме се осигурава учешће свих заинтересованих страна.

Евалуација и праћење програма

Координатор Тима за сарадњу са породицом систематично прати реализацију свих планираних активности и о томе подноси извештај два пута годишње (на крају сваког полугодишта) у оквиру извештаја о реализацији Годишњег плана рада школе. Током године, Тим остварује непосредну комуникацију са одељењским старешинама и у сарадњи са стручним сарадницима прати евиденцију у дневницима образовно-васпитног рада, као и записнике са родитељских састанака и седница Савета родитеља. Посебан сегмент евалуације представља анкетирање родитеља на крају сваког полугодишта, чији је циљ испитивање њиховог задовољства сарадњом и прикупљање конкретних сугестија за наредни период. Резултати ових анкета, уз доказни материјал (фотографије, радови ученика, припреме за наставу), анализирају се у оквиру процеса самовредновања и користе се за унапређење планирања будућих активности тима.

26. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ У ПРВОМ ЦИКЛУСУ ОБРАЗОВАЊА

Програм излета, екскурзија и наставе у природи у првом циклусу основног образовања и васпитања (од 1. до 4. разреда) представља саставни део Школског програма и Годишњег плана рада школе.

Циљ програма: Општи циљ посебног програма излета, екскурзија и наставе у природи у првом циклусу основног образовања и васпитања јесте целовити развој личности ученика изван учионице. Програм тежи повезивању теоријских знања са праксом кроз очигледну наставу у реалном амбијенту. Кроз ове активности подстиче се социјализација, развијање вршњачке емпатије, толеранције, другарства и заједништва.

Реализацијом програма остварују се специфични васпитно-образовни исходи: ученици развијају еколошку свест, упознају културно-историјско наслеђе и природне лепоте Србије. На нивоу физичког развоја, вишедневни боравак у природи има за циљ јачање здравља, развој моторичких вештина и усвајање здравих стилова живота кроз спортске и рекреативне садржаје.

Начини остваривања програма: Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и саставни су део годишњег плана рада школе; Програм се остварује континуирано током четворогодишњег циклуса, применом принципа поступности, прилагођености узрасту и међупредметног повезивања (корелација предмета Српски језик, Математика, Природа и друштво, Ликовна и Музичка култура и Физичко васпитање). Садржаји се реализују кроз три основна облика:

Излети се организују као полудневни или једнодневни заједнички одласци ученика у месту седишта школе или изван њега, које организује и изводи школа ради испуњавања одређених образовно-васпитних задатака; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова; Фокус је на посматрању промена у природи и култури понашања у јавним установама.

Екскурзије трају један до два дана и имају регионални карактер (од 50 до 200 километара). Обухватају обиласке културно-историјских споменика, етно-села и заштићених природних добара која су директно повезана са градивом. Програм екскурзије садржи: образовно васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце и техничку организацију;

Настава у природи организује се као вишедневни боравак (најчешће 7 дана) у бањама и на планинама. Начин рада обухвата интегрисане скраћене часове у природи (амбијентално учење) у преподневним часовима. Поподневни термини су резервисани за спортске школе (пливање, скијање), оријентиринг и пешачке туре. Вечерњи часови се остварују кроз забавни и културни програм (квизови знања, маскенбали, стваралачке радионице).

Организација се спроводи искључиво уз писмену сагласност најмање 80% родитеља по одељењу, а избор туристичке агенције реализује се путем јавне набавке.

Носиоци активности: Успешна реализација програма заснива се на тимском раду и јасно подељеним улогама кључних актера:

Одељењске старешине (учитељи): Непосредни су организатори и реализатори свих васпитно-образовних активности. Они припремају децу, воде рачуна о реализацији плана пута и спроводе амбијенталну наставу.

Стручна већа за разредну наставу: Израђују детаљне оперативне планове са конкретним дестинацијама, сатницама и образовним задацима према узрастима ученика.

Директор: Координира целокупни процес, одобрава планове путовања и врши надзор над безбедношћу и спровођењем процедура.

Родитељи (Савет родитеља): Активно учествују у доношењу одлука о избору дестинација, ценама, давању сагласности, као и у раду комисије за јавне набавке.

Пратеће стручно особље: Лекар је обавезан пратилац групе током наставе у природи и брине о здравственој заштити. Стручни вође пута, рекреатори и аниматори које ангажује агенција воде спортске, рекреативне и забавне програме.

Евалуација и праћење програма

Праћење квалитета и вредновање успешности програма обавља се систематски током и након завршетка сваке појединачне активности:

Евалуација након реализације: Евалуација планираних и реализованих активности; Одељењске старешине попуњавају стандардизоване упитнике. Израђују детаљне извештаје који садрже оцену остварености постављених образовних и васпитних исхода. Предлози за унапређивање рада школе када је ова област у питању; Извештај вође пута, фотографије.

Анкетирање родитеља и ученика: Након повратка, спроводи се писмена или електронска анкета за родитеље ради испитивања задовољства превозом, смештајем, исхраном, безбедношћу и радом учитеља и агенције.

Институционална евалуација: Извештаји о изведеним активностима разматрају се и усвајају на седницама Стручног већа, Наставничког већа и Школског одбора. Ови закључци директно служе за корекцију, унапређење и планирање програма за наредну школску годину у оквиру четворогодишњег циклуса.

27. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ У ДРУГОМ ЦИКЛУСУ ОБРАЗОВАЊА

Циљ програма: Непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе; Проучавање објекта и феномена у природи; Уочавање узрочно последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; Развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота;

Начини остваривања програма:

-Садржаји екскурзије остварују се на основу наставног плана и програма образовног-васпитног рада и саставни су део годишњег плана рада школе;

-Програм екскурзије садржи: образовно васпитне циљеве и задатке; садржаје којима се постављени циљеви остварују; планирани обухват ученика; носиоце предвиђених садржаја и активности; трајање, путне правце и техничку организацију;

-Излети подразумевају полудневне и једнодневне заједничке одласке ученика у месту седишта школе или изван њега, које организује и изводи школа ради испуњавања одређених образовно-васпитних задатака;

Носиоци активности: одељењске старешине, ученици, родитељи, директор, секретар школе.

Евалуација и праћење програма: Евалуација планираних и реализованих активности; Предлози за унапређивање рада школе када је ова област у питању; Извештај вође пута, фотографије.

28. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе. У школској библиотеци прикупља се, обрађује, и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, серијске публикације) и извори.

Циљ програма: развијање навике читања и коришћења библиотечких услуга, оспособљавање ученика да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Начини остваривања програма:

- евидентирање књижног фонда
- упис нових чланова
- унапређење капацитета наставе
- оснаживање капацитета библиотеке за превенцију насиља
- оснаживање капацитета библиотеке за професионалну оријентацију

- промоција здравог живота у школској библиотеци
- медијска промоција рада библиотеке
- прикупљање уџбеника и других наставних средстава намењених ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручне литературе за наставнике и стручне сараднике.
- сарадња са издавачким кућама
- учествовање у пројектној настави
- организовање посета сајмовима, промоцијама књига, издавачким кућама.

Носиоци активности: библиотекари, чланови Тима за професионални развој, директор, наставници, ученици

Евалуација и праћење програма: Евалуација планираних и реализованих активности два пута годишње.

29.НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДРУГИХ ОБЛАСТИ РАЗВОЈНОГ ПЛАНА ШКОЛЕ

ЦЕЛОДНЕВНА НАСТАВА

У нашој школи се организује целодневна настава за први и други разред. Школа у потпуности испуњава кадровске, просторне и материјално – техничке услове за овакав облик наставе. Оваквим видом наставе обухваћене су породице у којима су оба родитеља запослена и заинтересована да им деца проведу што више времена у школи јер су иначе сама у стану или кући. Родитељи су првенствено заинтересовани због безбедносних разлога али и због свих образовних, васпитних и социјалних вредности који се могу остварити у целодневној настави.

1. Циљеви и задаци које школа остварује реализацијом целодневне наставе су :

- Задовољење потреба запослених и превише ангажованих родитеља јер се целодневном наставом у школи остварује безбедност деце и услови за интелектуални, емоционални, морални, социјални и укупни психофизички развој

личности детета, нарочито деце која потичу из породица које из објективних разлога нису у могућности да целовитије остварују своју животну и социјалну функцију.

- Стварање предуслова за организовано праћење, усвајање и примену знања и умења стечених на редовним часовима.
- Стицање повратних информација о укупној ваљаности примењених метода, облика и средстава у процесу образовно – васпитног рада, посебна на часовима самосталног рада ученика у активностима у слободном времену као и вредновање писаних и практичних радова ученика.
- Хуманизација интерперсоналних односа у школи и сарадња са родитељима.
- Постепено осамостаљивање ученика, формирање и јачање одељенског колектива и развијање сарадничких односа наставника и ученика.

Целодневном наставом су обухваћени ученици и са тешкоћама у развоју, ученици који живе у непотпуним породицама, ученици чији родитељи живе у иностранству и ученици чија су оба родитеља запослена.

Школа поседује просторне услове за обавезне наставе предмета као и за друге образовно – васпитне активности, за јутарњи пријем деце, као и целовиту исхрану у току боравка у школи.

Учионице су прилагођене потребама деце и опремљене савременим наставним средствима и ормарићима.

Школа поседује модерно опремљену кухињу у којој се свакодневно спремају разноврсни оброци при чему се води рачуна о дневном уносу различитих хранљивих намирница. Ученици доручкују и ручавају у трпезарији. За ученике се свакодневно припрема доручак, ужина и ручак. Ученицима који су на посебном режиму исхране због здравствених потешкоћа, оброци се посебно припремају.

У целодневној настави, у сваком одељењу раде по два учитеља, у сменама које подједнако распоређују њихове обавезе. Учитељи имају подједнак број часова у свим видовима рада са децом. Од трећег разреда ученици настављају да похађају наставу са једним учитељем.

Сви облици и видови васпитно – образовног рада у целодневној настави проистичу из наставног плана и програма. Решавање домаћих задатака се обавља у школи у време часова који су посебно за то предвиђени.

Ученици имају редован распоред часова и време предвиђено за увежбавање наученог градива као и време за слободне активности. До одласка кући ученици у школи завршавају све своје радне обавезе. Распоред часова је прилагођен равномерном раду и одмору деце. Сви часови обавезних активности су прожети елементима самосталног рада који подстиче мисаону активност ученика. Активности у слободном времену се организују тако да ученици на креативан начин проводе време и задовољавају своја интересовања. Активности су спорског, друштвеног или културног карактера или у виду радионица. Ученици су у могућности да користе школску библиотеку, часописе, позоришну бину, спортску салу, терен у школском дворишту, позоришну бину, као и да посећују оближње паркове и разне институције. Ученици су увек под надзором учитеља и осталог особља школе. Учитељи настоје да кад год су у могућности, деца време проводе напољу због позитивног утицаја физичке активности на раст и развој.

У дневној и недељној организацији васпитно – образованог рада, целодневна настава обезбеђује часове редовне наставе, самосталног рада, изборних предмета, самосталног рада, слободног времена, слободних активности, допунског рада, ваннаставних активности, часова одељенског старешине и исхрану деце.

2. Дневни режим рада целодневне наставе.

6 : 30 – 7:0 пријем деце

7 : 15 - доручак за ученике другог разреда

7 : 40 - доручак за ученике првог разреда

8 : 00 – 10 : 40 настава коју обавља учитељ прве смене

10 : 45 настава коју започиње учитељ друге смене

12 : 15 ручак за ученике првог разреда

12 : 40 ручак за ученике другог разреда

13 : 00 - 13 : 45 час редовне наставе, слободних или ваннаставних активности

14 : 00 – 15 : 30 преузимање деце и разне слободне активности

Часови редовне наставе обухваћени су обавезним предметима из школског програма.

3. Изборни предмети.

Од понуђених изборних предмета школа нуди родитељима и деци да изаберу један од два понуђена – грађанско васпитање или верску наставу.

4. Самосталан рад ученика.

Како би сви ученици савладали и усвојили програмске садржаје, у школи, у сарадњи са учитељима, поред редовне наставе, обавезни су за све ученике и часови самосталног рада који се организују за поједине наставне предмете – математика, српски језик и свет око нас, и намењени су извршавању свих обавеза који ученици у класичној настави обављају код својих кућа у виду домаћих задатака. Резултати које ученици постижу у самосталном раду по правилу се не оцењују јер овакав рад треба да омогући радост због постигнутог сопственог успеха. Ученици раде у складу са својим могућностима и испробавају сопствене могућности и квалитете.

Пратећи рад ученика, учитељ има увид као су ученици разумели захтеве, даје повратне информације, прати активности и проблеме који се појављују у раду, помаже и усмерава да свако дете оствари циљ по сопственим могућностима. На тај начин ученици развијају радне навике и самосталност у учењу.

5. Слободно време.

Правилно организовано слободно време, по искуству учитеља, потврђује позитиван формативни карактер, јер деци помаже да задовоље потреба за дружењем, да богате културна искуства, да се баве спортом, испробавају своје склоности у радним и стваралачким делатностима али и да се истовремено одмарају и рекреирају. Све ово доприноси развоју емоционалне и социјалне стабилности.

Задатак школе је да у оквиру слободног времена путем изборних активности омогући сваком ученику да се осећа пријатно у кругу вршњака, одраслих и млађих од себе, што ствара оптималан развој у целини и у појединим областима.

6. Ваннаставне активности.

Ваннаставне активности омогућавају да се сваки ученик добровољно определи за неку стваралачку делатност ван наставе у области уметности, културе, спорта, технике. На тај начин ученици задовољавају и остале креативне потребе и стичу навике друштвеног понашања.

7. Допунски рад.

Допунски рад се односи на рад са ученицима који не успевају да прате ток наставног процеса у виду додатне помоћи и подршке.

8. Одељенска заједница.

Одељенска заједница својом активношћу и програмском усмереношћу доприноси демократизацији и хуманизацији односа у школи и представља значајан фактор за остваривање задатака целодневне наставе а посебно за адекватно остваривање дневне и недељне организације живота и рада ученика као што су исхрана, самопослуживање, друштвено користан рад, рекреација и одмор, хигијенске навике, правила бонтона и правила понашања у школи, сарадња са родитељима и локалном заједницом.

9. Остале активности ученика.

Целодневна настава омогућава ученицима, а на иницијативу учитеља, организовање обележавања значајних датума, учествовање у пројектима школе, учествовање на разним конкурсима, дружење са писцима, присуствовање литерарним вечерима, учешће у објављивању ауторских радова у часописима за децу, учешће на разним фестивалима, такмичењима, приредбама.

У целодневној настави ученици се брзо осамостале, брзо науче да брину о свом радном простору, брину и уређују ормариће са личним стварима и школским прибором, стварају хигијенске навике, развијају социјалне вештине и помажу једни другима.

Полазећи од чињенице да ученици у целодневној настави већи део дана проводе у школи и да за то време треба да заврше све своје радне обавезе које проистичу из наставног плана и програма а да се при том и рекреирају, обавезе учитеља се знатно проширују и допуњују. На овај вид наставе се у потпуности односи захтев да учитељ делује не само знањем већ и својом целокупном личношћу.

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА ЗАПОСЛЕНИХ

Потребе и приоритете стручног усавршавања установа планира и на основу исказаних личних планова професионалног развоја наставника и стручних сарадника, резултата самовредновања и вредновања квалитета рада установе, извештаја о остварености стандарда постигнућа и других показатеља квалитета образовно-васпитног рада.

Циљ програма:

Развијање професионалних компетенција наставника и стручних сарадника кроз стално стручно усавршавање. Професионални развој запослених је процес који се односи на стално развијање знања, вештина и способности и доприноси побољшању квалитета рада, јачању мотивације и развијању система вредновања и самовредновања. Стално стручно усавршавање остварује се активностима које су прописане Правилником о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника („Сл. Гласник РС“ бр. 13/2012, 81/2017, 48/2018 и 109/2021).

Начини остваривања програма:

- Формирање Тима за професионални развој
- Информисање и упознавање са Правилником о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника.

- Упознавање запослених са Каталогом програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника.
- Упознавање запослених са инструментом за самопроцену професионалних компетенција.
- Планирање стручног усавршавања у складу са професионалним потребама и приоритетима запослених
- Континуирано праћење стручног усавршавања запослених у установи и ван установе (хоризонтално и вертикално стручно усавршавање).
- Сарадња са другим институцијама, а најпре са Центром за образовање Крагујевац.
- Одговорно вођење и чување документације и стално ажурирање података.
- Подношење извештаја о сталном стручном усавршавању наставника, васпитача и стручних сарадника.

Носиоци активности:

Тим за професионални развој, директор, помоћник директора, наставници, стручни сарадници и сарадници из других институција.

Евалуација и праћење програма:

- Анализа планираних и реализованих активности – На основу извештаја наставника о реализацији планираних активности и базе података која се редовно ажурира на Гугл диску (евиденција похађаних семинара, скупова, трибина...).
- Извештаји о сталном стручном усавршавању- Координатор тима за професионални развој подноси извештај о реализацији акционог плана стручног усавршавања у установи и ван установе два пута годишње кроз извештај о реализацији годишњег плана рада школе. Током године комуницира са наставницима и руководицима стручних већа и прати реализацију планираних активности.
- На основу анализе реализованих активности Тим за професионални развој даје предлоге за унапређивање рада школе у области професионалног развоја запослених.
- Записници са састанака Тима за професионални развој.

ПРОГРАМ ИНКЛУЗИВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Циљ програма: Општи циљ програма је обезбеђивање квалитетног, доступног и праведног образовања и васпитања за свако дете и ученика, кроз благовремено препознавање њихових индивидуалних потреба, отклањање физичких и друштвених баријера, као и пружање адекватне додатне подршке. Програм је усмерен на развијање пуних потенцијала како ученика којима је потребна додатна образовна подршка услед тешкоћа у развоју или специфичности у учењу, тако и ученика са изузетним способностима (даровитих ученика). Дугорочни циљ је изградња подстицајног и емпатичног школског окружења које негује културу заједништва, уважавања различитости и социјалне инклузије на свим нивоима школског живота током наредне четири године.

Начини остваривања програма: У складу са Законом о основама система образовања и васпитања; Законом о основном образовању и васпитању и Правилником о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање; Стандардима квалитета рада установе; Развојним планом школе; Школским програмом; Годишњим планом рада школе; Извештајима о раду школе; другим важећим прописима из области инклузивног образовања у ОШ „Мирко Јовановић“ формиран је Тим за инклузивно образовање који планира, реализује и прати, то јест развија и унапређује концепт инклузивног образовања.

Скраћенице:

ТИО - Тим за инклузивно образовање

ОШ,,Мирко Јовановић “- Школски програм

ИОП тим - Тим за додатну подршку

ОС – одељењски старешна

Процедуре рада Тима за инклузивно образовање:

-Тим обавља редовне састанке (најмање четири пута у току школске године, као и ванредне по потреби) на којима планира, прати и унапређује инклузивну праксу.

-Прикупљање и анализа података о ученицима којима је потребна додатна подршка врши се на почетку сваке школске године у сарадњи са стручном службом, одељењским старешинама и родитељима.

-Тим пружа стручну и саветодавну помоћ наставницима у изради педагошких профила и предлога за специфична прилагођавања.

- Организује и спроводи стручну обуку за наставнике – кораци и процедура до израде ИОП-а.

-Саветодавна подршка породицама ученика ради бољег континуитета у раду код куће.

-Успоставља се блиска сарадња са спољашњим институцијама, Интерресорном комисијом (ИРК) и локалном заједницом ради обезбеђивања додатних ресурса.

- ТИО дефинише редослед корака, одговорности и документацију потребну за пружање додатне образовне подршке ученицима кроз индивидуализацију, ИОП 1 и ИОП 2 и ИОП3.

-Индивидуални образовни планови (ИОП)

- **ИОП 1 (Прилагођени програм):** Примењује се код ученика код којих је потребно прилагођавање простора, услова, метода рада, наставних средстава и организације, без измена самог садржаја учења.
- **ИОП 2 (Измењени програм):** Примењује се уз мишљење ИРК-а и сагласност родитеља, а подразумева измену исхода образовања и прилагођавање наставних садржаја специфичним могућностима ученика.
- **ИОП 3 (Обогаћени програм):** Формира се за даровите ученике са циљем проширивања и дубљег савладавања наставних садржаја кроз напредне менторске програме.
- Процедура подразумева: израду педагошког профила, доношење ИОП-а у сарадњи са стручним тимом и родитељима, редовну примену у настави и ревизију два пута годишње (или чешће по потреби).

- Идентификација даровитих ученика

-Додатна подршка ученицима (дефектолошки третмани, ресурсни центар)

Носиоци активности

Успешна реализација програма током четворогодишњег периода заснива се на појединцима и телима са јасно дефинисаним улогама:

- **Координатор тима за инклузивно образовање:** Организује рад тима, координира израду планова, прати законску регулативу и сарађује са управом школе и спољашњим партнерима.
- **Чланови Тима за инклузивно образовање:** Учествују у проценама, планирању мера подршке и евалуацији програма.

- **Стручна служба (психолог и педагог):** Спроводи психолошку процену за потребе идентификације даровитости, пружа саветодавну подршку ученицима и родитељима без обзира на врсту иоп-а, учествују у раду тимова за додатну подршку, прикупља и чува иоп документацију, води евиденцију иоп-а у школи .
- **Одељењске старешине и предметни наставници:** Непосредно примењују ИОП-е у настави, воде педагошку документацију, прате напредак ученика, реализују прилагођавања и номинују даровите ученике.
- **Стручни сарадници (дефектолози/логопеди) и педагошки асистенти:** Реализују индивидуалне третмане и пружају свакодневну директну подршку ученицима у праћењу наставе.
- **Родитељи/законски заступници:**Активно учествују као равноправни чланови у свим фазама израде, примене и ревизијеИОП-а.

Основни принципи рада:поштовање најбољег интереса детета; индивидуализован приступ ученику; сарадња школе и породице; тимски рад; континуирано праћење напредовања ученика; поверљивост и заштита података о личности; једнаке могућности за образовање свих ученика.

- Ученику коме је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, тешкоћа у учењу, ризика од раног напуштања школовања и других разлога, потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека, прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана;

-Ученику који постиже резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа, школа обезбеђује прилагођавање начина остваривања школског програма и израду, доношење и остваривање обогаћеног индивидуалног образовног плана.

Процедура за идентификацију и прелиминарно праћење ученика којима је потребна додатна образовна подршка:

-Одељењски старешина (ОС), предметни наставник или родитељ уочавају да ученик има тешкоће у учењу, понашању, социјалној интеграцији или комуникацији.

Када наставник уочи да ученик спорије напредује и не постиже очекиване исходе, дужан је да идентификује препреке у учењу, примени различите облике прилагођавања и прати њихове ефекте. О примењеним мерама и напредовању ученика наставник води евиденцију у педагошкој документацији. Уколико ученик и поред почетних прилагођавања не показује очекивани напредак, потребно је пратити кораке које је дефинисао ТИО:

-Уколико ученик показује напредак, наставити са диференцијацијом наставе и применом успешних стратегија, уз редовно праћење и вођење евиденције о облицима прилагођавања у педагошкој документацији.

-Уколико ученик и поред почетних прилагођавања не показује очекивани напредак, наставник се обраћа одељењском старешини.

-Одељењски старешина заказује одељењско веће ради прикупљања информација о ученику од свих наставника. На одељењском већу разматрају се постигнућа ученика, начин учења, социјалне и комуникацијске вештите, самосталност и утицај окружења на учење. Наставници предлажу области и предмете за које је потребна додатна подршка или израда ИОП-а,

-Одељењски старешина заказује разговор са родитељима ученика ради прикупљања информација о образовно-васпитној ситуацији и психофизичком развоју детета. Састанку присуствују одељењски старешина, стручни сарадник који је члан Тима за додатну подршку, а по потреби и члан Тима за инклузивно образовање.

На састанку се родитељи упознају са начином функционисања инклузивног образовања у школи, облицима подршке који су доступни ученику.

Родитељ доноси медицинску документацију уколико је поседује и жели да је подели. То могу бити извештаји лекара специјалисте (педијатра, неуропсихијатра, кардиолога), налази логопеда, дефектолога или решење претходне предшколске установе. Родитељ НЕМА законску обавезу да је донесе. Школа не може да услови пружање подршке (нарочито за ИОП-1) поседовањем медицинске дијагнозе.

-Одељењски старешина обавештава стручног сарадника (педагога, психолога). који врши процену и опсервацију ученика, уз сагласност родитеља.

-Родитељи и чланови Тима за додатну подршку, заједнички сагледавају јаке стране, тешкоће и потребе ученика, како би се дефинисале одговарајуће мере подршке. У обзир се узимају и предлози наставника изнети на одељењском већу.

-Када прикупи податке, одељењски старешина заједно са стручном службом (педагог/психолог) и предметним наставницима креира иницијални Педагошки профил.

-На основу Педагошког профила, предметни наставник/учитељ је дужан да најпре примени **Мере индивидуализације** (прилагођавања у оквиру редовне наставе). Наставници уносе ова прилагођавања у своје планове и бележе ефекте у педагошке свеске/е-Дневник. Ова фаза траје три месеца како би се прикупило довољно доказа да је ученику заиста потребан ИОП.

-Извештаји предметних наставника о исходима индивидуализације евалуирају се након три месеца праћења, што у случају изостанка резултата представља законски основ и стручно оправдање за прелазак на виши ниво подршке, односно израду ИОП-а.

-ИОП израђује Тим за додатну подршку ученику, на основу претходно остварених, евидентираних и вреднованих мера индивидуализације и израђеног педагошког профила ученика, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника.

-Одељењски старешина званично предаје документацију координатору Тима за инклузивно образовање или стручним сарадницима (педагог, психолог). Документација садржи: Педагошки профил, Евиденцију о реализацији и ефектима мера индивидуализације (извештаји предметних наставника).

-Координатор ТИО сазива ужи састав тима како би прегледао документацију. Након верификације да је процедура испоштована, ТИО упућује предлог директору.

-Директор школе издаје званично Решење о формирању Тима за пружање додатне подршке конкретном ученику.

Састав Тима за пружање додатне подршке чине: Одељењски старешина (координатор тима), сви предметни наставници који предају ученику, стручни сарадник (педагог или психолог) и родитељ/старатељ, по потреби и педагошки асистент.

-Установа писменим путем обавештава родитеља/старатеља да је поднет предлог, а он својим потписом потврђује да је у потпуности упознат са поднетим предлогом и да је сагласан да се приступи изради ИОП-а. Уколико родитељ неоправдано одбије учешће у изради или давање сагласности на ИОП, установа је дужна да о томе обавести надлежну установу социјалне заштите у циљу заштите најбољег интереса ученика.

-Уколико се тим усагласи да ученик може да оствари прописане стандарде, али уз прилагођавање услова, израђује се ИОП 1. Сваки предметни наставник (или разредни наставник у разредној настави) у оквиру свог предмета пише План активности за ИОП 1.

Уколико ученик има теже сметње у развоју или специфичне тешкоће због којих не може да досегне редовне образовне стандарде, Тим покреће израду ИОП-а 2.

-Координатор ТИО и стручна служба школе, уз писану сагласност родитеља, подносе захтев локалној ИРК за процену потребе за додатном подршком. Школа чека званично Мишљење ИРК-а пре него што финализира ИОП 2.

-Наставници, уз интензивну помоћ стручног сарадника (или дефектолога ако је ангажован), врше редукцију и измену садржаја. Стандарди се спуштају на ниво који је за ученика достижан (нпр. уместо дељења троцифрених бројева, циљ се своди на сабирање и одузимање до 20 уз рачунаљку).

-Након израде ИОП-а, ТИО доставља документацију Педагошком колегијуму на усвајање.

-Одељењски старешина у е-Дневнику активира статус ученика који ради по ИОП-у, чиме се наставницима отвара законска могућност да уписују посебне оцене и евидентирају рад по прилагођеном/измењеном програму.

Наставници имају законску обавезу да пишу ИОП и раде по њему, када се утврди да је то ученику неопходно. Сва питања у вези са тим регулише директор школе.

Евалуација

Врши се обавезно након три месеца од почетка примене ИОП-а. Циљ ове прве процене је провера адекватности дефинисаних прилагођавања, метода рада и динамике подршке, како би се извршиле евентуалне корекције.

У наредном периоду, ефекти ИОП-а се систематски вреднују на крају сваког класификационог периода, на крају првог полугодишта и на крају школске године. Наставници који реализују програм дужни су да у оквиру својих стручних већа и е-Дневника евидентирају степен остварености планираних исхода.

Исходи евалуације и доношење одлука

На основу извештаја предметних наставника, стручних сарадника и мишљења родитеља, Мали тим ученика на састанцима за евалуацију доноси једну од следећих одлука:

- **Наставак примене:** Уколико ученик остварује планиране исходе, програм се наставља уз задржавање постојећих мера подршке.
- **Измена и допуна (Ревизија):** Уколико су неки циљеви превише захтевни или су пребрзо савладани, врши се кориговање планова активности и исхода у оквиру истог нивоа подршке.
- **Промена нивоа подршке:** Прелазак са ИОП-а 1 на ИОП 2 (уз претходно прибављено мишљење ИРК-а) у случају изостанка напретка, или враћање са ИОП-а на мере индивидуализације уколико је ученик у потпуности превазишао баријере.
- **Укидање ИОП-а:** Доноси се у случајевима када се процени да ученик може самостално да прати наставу по редовном програму и остварује опште образовне стандарде.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ДАРОВИТИХ УЧЕНИКА

Даровитост се разликује од општег школског успеха (просека 5,00). Наставници у оквиру редовне наставе континуирано прате пет стручних димензија:

1. **Брзина учења:** Ученик лекцију схвата моментално. Док одељење ради први задатак, он самостално решава све предвиђене задатке и показује знаке досаде.
2. **Креативност (Нетипична решења):** Проналази оригиналне путеве до решења које наставник није приказао на табли; мисли ван шаблона.
3. **Сазнајна глад (Унутрашња мотивација):** Не учи због оцене, већ из радозналости. Истражује стручну литературу и тему много шире од актуелног школског програма.
4. **Специфични таленти:** Високо развијене способности лоциране у једној специфичној области (уметност, логика, рачунање, спорт, информационе технологије).
5. **Ваншколска интересовања:** Све напредне активности којима се ученик бави изван школе (шах, писање, роботика, уметнички студији и сл.).

КОРАЦИ И ПРОЦЕДУРЕ ИОП-3

1. корак— ПРЕПОЗНАВАЊЕ УЧЕНИКА: Наставник или учитељ прати ученика кроз 5 стручних димензија. Када уочи значајно одступање изнад просека генерације, попуњава стручну *Чек-листу за идентификацију* и у року од 7 дана је доставља координатору (Тима за ИО) или стручној служби.

2. корак- ПРИКУПЉАЊЕ И АНАЛИЗА ПОДАТАКА: Стручна служба (психолог, педагог) преузимају достављене чек-листе. Уколико је ученик номинован од стране више наставника, они укрштају податке ради избегавања субјективизма и креирају *Сажетак наставничких процена*. У Сажетку се прецизно мапира потенцијал ученика кроз две могуће ситуације:

Специфична (интензивна) даровитост: Ученик има номинацију из само једног предмета, при чему су сви индикатори оцењени највишом оценом („увек“).

Општа даровитост: Ученик има номинације из 4 или 5 различитих предмета, што указује на високе опште интелектуалне способности. У овој ситуацији израђује се само **један заједнички ИОП 3** за тог ученика, али унутар њега сваки од предметних наставника израђује посебан план прилагођавања исхода за свој предмет.

3.корак — ИЗРАДА ПЕДАГОШКОГ ПРОФИЛА: Тим за ИО формира учеников досије. Стручна служба (психолог, педагог) обављају циљане дијагностичке интервјуе са учеником и родитељима. На основу прикупљених података, ужи Тим за додатну подршку израђује **Образац 2 — Педагошки профил ученика**, уз следећу поделу задужења:

Предметни наставници: Уносе шта ученик тренутно може и зна у оквиру њиховог предмета, као и специфичне стилове учења и интересовања.

Одељењски старешина: Попуњава део о социјалним и емоционалним вештинама (однос са вршњацима, мотивација, реаговање на неуспех) и ваннаставним активностима.

Стручна служба (Педагог и Психолог): Анализирају Сажетак номинација, уносе податке о когнитивним способностима и помажу наставницима да јасно дефинишу јаке стране детета.

Координатор ТИО и Стручна служба (психолог, педагог) доставља све прилоге, обједињује их у јединствен документ (Педагошки профил) и води рачуна о уносу мишљења родитеља.

4.корак — ПРАЋЕЊЕ КРОЗ МЕРЕ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ: Пре израде ИОП-а 3, школа спроводи индивидуализовани рад у редовној настави. На основу Педагошког профила, наставници уносе посебне мере у **Образац 3** (без измена наставних стандарда). Ове мере обухватају:

Прилагођавање метода и материјала: Обогаћивање типа задатака (истраживачки рад), напреднији извори знања (стручна литература).

Прилагођавање простора и услова: Рад у библиотеци, лабораторији, упућивање у Центре за таленте, предметна акцелерација (прескакање рутинских задатака).

Проширивање садржаја: Увођење тема ван оквира наставног програма.

Период праћења: Овај експериментални период праћења и вредновања мера траје најчешће једно полугодиште.

5.корак— ПРОЦЕНА ПОТРЕБЕ ЗА ИОП-ом 3: На крају полугодишта, Тим за ИО разматра извештаје наставника о ефектима индивидуализације. Ако ученик и поред максималног прилагођавања има потребу за дугорочним систематским обогаћивањем и напреднијим исходима, Тим доноси формалан *Предлог за израду ИОП-а 3 (Образац 6 - образложење предлога)*.

6. корак — ПРАВНА САГЛАСНОСТ РОДИТЕЉА: Одељењски старешина и стручни сарадник обављају саветодавни разговор са родитељима. Родитељ мора потписати писану сагласност (**Образац 6**). Без писане сагласности родитеља, ИОП 3 се правно не може применити.

7.корак— ИЗРАДА ИОП-а 3. Директор одлуком формира ужи Тим за додатну подршку (предметни наставници, одељенски старешина, стручна служба и родитељ) који заједно израђује сам документ ИОП 3. Он садржи специфичне напредне циљеве, обogaђене садржаје, посебне начине праћења и критеријуме оцењивања.

8. корак— УСВАЈАЊЕ И ПРИМЕНА: Педагошки колегијум усваја израђени ИОП 3, на предлог Тима за ИО, односно Тима за пружање додатне подршке детету. *Директор и чланови Тима за додатну подршку потписују израђени ИОП документ.* Тек тада наставници почињу легалну примену на часовима.

9. корак — ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА: На крају сваке наставне године, Тим за додатну подршку кроз евалуациони лист (**Образац 5**) анализира оствареност циљева. Доноси се одлука да ли се ИОП- 3 наставља, мења новим циљевима или се укида уз враћање детета на редовне мере индивидуализације.

САРАДЊА СА РЕСУРСНИМ ЦЕНТРОМ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ДЕФЕКТОЛОШКЕ ПОДРШКЕ

Ради остваривања додатне подршке у образовању и васпитању, школа остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, са школом за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, другим организацијама, установама и институцијама на локалном и ширем нивоу и родитељима ученика из школе;

-Школа успоставља сарадњу са другом школом у којој ученик који остварује право на додатну подршку наставља стицање образовања, а у циљу остваривања континуитета додатне подршке;

У циљу обезбеђивања високог квалитета инклузивног образовања и превазилажења специфичних развојних баријера код ученика, наша школа остварује системску и континуирану сарадњу са **ШОСО „Вукашин Марковић“ из Крагујевца**, која има статус званичног **Ресурсног центра**.

Ова сарадња се реализује на основу законских оквира који уређују област додатне образовне, здравствене и социјалне подршке ученицима, а обухвата следеће кључне домене:

Специјализовани дефектолошки третмани: На основу мишљења Интерресорне комисије (ИРК) и захтева нашег Тима за инклузивно образовање, стручњаци Ресурсног центра (дефектолози различитих профила, логопеди) пружају непосредну подршку ученицима кроз индивидуалне третмане усмерене на развој сазнајних, моторичких, говорно-језичких и социјалних вештина.

Саветодавни рад и стручна подршка наставницима: Стручни сарадници из ШОСО „Вукашин Марковић“ пружају менторску подршку одељењским старешинама и предметним наставницима наше школе у изради Педагошког профила, као и у структурирању и прилагођавању конкретних корака и исхода у оквиру ИОП-а 1 и ИОП-а 2.

Уступање дидактичких и асистивних средстава: Као Ресурсни центар, ШОСО „Вукашин Марковић“ омогућава нашој школи приступ прилагођеним училима, специјализованим дидактичким материјалима и асистивној технологији која је неопходна за несметано праћење наставе ученика са сложенијим сметњама у развоју.

Заједничка евалуација напретка: Стручњаци који спроводе дефектолошке третмане активно учествују у раду тимова за додатну подршку наше школе приликом периодичних евалуација (након три месеца, на полугодишту и на крају школске године), чиме се обезбеђује холистички приступ и усклађеност терапијског и образовног рада.

Укључивањем капацитета ШОСО „Вукашин Марковић“ као Ресурсног центра, наша школа додатно оснажује своје ресурсе, осигуравајући да сваки ученик добије правовремену, стручну и индивидуализовану подршку у свом природном вршњачком окружењу.

Индивидуални образовни планови:

Индивидуални образовни план (ИОП) је писани документ установе, који дефинише и садржи све компоненте које су потребне за квалитетно образовање конкретног детета или ученика, а то су:

- 1. ОБРАЗАЦ 1 - Садржај индивидуалног образовног плана:** Представља личну карту и насловну страну документа. Садржи опште податке о ученику, школи, члановима тима за додатну подршку који су учествовали у изradi, као и правни основ.
- 2. Педагошки профил - ОБРАЗАЦ 2** - Кључни полазни документ који приказује целовиту слику детета. У њему се детаљно описују тренутни ниво развоја, јаке стране и интересовања ученика, као и конкретне баријере у учењу, комуникацији и социјализацији, на основу којих се касније планира подршка.
- 3. Планиране мере индивидуализације - ОБРАЗАЦ 3** - Овај образац дефинише свакодневна техничка и просторна прилагођавања у учионици. У њему се прецизирају измене услова рада (нпр. место седења, посебан распоред), прилагођавање наставних материјала (увећани фонт, дидактика) и начини праћења и оцењивања ученика.
- 4. Персонализован програм наставе и учења - ОБРАЗАЦ 4** - Срж самог предмета/области (пише се за ИОП 1, ИОП 2 или ИОП 3). Овде сваки наставник уписује конкретне наставне садржаје, дефинише краткорочне и дугорочне циљеве, прилагођене активности и очекиване исходе које ученик треба да оствари у одређеном временском року.
- 5. Праћење и вредновање ИОП-а – ОБРАЗАЦ 5** - Документ у који се уносе резултати периодичних прегледа (након 3 месеца, на полугодишту и крају године). У њему наставници бележе степен остварености циљева из Обрасца 4 и доносе одлуку да ли се план наставља, мења или укида.

6. Сагласност родитеља/старатеља на ИОП - ОБРАЗАЦ 6 - формално-правни документ којим родитељ својим потписом потврђује да је у потпуности упознат са предложеним планом подршке (ИОП-ом) и да даје званичну дозволу школи за његову имплементацију и спровођење у настави.

7. План транзиције - ОБРАЗАЦ 7 - Планира се у прелазним фазама школовања — када ученик прелази из предшколског у први разред, из четвртог у пети (разредна у предметну наставу) или при преласку у средњу школу. Дефинише мере које олакшавају прилагођавање детета на нову средину, нове наставнике и нове захтеве.

8. План превенције раног напуштања школе - ОБРАЗАЦ 8 - Намењен ученицима који су у ризику од осипања из образовног система (због честих изостанака, тешког социјалног статуса или ниске мотивације). Садржи посебне мере подршке, појачан васпитни рад и сарадњу са спољним институцијама како би се осигурало да ученик редовно заврши школу.

НАПОМЕНА: Индивидуалн образовни планови свих ученика који се образују по ИОП-у чине прилог школског програма, али због обима документације нису саставни део документа.

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Циљ програма: стицање теоријских и практичних знања из области безбедности и здравља на раду кроз обуку запослених за безбедан и здрав рад и заштиту од пожара, упознавање са условима рада, са мерама безбедности и здравља на раду, реализација заједничких активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе усмерених на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Начини остваривања програма:

- анализа стања безбедности
- предавања и семинари за ученике и запослене од стране стручњака из различитих области (служба полиције, ватрогасаца, здравства...)

- едукација ученика, контрола материјала и средстава за рад током извођења експеримената из Хемије и Физике
- спровођење обука за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме и заштите од пожара.
- обезбеђивање и опремање простора у ком се реализује настава Физичког васпитања, али и осталих наставних предмета и ваннаставних активности
- обележавање праваца евакуације у случају пожара и других непредвиђених ситуација
- проверавање исправности опреме за гашење пожара, пружање прве помоћи, као и других средстава који доприносе безбедности на раду
- хигијена радних и помоћних просторија
- обезбеђивање и обележавање опасних места (опасност од удара електричне струје, шахте)
- обезбеђивање оптималних услова за рад (клима, грејање)
- опремање школе видео надзором
- организовање дежурства наставника и помоћних радника
- обезбеђивање школског полицајца
- упознавање запослених са правима и обавезама у вези са применом прописаних мера, и последицама које могу настати због непридржавања прописаних мера безбедности и здравља на раду.

Носиоци активности: директор, наставници и други запослени, домар, помоћни радници, тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, родитељи, сарадници из локалне самоуправе.

Евалуација и праћење програма: анализа стања безбедности, записници тимова, извештаји, Дневник образовно – васпитног рада, сертификати, уверења,евиденција о запосленима обученим за безбедан и здрав рад и правилно коришћење личне заштитне опреме и евиденција о извршеној обуци и провери знања запослених из области заштите од пожара.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА

Циљ програма: смањивање броја ученика који су у ризику од осипања из образовног система.

Специфични циљеви: Увођење функционалног система ране идентификације ученика под ризиком од напуштања школе и имплементација индивидуализованих мера превенције и интервенције у сарадњи са локалном заједницом; Успостављање додатних мера и активности на нивоу школе за превенцију раног напуштања образовања кроз: обезбеђивање вршњачке подршке, примену допунске наставе као вида подршке у учењу, укључивање родитеља у процес превенције осипања, успостављање сарадње са локалном заједницом; Подизање капацитета свих запослених у школи за правовремено препознавање и адекватно реаговање у ситуацијама ризика од напуштања школовања.

Начини остваривања програма: програм се остварује сходно акционом плану превенције осипања кроз следеће активности:

- формирање Тима за превенцију осипања,
- увођење и примена функционалног система ране идентификације ученика под ризиком од напуштања школе,
- израда и примена индивидуалних планова превенције осипања за ученике у ризику,
- процена почетног стања у установи-дефинисање капацитета школе и утврђивање аспеката који треба да се унапреде за успешну превенцију осипања ученика
- успостављање додатних мера и активности на нивоу школе за превенцију раног напуштања образовања кроз обезбеђивање вршњачке подршке,
- успостављање додатних мера и активности на нивоу школе за превенцију раног напуштања образовања кроз укључивање родитеља у превенцију осипања,
- успостављање додатних мера и активности на нивоу школе за превенцију раног напуштања образовања кроз сарадњу са локалном заједницом,

- јачање капацитета запослених у школи и мењање школске културе,
- праћење и евалуација школских активности усмерених на спречавање осипања.

Носиоци активности: Тим за превенцију осипања, тим за социјалну заштиту, актив за развојно планирање, тим за сарадњу са локалном самоуправом, тим за сарадњу са породицом, тим за самовредновање, тим за инклузију, педагошки асистент, одељењске старешине, стручни сарадници, ученици.

Евалуација и праћење програма: координатор тима за превенцију осипања подноси извештај о реализацији акционог плана превенције осипања два пута годишње кроз извештај о реализацији годишњег плана рада школе, током године комуницира са одељењским старешинама и прати примену инструмента за идентификацију ученика под ризиком од осипања, прати реализацију индивидуалних планова превенције осипања.

ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Циљ пружања подршке: Примена различитих мера и активности које помажу ученицима да успешно учествују у настави, развијају своје способности и превазилазе тешкоће у учењу, развоју или социјалном функционисању.

Начини остваривања активности

Подршка ученицима се пружа дефинисањем различитих програма и активности, зависно од области на коју се односи. Основне области пружања подршке ученицима у нашој школи су:

- подршка у учењу (допунска настава, индивидуализација наставе, вршњачка подршка)
- психосоцијална подршка (индивидуално саветовање, радионице)
- здравствено превентивна подршка (систематски прегледи, предавања, радионице, едукације)

- подршка даровитим ученицима (допунска настава, индивидуални образовни план са обogaћеним садржајима, секције, менторство)
- подршка ученицима из осетљивих група (изборни програми, активна партиципација у школском животу, материјална подршка)
- **превентивни програми** који се односе на безбедност, кризне ситуације, спречавање насиља, развој социјалних вештина и очување менталног здравља.

Подршка која се пружа може бити усмерена ка свим ученицима, али и усмерена на поједине ученике код којих се детектује потреба њом.

Када говоримо о подршци намењеној свим ученицима, у школи се реализују следећи видови подршке:

- подршка у учењу
- иницијално тестирање, како би се на почетку школске године формирао се увид у потребе ученика за додатним или допунским радом, као и за прилагођавањем оперативних планова рада потребама ученика,
- допунска настава, коју могу похађати сви заинтересовани ученици,
- додатна настава, намењену свима који хоће да обогате своје знање,
- часови редовне наставе које предметни наставници реализују у одељењима 4. разреда како би се ученици благовремено упознали са наставним предметима у петом разреду, њиховим садржајем, начином рада и очекивањима, и како би им се олакшао прелазак у нови циклус образовања и васпитања и побољшала информисаност о изазовима који их чекају у будућности),

- праћење адаптације ученика првог и петог разреда кроз посете часовима, анкете, предавања за ученике, праћење напредовања ученика;

- предавања и радионице намењене унапређењу здравља ученика,
- радионице и едукације намењене развоју емоционално - социјалне интелигенције
- укључивање у различите активности које се одржавају у школи (хуманитарне акције, приредбе, спортске активности, активности Вршњачког тима и Ученичког парламента, истраживања, панел дискусије, сајам образовања, културне свечаности).

Индивидуална подршка ученицима се у школи реализује на следеће начине:

- подршка у учењу
- За ученике који наставу похађају по индивидуалном образовном плану током августа и пред почетак школске године организују се састанци тимова за додатну подршку ради утврђивања потреба детета за психосоцијалном подршком и адекватног планирања васпитно-образовног рада, односно израде индивидуалних образовних планова за наредни период;
- организују су састанци тимова за додатну подршку ученицима који раде по иоп-у и прелазе из четвртог у пети разред, ради упознавања ученика са одељењским старешинама и предметним наставницима, као и упознавања одељењских већа са специфичностима ученика;
- дефектолог из ОШ „Вукашин Марковић“ спроводи дефектолошке третмане са ученицима млађих разреда. Ученици од 5. разреда одлуком руководства ОШ „Вукашин Марковић“ не подлежу овој врсти подршке. Ученицима који похађају дефектолошке третмане, подршка дефектолога је додељена одлуком интересорне комисије.
- Детектују се даровити ученици и према тачно дефинисаним процедурама за те ученике се израђује иоп3;

- За све ученике који раде по иоп-у а прелазе из четвртог у пети разред, односно из основне у средњу школу, израђују се планови транзиције;
 - Ученицима који раде по ИОП-у или у моменту полагања завршног испита имају неку здравствену тешкоћу која им онемогућава адекватно полагање, школа врши прилагођавање услова полагања завршног испита.
 - Ученицима ромске националности омогућено је похађање изборног програма „Ромски језик са елементима националне културе“.
 - За ученике ромске националности обезбеђује се примена афирмативних мера за упис у средњу школу.
- психосоцијална подршка
 - Стручни сарадници врше саветодавни рад и пружају психосоцијалну подршку ученицима, наставницима и родитељима у две смене (од 8:00 до 14:00 и од 13:00 до 19:00), током читавог периода реализације наставе, али и током школског распуста уколико има потребе.
 - Стручни сарадници се укључују у појачан васпитни рад у случајевима честе повреде обавеза или повреде забране.
 - Педагошки асистент пружа подршку ученицима који долазе из нестимулативних средина, помаже у савладавању градива, комуницира са родитељима, проверава разлоге одсуства са наставе, учествује у креирању планова превенције осипања.
 - Тим за пружање подршке новим ученицима и наставницима прати прилагођавање новопрстиглих ученика кроз јасно дефинисане процедуре у поступању.

Носиоци активности: наставници, стручни сарадници, педагошки асистент, ученици, спољни сарадници, родитељи.

Евалуација и праћење активности: подршка у учењу се прати кроз евалуацију индивидуалних образовних планова, извештаје о реализацији додатне и допунске наставе на седницама наставничког већа, евиденцију праћења ученика у оквиру личне евиденције наставника; праћење реализације осталих активности видљиво је кроз извештаје стручних већа и тимова.

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ НОВИМ УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА

Циљ програма

Програм подршке новим ученицима и наставницима има за циљ да обезбеди систематичну, благовремену и континуирану подршку ученицима и наставницима који се први пут укључују у рад и живот школе, ради њиховог успешног прилагођавања школској средини, развијања осећаја припадности, безбедности и успешне интеграције у образовно-васпитни процес.

Циљ програма је да се новим ученицима омогући лакше укључивање у одељењску заједницу, упознавање са правилима живота и рада школе, начином учења, правима и обавезама, као и развијање позитивног односа према школи и учењу.

Програм има за циљ и пружање подршке новим наставницима у процесу увођења у рад школе, упознавања са организацијом рада, школском документацијом, правима и обавезама, педагошким и методичким захтевима, као и развијање професионалних компетенција и успешне сарадње са ученицима, колегама и родитељима.

Посебан циљ програма је стварање подстицајног, безбедног и инклузивног школског окружења у коме се поштују принципи једнаких могућности, сарадње, подршке и професионалног развоја.

Начин остваривања програма

Програм се остварује континуирано током школске године, у складу са потребама школе, кроз планиране активности Тима за подршку новим ученицима и наставницима.

Подршка новим ученицима реализује се кроз:

- организован пријем и упознавање ученика са школским простором, организацијом рада, кућним редом и правилима понашања;

- упознавање са одељењским старешином, предметним наставницима, стручном службом и вршњачком групом;
- праћење процеса адаптације ученика у првим месецима боравка у школи;
- разговоре са учеником и родитељима, односно другим законским заступницима;
- пружање психолошко-педагошке подршке у случају потешкоћа у адаптацији;
- укључивање ученика у наставне, ваннаставне и одељењске активности ради лакшег социјалног укључивања;
- праћење образовних постигнућа и по потреби планирање додатне подршке.

Подршка новим наставницима реализује се кроз:

- упознавање са организацијом рада школе, школским програмом, годишњим планом рада и нормативном документацијом;
- упознавање са правилима вођења педагошке документације и евиденције;
- менторску и колегијалну подршку у планирању, реализацији и вредновању наставе;
- упознавање са процедурама за безбедност, заштиту ученика и поступање у специфичним ситуацијама;
- праћење рада и саветодавну подршку од стране стручне службе, директора и искуснијих колега;
- укључивање у стручно усавршавање и тимски рад школе;
- подстицање професионалне сарадње, размене искустава и развоја компетенција.

Активности се реализују индивидуално и групно, током целе школске године, а интензивирају се у периоду доласка нових ученика и пријема нових наставника.

Носиоци активности

Носиоци реализације програма су:

- Тим за подршку новим ученицима и наставницима;
- директор школе;
- помоћници директора;
- педагог и психолог;
- одељењске старешине;
- предметни наставници;
- ментори новим наставницима;
- секретар школе;
- родитељи, односно други законски заступници;
- ученички парламент и вршњачка подршка, по потреби.

Сви носиоци активности сарађују у планирању, реализацији и праћењу подршке, у складу са својим надлежностима.

Евалуација и праћење програма

Праћење и вредновање реализације програма врши се континуирано током сваке школске године.

Евалуација се спроводи кроз:

- праћење адаптације нових ученика и наставника;
- разговоре са ученицима, наставницима и родитељима;
- анализу укључености ученика у наставне и ваннаставне активности;
- праћење школског успеха, понашања и социјалне интеграције ученика;
- праћење професионалног укључивања и рада нових наставника;
- извештаје одељењских старешина, ментора и стручне службе;

- праћење и прикупљање повратних информација;
- анализу рада Тима на крају школске године.

На основу резултата праћења врши се унапређивање програма, измена активности и планирање мера подршке за наредни период.

ПРОЦЕДУРЕ ЗА ПРУЖАЊЕ ПОДРШКЕ НОВИМ УЧЕНИЦИМА И НАСТАВНИЦИМА

Процедура подршке новом ученику

1. Пријем информације о упису/доласку новог ученика.
2. Разговор са родитељем и прикупљање потребних података.
3. Упознавање ученика са школом, правилима и организацијом рада.
4. Представљање ученика одељењу и укључивање у одељењску заједницу.
5. Праћење адаптације ученика у првом периоду.
6. По потреби укључивање стручне службе и планирање додатне подршке.
7. Евидентирање и праћење напретка.

Процедура подршке новом наставнику

1. Пријем новог наставника и уводни разговор.
2. Упознавање са организацијом рада школе и школском документацијом.
3. Додељивање ментора/стручне подршке.
4. Упознавање са правилима вођења документације и педагошком праксом школе.
5. Праћење рада и саветодавна подршка у почетном периоду.

6. Укључивање у тимове, стручна већа и стручно усавршавање.
7. Анализа процеса адаптације и даље планирање подршке.

ПРОГРАМ ТРАНЗИЦИЈЕ УЧЕНИКА

Циљ програма

Циљ програма транзиције је обезбеђивање континуитета у образовању и пружање подршке ученику приликом преласка у нови разред, ново одељење или нову образовну средину. Програм је усмерен на јачање самосталности ученика, развој социјалних и комуникацијских вештина, успешну адаптацију на нове захтеве и окружење, као и на очување и унапређивање постигнутих образовних резултата.

Начин остваривања програма

Програм се реализује кроз планиране активности упознавања ученика са новим окружењем, организацијом рада и очекивањима. Обезбеђује се благовремена размена информација између свих учесника у процесу образовања и васпитања. Ученику се пружа подршка кроз индивидуализован приступ, визуелне и вербалне подсетнике, постепено увођење у нове обавезе, као и кроз оснаживање социјалних односа са вршњацима. У складу са потребама ученика, реализују се разговори са родитељима и стручним сарадницима, као и активности које доприносе развоју самопоуздања и осећаја припадности школској средини.

Носиоци активности

Носиоци активности су одељењски старешина, предметни наставници, учитељ, стручни сарадници школе (педагог, психолог, дефектолог, логопед – уколико су укључени у рад са учеником), родитељи/законски заступници и, у складу са својим

могућностима, сам ученик. По потреби, у реализацију програма могу бити укључене и друге релевантне институције и стручњаци.

Евалуација и праћење програма

Праћење реализације програма врши се континуирано кроз посматрање учениковог напредовања, праћење адаптације на нову средину, анализу образовних постигнућа, редовне разговоре са учеником и родитељима, као и размену информација међу члановима тима за додатну подршку. Евалуација се спроводи периодично, кроз процену остварености постављених циљева и ефеката примењених мера подршке. На основу добијених података програм се по потреби ревидира и прилагођава актуелним потребама ученика.

ПРОГРАМ АДАПТАЦИЈЕ УЧЕНИКА

Циљ програма

Олакшавање транзиције ученика у нове образовне циклусе полазак у 1. и 5. разред, почетак изучавања физике у 6. разреду и хемије у 7. разреду, као и пружање континуиране подршке свим новоуписаним ученицима.

Правовремено препознавање специфичних образовних и развојних потреба ученика, у циљу брзог реаговања и израде адекватних мера дидактичко-методичке подршке од самог почетка школске године.

Начин остваривања програма и процедуре сарадње тимова

Адаптација у првом и петом разреду:

За први разред: активности се реализују у сарадњи учитељица, наставника, родитеља/ старатеља, педагошко-психолошке службе и педагошког асистента. На основу спроведених упитника и анализе добијених података, израђују се индивидуални планови подршке за ученике којима је то потребно.

За пети разред: организују се циљане радионице за ученике на основу претходно прикупљених и анализираних података добијених од родитеља/ старатеља, ученика, наставника, одељењских старешина и педагошког асистента. Подаци се добијају путем анкета и анализирају на нивоу одељења и разреда.

Сарадња стручних тела: Тим за инклузивно образовање и Тим за подршку новим ученицима и наставницима спроводе, званичну процедуру праћења, евалуације и пружања правовремених мера подршке.

Посета часовима: током месеца октобра, стручни сарадници и директор школе реализују планиране посете часовима у првом и петом разреду, по потреби и шестом и седмом разреду ради непосредног педагошког увида у процес адаптације ученика.

Носиоци активности

Стручни сарадници координатори целокупног програма, креатори анкетних инструмената и евалуатори добијених података. Тим за подршку новим ученицима и наставницима, директор, учитељице, одељењске старешине, предметни наставници (физике и хемије), педагошки асистент.

Евалуација и праћење програма

Праћење: Статистичка и квалитативна анализа анкетних листића, уз редовно праћење школског успеха и оцена на крају класификационих периода и полугодишта.

Документовање: Записници о раду оба стручна тима, заједнички аналитички извештај о резултатима анкета који усвајају Педагошки колегијум и Наставничко веће, Годишњи извештај о раду школе.

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ У УЧЕЊУ

Циљ програма: развијање капацитета ученика за самостално учење и побољшање постигнућа.

Начини остваривања програма: педагог школе реализује предавања и радионице након сваког класификационог периода, самостално или уз помоћ вршњачких едукатора, за ученике код којих је идентификован проблем у учењу што се види кроз анализу успеха. Током класификационог периода организује се вршњачка подршка на нивоу одељења – вршњачки парови, при чему ученицима у школском раду помаже вршњак са којим седи, и који може да помогне ученику. Одељењске старешине едукују родитеље како би се побољшале њихове компетенције за рад са децом код куће на родитељским састанцима или у оквиру мање групе родитеља. Наставници реализују допунску наставу за групе ученика, али и појединачно.

Носиоци активности: педагог школе, предметни наставници, вршњачки едукатори, одељењске старешине.

Евалуација и праћење програма: реализоване радионице и предавања на родитељским састанцима, реализоване радионице за ученике, анализа успеха на класификационим периодима, евиденција реализоване допунске наставе и примењене мере индивидуализације.

ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Циљ програма: припремна настава организује се ради пружања подршке ученицима у савладавању наставних садржаја, утврђивању, проширивању и систематизацији знања, отклањању уочених тешкоћа у учењу, као и припреми за такмичења и полагање завршног, разредног и поправног испита.

Програм припремне наставе усмерен је на развијање компетенција ученика, подстицање успешности у учењу и обезбеђивање једнаких могућности за напредовање свих ученика у складу са њиховим образовним потребама.

Организација припремне наставе

За ученике осмог разреда припремна настава за полагање завршног испита реализује се у трајању од најмање 10 часова по предмету, у складу са важећим прописима. У циљу што квалитетније припреме ученика, предметни наставници могу организовати додатне часове припремне наставе током школске године, у складу са потребама ученика и могућностима организације рада школе. Припремна настава може се реализовати непосредно у школи, као и путем онлајн наставе.

За ученике који полажу разредни испит школа организује припремну наставу у трајању од најмање 10 часова по предмету.

За ученике који полажу поправни испит школа организује припремну наставу у трајању од најмање 10 часова по предмету ради успешног достизања прописаних исхода учења и припреме за полагање испита. Припремна настава реализује се пре почетка испитног рока, најмање пет радних дана, са по два часа дневно за сваки предмет.

Припремна настава за такмичења организује се као вид подршке ученицима који показују посебне способности, интересовања и склоности за поједине наставне предмете и области. Њен циљ је подстицање развоја потенцијала надарених ученика, унапређивање њихових знања и вештина и постизање што бољих резултата на такмичењима.

По потреби, припремна настава може се реализовати и у онлајн окружењу, коришћењем платформе Гугл учионица и других одговарајућих дигиталних алата

Начини остваривања програма:

- анализа образовних постигнућа ученика и идентификовање потреба за додатном подршком;
- индивидуални, групни и фронтални облици рада;
- систематизација, обнављање и утврђивање наставних садржаја;
- решавање задатака различитих нивоа сложености;
- израда и коришћење наставних листића, тестова и других наставних материјала;

ОШ „Мирко Јовановић“ - Школски програм

- припрема ученика за завршни, разредни и поправни испит, као и за такмичења;
- непосредан рад у школи и различити облици онлајн подршке;;
- праћење напредовања ученика и пружање континуиране повратне информације;
- сарадња са родитељима и другим релевантним актерима образовно-васпитног процеса..

Носиоци активности: Директор школе, предметни наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, ученици.

Евалуација и праћење програма:

Евалуација успешности реализације програма врши се на основу:

- евиденције о реализацији припремне наставе;
- података из Дневника образовно-васпитног рада;
- анализа образовних постигнућа ученика;
- резултата на завршном, разредном и поправном испиту;
- резултата ученика на такмичењима;
- извештаја наставника и стручних сарадника;
- праћење напредовања ученика у односу на почетно стање;
- извештаја о реализацији Годишњег плана рада школе.

Резултати праћења и евалуације користе се за унапређивање квалитета припремне наставе и планирање мера подршке ученицима у наредном периоду.

ПРОГРАМ УВОЂЕЊА ПРИПРАВНИКА

Циљ програма: омогућавање приправнику да се упозна са радом школе, законским оквиром, педагошком документацијом и непосредним васпитно-образовним радом, као и оспособљавање приправника за самостално извођење наставе, овладавање педагошком и школском документацијом и развијање компетенција наставника или стручног сарадника.

Програм се реализује на основу Правилника о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника

Начини остваривања програма: у зависности од тога да ли је приправник наставник или стручни сарадник програм се реализује

- пружањем помоћи у припремању и извођењу образовно васпитног рада,
- присуствовањем образовно – васпитном раду најмање 12 часова у току приправничког стажа,
- анализирањем образовно - васпитног рада у циљу праћења напредовања приправника,
- пружањем помоћи у припреми за проверу савладаности програма.

Током реализације програма неопходно је:

- омогућити приправнику упознавање са организацијом рада школе, школским простором и запосленима,
- упознати га са законом, правилницима и школским актима,
- упознати га са дневником рада, евиденцијом и плановима рада
- омогућити приправнику посету часовима ментора и других наставника,
- пружити помоћ у писању планова и припрема за часове,
- омогућити му реализацију часова уз праћење ментора,
- упознати га са начинима праћења и оцењивања ученика,
- омогућити му присуство родитељским састанцима и индивидуалним разговорима,

- омогућити му учешће у раду стручних већа, актива и тимова,
- омогућити му учешће на семинарима и стручним скуповима

Носиоци активности: ментор кога одређује школа и приправник.

Обавезе ментора су да пружа стручну помоћ приправнику; упознаје приправника са организацијом рада школе; прати и анализира рад приправника; организује посете часовима; даје смернице за унапређивање рада; води евиденцију о реализацији програма; сачињава извештај о раду приправника.

Обавезе приправника су да активно учествује у реализацији програма; редовно припрема и реализује наставу; води прописану документацију; сарађује са ментором и стручним сарадницима; присуствује стручним састанцима и активностима школе; води евиденцију о свом професионалном развоју.

Евалуација и праћење програма: Приправник води евиденцију о свом раду, и то: сачињава месечни оперативни план рада, израђује припреме за одржавање часова, односно активности, износи запажања о свом раду и раду са ученицима, о посећеним часовима, о својим запажањима обавештава ментора. Ментор води евиденцију о раду приправника која садржи податке о: временском периоду у коме је радио са приправником, темама и времену посећених часова, тј. активности, запажањима о раду приправника у савладавању програма, препорукама за унапређивање образовно васпитног рада, о оцени поступања приправника по датим препорукама.

ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НЕДЕЉЕ СЕЋАЊА И ЗАЈЕДНИШТВА

Циљ програма

Недеља сећања и заједништва организује се у циљу неговања емпатије, солидарности, сећања на жртве мајске трагедије и развоја вредности заједништва.

Развијање и неговање културе сећања, хуманости, емпатије, међусобног поштовања, солидарности и заједништва међу ученицима, наставницима и родитељима.

Афирмација позитивних друштвених вредности кроз подршку хуманитарним акцијама, уметничком изразу и заједничким ваннаставним активностима, које јачају блискост унутар школске заједнице.

Начин остваривања програма

Реализација тематских часова посвећених развоју емпатије, ненасилној комуникацији и значају заједништва. Хуманитарне и заједничке друштвене акције: организовање хуманитарних активности унутар школе и остваривање сарадње са локалним удружењима и организацијама.

Уметничке, културне и спортске активности: Организација тематских изложби ликовних и литерарних радова ученика на теме другарства, солидарности и међусобне подршке, као и реализација заједничких ваннаставних активности и ревијалних спортских сусрета.

Укључивање родитеља: Организација заједничких трибина, радионица или округлих столова са Саветом родитеља на тему безбедности и улоге породице у изградњи заједништва.

Носиоци активности

Директор школе: врши општу координацију, управљање и обезбеђивање услова за реализацију програма на нивоу установе. Стручни сарадници пружају стручну подршку одељењским старешинама за реализацију радионица. Учитељице и одељењске старешине непосредни реализатори активности на часовима одељењске заједнице и координатори учешћа ученика у свим планираним акцијама. Ученички парламент и Вршњачки тим, иницијатори и активни реализатори вршњачких активности, спортских сусрета и хуманитарних акција. Наставници уметности и физичког васпитања, носиоци организације школских изложби, приредби, хуманитарних наступа и ревијалних спортских активности.

Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и Педагошки колегијум: стратешко планирање, праћење и усклађивање свих активности на нивоу целе школе.

Евалуација и праћење програма

Реализација кратких евалуационих упитника за ученике и одељењске старешине о ефектима одржаних радионица.

Успешност програма мери се кроз видљиве продукте децјег рада.

Документовање: фото-документација са реализованих активности, записници са часова одељењских заједница, састанака Ученичког парламента, Вршњачког тима и надлежних стручних тимова школе.

Извештај о реализацији Недеље сећања и заједништва у оквиру Годишњег извештаја о раду школе, који се на крају школске године подноси Наставничком већу и Школском одбору на усвајање.

УЧЕНИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

ПРОГРАМ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Циљ програма: Развијање и унапређивање стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе, изражавања сопственог мишљења и активног партиципирања у школском животу.

Начини остваривања програма:

- Давање мишљења и предлога стручним органима, Школском одбору, Савету родитеља и директору о правилима понашања у школи, мерама безбедности ученика, избору уџбеника, начину уређивања школског простора, учешћу на спортским такмичењима;
- Разматрање односа и сарадње ученика и наставника;
- Обавештавање ученика о питањима од посебног значаја за њихово школовање и активностима Ученичког парламента;
- Активно учествовање у процесу планирања развоја школе и самовредновању школе;
- Учествовање у културним активностима, тематским данима, хуманитарним акцијама, предавањима, спортским манифестацијама;
- Ученички парламент бира представнике ученика, који учествују у раду Школског одбора, стручног актива за развојно планирање и тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Носиоци активности: Ученички парламент, ментор ученичког парламента.

Евалуација и праћење програма: Евалуација планираних и реализованих активности; Предлози за унапређивање рада Ученичког парламента; Записници, фотографије, радови ученика, сценарији радионица.

ПРОГРАМ ВРШЊАЧКОГ ТИМА

Вршњачки тим чине ученици од петог до осмог разреда. Тим је оформљен од по два представника сваког одељења. Чланови вршњачког тима су ученици који воле тимски рад, комуникативни су, креативни, толерантни, успешно решавају конфликтне ситуације и стварају позитивну атмосферу у својим одељењима. Из тог разлога, избор представника се спроводи демократским гласањем унутар одељењских заједница, чиме се подстиче одговорност ученика за донете одлуке.

Циљ програма: Ширење асертивног начина комуникације, толеранције, хуманих вредности и превенција свих облика насиља у школи.

Развијање другарства, међусобног поштовања, емпатије, тимског духа и осећања заједништва унутар ученичког колектива.

Активно укључивање ученика у радионице, пројекте и задатке кроз које стичу кључна знања, искуства и вештине неопходне за иницирање и деловање у смеру смањења вршњачког насиља.

Дугорочно јачање мотивације ученика да се баве актуелним безбедносним и социјалним питањима у школи, чиме развијају свест да је сваки појединац важна и корисна карика заједнице која својим залагањем доприноси колективу и мења ствари на боље. Радом у Вршњачком тиму ученици директно унапређују међуљудску и грађанску компетенцију кроз усвајање вештина ненасилне комуникације и емпатије, као и предузимљивост и смисао за иницијативу кроз самостално организовање хуманитарних и социјалних акција. Истовремено, кроз процес вршњачке едукације развија се компетенција учење како се учи, док се кроз израду панона, плаката и сценарија подстиче културна свест и изражавање. Ове компетенције омогућавају

ученицима да стечена теоријска знања о толеранцији и сарадњи практично примене у свакодневном животу и раду унутар школске заједнице.

Начини остваривања програма

Програм се остварује кроз следеће активности:

Радионице и предавања: спровођење интерактивних радионица, обука и вршњачких предавања кроз која ученици стичу знања и развијају кључне социјалне вештине.

Акциони планови: израда плана на почетку школске године у којима се дефинишу конкретне активности, време реализације и носиоци активности.

Институционална сарадња: блиско повезивање са Ученичким парламентом, тимовима, наставницима, родитељима и стручним сарадницима ради заједничког деловања.

Ученичке иницијативе: организовање хуманитарних акција, тематских манифестација, спортских такмичења и уређења школског простора.

Информисање: правовремено обавештавање ученика о свим важним питањима и јавна промоција активности Вршњачког тима на нивоу школе.

Носиоци активности: Чланови Вршњачког тима: по два представника сваког одељења од петог до осмог разреда. Ментор који усмерава и прати рад тима, спроводи планиране активности, припрема и оспособљава ученике за самостално вођење вршњачких радионица и подстиче ширење позитивне климе у школи. Сарадници у реализацији: одељењске старешине, предметни наставници, Ученички парламент и Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и други тимови (у зависности од природе појединачних активности).

Евалуација и праћење програма

Анализа квалитета и степена реализације планираних активности спроводиће се на састанцима Вршњачког тима на крају школске године.

Унапређивање рада: вршиће се прикупљање повратних информација од ученика и наставника, као и израда конкретних предлога за измену и допуну програма за наредну школску годину.

Педагошка документација: Праћење и докази о успешности програма водиће се и демонстрирати кроз: уредно вођене записнике са састанака Вршњачког тима, сценарије и припреме за реализоване радионице и предавања, фотографије са догађаја, трибина и хуманитарних акција, ликовне и литерарне радове ученика, промотивне плакате и тематске паное постављене у просторијама школе.

ПРОГРАМ ПОДРУЖНИЦЕ ПОДМЛАТКА ЦРВЕНОГ КРСТА

Циљ програма: стицање хуманих вредности и вештина корисних за живот.

Начини остваривања програма:

- пријем ученика првог разреда у подружницу подмлатка Црвеног крста;
- активно учешће чланова подмлатка Црвеног крста у реализацији активности на нивоу школе;
- континуирано спровођење едукативних, превентивних и промотивних активности у циљу развоја солидарности, хуманости, толеранције и друштвене одговорности, кроз организовање предавања, курсева, вршњачку едукацију;
- спровођење курса прве помоћи као здравствено – превентивне активности у циљу едукације ученика;
- организација такмичења након реализованог курса прве помоћи;
- промоција хуманих вредности кроз подржавање хуманитарних акција Црвеног крста;

- промоција здравих силових живота кроз реализацију предавања;
- промоција волонтеризма и активног учешћа младих;
- учествовање у различитим ликовним и литерарним конкурсима
- промоција ученичких радова и активног учешћа наставника и ученика у акцијама Црвеног крста кроз доделу признања, јавну похвалу и транспарентност у локалној заједници .

Носиоци активности: наставници, ученици, секретар подружнице Црвеног крста, стручни сарадници, директор школе.

Евалуација и праћење програма: секретар подружнице Црвеног крста – психолог школе, подноси извештај о раду подружнице Црвеног крста два пута годишње у оквиру извештаја о реализацији годишњег плана рада школе. Реализација активности се орати кроз фотографије, радове ученика, белешке у есе дневнику.

ПРОГРАМ РАЗВОЈНОГ ПЛАНИРАЊА

Циљ програма

Циљ Програма развојног планирања школе је континуирано унапређивање квалитета образовно-васпитног рада кроз систематско планирање, праћење, вредновање и усклађивање свих активности са развојним потребама школе. Програм је усмерен на остваривање стратешких циљева дефинисаних Развојним планом школе, који се односе на унапређивање система подршке ученицима, квалитета наставе и учења, развој професионалних компетенција запослених, јачање партнерства са родитељима и локалном заједницом, као и унапређивање организације рада и материјално-техничких услова школе.

Кроз реализацију програма школа настоји да обезбеди подстицајно, безбедно и инклузивно окружење за учење и развој свих ученика, развија културу самовредновања и сталног унапређивања квалитета рада, као и да оснажи сарадњу свих учесника образовно-васпитног процеса.

Начин остваривања програма

Програм се остварује кроз рад Актива за развојно планирање и сарадњу са директором школе, стручним сарадницима, стручним већима, тимовима, Саветом родитеља, Ученичким парламентом и Школским одбором.

Полазиште за планирање активности представљају резултати самовредновања и спољашњег вредновања, SWOT анализа, извештаји о раду школе, анализа образовних постигнућа ученика и процена потреба ученика, наставника и родитеља.

Током четворогодишњег периода посебна пажња биће усмерена на:

- унапређивање система подршке ученицима кроз развој радних навика, мотивације за учење, социјалних компетенција и превенцију осипања ученика;
- подизање квалитета наставе и учења применом савремених наставних метода, формативног оцењивања, пројектне наставе и међупредметне сарадње;
- развој професионалних компетенција наставника, размену примера добре праксе и јачање културе самовредновања;
- јачање партнерских односа са родитељима и локалном заједницом кроз заједничко планирање, реализацију и праћење активности;
- унапређивање организације рада школе, функционалности тимова, система праћења квалитета рада и материјално-техничких услова.

Активности се реализују кроз акционе планове Развојног плана школе, годишње планове рада стручних органа и тимова, програме стручног усавршавања, пројектне активности, сарадњу са институцијама и организацијама локалне заједнице, као и кроз континуирано праћење и анализу постигнутих резултата.

Носиоци активности

Носиоци активности су Актив за развојно планирање школе, директор школе, стручни сарадници, наставници, стручна већа, школски тимови, одељењске старешине, Ученички парламент, Савет родитеља и Школски одбор.

У реализацију појединих активности укључују се представници локалне самоуправе, образовних, здравствених, социјалних и културних установа, као и други партнери школе у складу са планираним активностима.

Евалуација и праћење програма

Координатор Актива за развојно планирање, у сарадњи са члановима актива, директором школе, стручним сарадницима и руководиоцима тимова, континуирано прати реализацију активности предвиђених Развојним планом школе и њихову усклађеност са Годишњим планом рада школе.

Праћење реализације програма врши се кроз анализу извештаја стручних већа, тимова и актива, праћење остварености планираних активности и индикатора успеха дефинисаних акционим плановима, анализу педагошке документације, резултата самовредновања, образовних постигнућа ученика, резултата завршног испита и извештаја о раду школе.

У процесу праћења користе се различити извори података и инструменти: анкете за ученике, наставнике и родитеље, записници са састанака стручних органа и тимова, извештаји о реализацији програма и пројеката, резултати инструктивног увида, евиденције о реализацији активности и други релевантни показатељи квалитета рада школе.

Актив за развојно планирање најмање два пута годишње анализира степен остварености развојних циљева, реализацију акционих планова и ефекте предузетих активности у областима подршке ученицима, наставе и учења, образовних постигнућа, професионалног развоја запослених, сарадње са родитељима и локалном заједницом, као и организације рада школе.

Координатор Актива за развојно планирање подноси извештај о реализацији Развојног плана школе на крају сваког полугодишта у оквиру извештаја о реализацији Годишњег плана рада школе. Са резултатима реализације развојних активности редовно се упознају Наставничко веће, Савет родитеља и Школски одбор.

На основу резултата праћења и евалуације врши се анализа остварености постављених циљева, утврђују се приоритети за наредни период и предлажу мере за даље унапређивање квалитета рада школе. Добијени резултати користе се као основ за ревидирање акционих планова, израду годишњих планова рада и планирање нових развојних активности школе.

САМОВРЕДНОВАЊЕ

Циљ програма

Циљ програма самовредновања је континуирано унапређивање квалитета рада школе кроз систематско праћење, анализу и процену свих области образовно-васпитног рада. Самовредновањем се обезбеђује увид у степен остварености циљева и исхода образовања и васпитања, квалитет наставе и учења, подршку ученицима, професионални развој запослених, сарадњу са родитељима и локалном заједницом, као и услове у којима се реализује васпитно-образовни процес.

Програм самовредновања има за циљ: унапређивање наставе и учења, подстицање професионалне одговорности запослених, праћење остварености стандарда квалитета рада установе, утврђивање јаких страна школе и области које је потребно

унапређивати, планирање мера за побољшање рада школе, развијање културе квалитета у установи, обезбеђивање бољих услова за развој и напредовање ученика..

Начин остваривања програма

Самовредновање се спроводи континуирано током школске године, у складу са Годишњим планом самовредновања, који је саставни део Годишњег плана рада школе. Процес самовредновања реализује Тим за самовредновање кроз планиране активности и примену различитих метода и инструмената за прикупљање и анализу података.

Самовредновање обухвата: анализу школске документације и педагошке евиденције, праћење реализације наставе и ваннаставних активности, посматрање наставних часова, анализу успеха и постигнућа ученика, праћење редовности похађања наставе и дисциплине ученика, испитивање задовољства ученика, родитеља и запослених, анализу рада стручних органа и тимова, праћење професионалног развоја наставника, анализу сарадње школе са породицом и локалном заједницом

У процесу самовредновања користе се различите технике и инструменти: анкете и упитници, интервјуи и разговори, чек-листе и скале процене, анализа документације, извештаји и записници, непосредно праћење активности и наставе.

Након прикупљања и анализе података, Тим за самовредновање израђује извештај који садржи процену остварености стандарда квалитета рада, предлог мера за унапређивање рада и препоруке за даље активности. Добијени резултати користе се за планирање развојних активности школе и израду Развојног плана установе.

Носиоци активности

Носиоци активности у процесу самовредновања су: Тим за самовредновање, директор школе, наставници и стручни сарадници, одељењске старешине, стручна већа и тимови, Савет родитеља, Ученички парламент, орган управљања школе.

Тим за самовредновање координира све активности, припрема план рада, организује прикупљање и обраду података, анализира резултате и сачињава извештаје. Сви учесници образовно-васпитног процеса активно учествују у процени квалитета рада и предлагању мера за унапређивање.

Евалуација и праћење програма

Евалуација програма самовредновања врши се континуирано током школске године кроз праћење реализације планираних активности и анализу постигнутих резултата. Праћење обухвата: степен реализације планираних активности, квалитет прикупљених података, оствареност постављених циљева, ефекте предложених мера за унапређивање, напредовање ученика и квалитет наставног процеса, степен укључености свих учесника у процес самовредновања.

Евалуација се врши на основу: извештаја Тима за самовредновање, анализа резултата анкета и истраживања, извештаја стручних органа, педагошке документације, резултата спољашњег вредновања, праћења реализације Развојног плана школе.

Резултати евалуације користе се за унапређивање квалитета рада школе, планирање наредних активности, стручно усавршавање запослених и даље развојно планирање установе.

ПРОГРАМ РАДА ПЕДАГОГА

Циљ и задаци програма рада педагога

Циљ: Унапређивање и развој васпитно-образовног рада у установи, пружање стручне подршке ученицима, наставницима и родитељима у остваривању циљева и стандарда образовања, као и развијање подстицајне и безбедне средине за учење и развој.

Задаци:

Оснаживање наставника у квалитетном планирању и методичком обликовању наставе.

Праћење напредовања и пружање подршке ученицима у учењу, адаптацији и развоју социјалних компетенција.

Развијање емпатије, толеранције, асертивне комуникације и превенција свих облика насиља.

Јачање партнерског односа са родитељима/старатељима и њихово укључивање у живот школе.

Активности и садржај рада	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи (Евалуација)
I. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
Учешће у изради докумената школе (Развојни план, Школски програм, Годишњи план рада школе).	Рад у оквиру стручних тимова (Тим за развојно планирање, Тим за израду Школског програма и ГПРШ). Прикупљање и статистичка обрада података о остварености претходних планова (успех ученика, реализовани пројекти). Усклађивање докумената са изменама у закону и подзаконским актима.	Израђени и усклађени планови рада наставника, тимова и стручних органа у складу са законом.
Учествовање у изради Годишњег плана самовредновања рада школе	Упутство за израду плана; подршка члановима тима за самовредновање у коришћењу приручника и апликације за	Израђен и усвојен Годишњи план самовредновања рада школе у предвиђеном року.

	самовредновање	Чланови тима оспособљени за самостално коришћење Приручника и дигиталне апликације. Јасно дефинисане области, технике,
Пружање подршке наставницима при изради глобалних, оперативних и ИОП планова.	Индивидуалне и групне консултације Анализа постојећих планова и давање смерница за корекцију. Присуствовање састанцима Стручних већа и Стручног тима за инклузивно образовање (СТ ИО). Увид у педагошку документацију	Наставници су правовремено и квалитетно израдили глобалне и оперативне планове у складу са стандардима и програмом настава и учења. Израђени ИОП 1.ИОП 2 и ИОП 3 планови на основу прецизних педагошких профила, са јасно дефинисаним прилагођавањима/изменама садржаја и исхода. Унапређене компетенције наставника за планирање и програмирање рада .
Формирање одељења првог разреда, распоређивање новопридошлих ученика	Анализа података из електронских пријава и записника са тестирања будућих првака. Уједначавање одељења према критеријумима (пол, успех на тестирању, образовање родитеља, вртићке групе, здравствени/развојни статус). Сарадња са управом школе и стручним већем разредне наставе. Интервјуи са новопридошлим ученицима и њиховим родитељима,	Формирана педагошки и социјално уједначена одељења првог разреда, што омогућава оптималне услове за рад и здраву конкуренцију. Успешно обављен прелазак новопридошлих ученика у нову средину, са ублаженим стресом од промене школе. Благовремено прослеђене кључне информације одељењским старешинама (о специфичностима, потенцијалним ИОП-има или здравственим потребама ученика).

	увид у преводнице и претходне оцене.	
II. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ, ОДНОСНО ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА		
Учешће у процесу самовредновања	Израда и припрема инструмената за истраживање (упитници, чек-листе, протоколи за интервјуе/посматрање настава). Спровођење анкетања међу ученицима, наставницима и родитељима (путем дигиталне апликације или штампаних формата). Квантитативна и квалитативна обрада прикупљених података, анализа јаких страна и кључних недостатака у селектованим областима квалитета. Рад на изради Извештаја о самовредновању.	Успешно реализоване све фазе процеса самовредновања у складу са Правилником о вредновању квалитета рада установе. Обезбеђен висок проценат узорковања и објективни подаци о стању у вреднованим областима. Израђен свеобухватан Извештај о самовредновању са јасним предлозима мера за унапређење квалитета рада школе, који је представљен Наставничком већу, Савету родитеља и Школском одбору.
Учествовање у праћењу и вредновању васпитно-образовног рада установе	Посета часовима редовне, додатне, допунске наставе и часовима одељењског старешине. Анализа уједначености критеријума оцењивања кроз увид у е-Дневник и писмених задатака/тестова. Праћење и анализа статистичких показатеља о успеху, владању и изостанцима ученика на крају класификационих периода Систематско праћење реализације Школског програма и ГПРШ кроз извештаје стручних већа и тимова.	Остварен континуиран и објективан увид у квалитет наставног процеса и примену савремених метода рада у учионици. Наставницима пружене повратне информације и стручне препоруке за унапређење квалитета наставе и уједначавање критеријума оцењивања. Израђене детаљне анализе и статистички прегледи успеха и владања на основу којих су дефинисане конкретне педагошке мере за подршку

		критичним групама ученика и одељења.
Континуирано праћење и подстицање напредовања деце у развоју и учењу	Систематско праћење ученика кроз непосредно посматрање у настави, током ваннаставних активности и кроз индивидуалан саветодавни рад. Редовне консултације са одељењским старешинама, предметним наставницима и родитељима/старатељима ученика. Примена педагошких инструмената за процену тренутних постигнућа, мотивисаности и баријера у учењу. Праћење реализације и ефеката индивидуализованих планова (ИОП) и мера прилагођавања кроз рад у Стручном тиму за инклузивно образовање (СТ ИО).	Предложене мере доприносе напредовању у раду и учењу Правовремено идентификоване тешкоће (педагошке, социјалне, емоционалне) или посебне способности код ученика и покренути адекватни поступци подршке. Остварен континуиран увид у динамику напредовања ученика који раде по ИОП-у, са јасним показатељима развоја њихових академских и социјалних вештина. Обезбеђен континуитет подршке кроз усклађено деловање школе и породице, што резултира већом мотивисаношћу ученика и смањењем баријера у учењу и напредовању.
Праћење и вредновање примене мера индивидуализације	Пружање помоћи у избору и примени мера индивидуализације, у изради индивидуалних образовних планова за ученике, учествовање у раду Тима за инклузију/ ИОП- документација	Ученицима је пружена адекватна помоћ у савладавању наставних садржаја
Иницирање истраживања ради унапређења образовно-васпитног рада установе	Идентификација актуелног педагошког проблема који захтева дубљу анализу у школи. Конструисање методолошког оквира (дефинисање циља, избор узорка и креирање инструмената попут анкета, скала процена или интервјуа).	Успешно реализовано мини-истраживање на нивоу школе о препознатој, релевантној теми из школске праксе. Добијени емпиријски подаци који осветљавају узроке одређених појава (успеха, понашања, мотивације) у

	Спровођење истраживања међу циљним групама (ученици, наставници или родитељи). Статистичка обрада, квалитативна анализа резултата и израда студије/извештаја са предложеним мерама.	установи. Наставничком већу представљени резултати истраживања са јасним, практичним препорукама за унапређење квалитета наставе и рада са ученицима.
Учешће у истраживањима на нивоу Министарства	Реализација активности предвиђених пројектом или другим видом истраживања.	Прикупљени подаци у сврху даље обраде или друге реализоване активности као део истраживања (фокус групе, писање извештаја...)
Преглед педагошке документације	Преглед есДневника и евиденција праћења напредовања ученика кроз есДневник или други вид педагошке документације наставника.	Стицање увида у ефикасност и исправност попуњавања педагошке документације. Утврђена редовност и ажурност уношења оцена, белешки о напредовању и реализацији наставних јединица. Наставницима пружене благовремене сугестије за отклањање евентуалних неправилности или пропуста у вођењу администрације. Обезбеђена усклађеност вођења есДневника са законском регулативом и Правилником о оцењивању.
Анализа постигнућа на завршном испиту	Учествовање у раду Педагошког колегијума и анализи резултата завршног испита.	Педагошки колегијум детаљно анализира извештаје и закључке стручних већа о оствареним резултатима по предметима.

		Израђен компаративни преглед постигнућа ученика (односно закључних оцена и бодова на завршном испиту). Дефинисане и предложене конкретне мере за унапређење квалитета наставе, припремне наставе и формата интерног тестирања за наредну школску годину.
Анализа иницијалног тестирања	Свеобухватно прикупљање и статистичка обрада извештаја стручних већа и предметних наставника о резултатима иницијалних тестова. Консултативни рад са наставницима у вези са усклађивањем наставних планова на основу добијених резултата.	Добијена јасна и објективна слика о тренутном нивоу предзнања и компетенција ученика на почетку школске године. Правовремено идентификовани ученици са већим заостајањем у учењу (за допунску наставу/планирање мера индивидуализације) као и напредни ученици (за додатну наставу). Наставници су успешно прилагодили темпо, методе рада и оперативне планове реалним могућностима и потребама одељењских заједница.
Анализа адаптације ученика на први и пети разред.	Спровођење анкета или циљаних упитника о адаптацији за ученике петог разреда, као и упитника/разговора са родитељима првака. Саветодавни рад и редовне консултације са учитељима, новим одељењским старешинама и предметним наставницима.	Добијен јасан преглед општег степена прилагођености ученика новој средини, школским обавезама и захтевима предметне наставе. Правовремено детектовани појединци или групе ученика који показују знаке теже адаптације,(отпор, пад мотивације, социјална изолованост) и према њима усмерене мере подршке.

	Праћење евиденције о активности, понашању и првим оценама у есДневнику током првог тромесечја.	Пружене стручне смернице одељењским старешинама и наставницима за уједначавање захтева и ублажавање кризе прелазног периода у петом разреду.
III. РАД СА НАСТАВНИЦИМА		
Саветодавни рад са наставницима и приправницима.	Организовање индивидуалних и групних саветодавних разговора и консултација на захтев наставника или по иницијативи педагога. Подршка наставницима приправницима у савладавању програма увођења у посао, изради планова рада и припреми за полагање испита за лиценцу. Помоћ у решавању конфликтних ситуација на релацији наставник-ученик-родитељ. Пружање дидактичко-методичке подршке за примену савремених метода, индивидуализацију наставе и превазилажење професионалног сагоревања.	Унапређене професионалне компетенције наставника, са посебним нагласком на оснаживање колега почетника/приправника за самостално и ефикасно вођење образовно-васпитног процеса. Смањен ниво професионалног стреса кроз конструктивну размену и редовну рефлексију сопствене праксе (самоевалуацију). Успешно примењене адекватне васпитно-педагошке стратегије у решавању проблематичних ситуација у раду са ученицима и родитељима.
Оснаживање наставника за васпитни рад, инклузивну праксу и сарадњу са родитељима	Саветодавна подршка . Смернице за рад са ученицима који имају неадаптивно понашање, психолошки узрок неуспеха или су	Наставници су оспособљени за израду и спровођење планова појачаног васпитног рада и адекватно реаговање на тешкоће у понашању и учењу.

	извршили повреду забрана/обавеза. Инклузија: Оснаживање за рад са децом из осетљивих друштвених група (мере индивидуализације, припрема документације). Комуникација: Пружање подршке наставницима за решавање конфликта и изградњу конструктивног партнерства са родитељима.	Развијене су вештине наставника за рад са ученицима различитих образовних/социјалних профила и успешно сналажење у комплексним ситуацијама са родитељима.
Педагошко-инструктивни рад и унапређење квалитета наставе	Посете часовима, детаљна анализа индикатора кроз чек-листе; саветодавни разговор и давање препорука за увођење нових метода и примера добре праксе.	Оснажене компетенције наставника за успешну реализацију часа, испуњавање образовних стандарда и самоевалуацију.
Психолошка припрема ученика за завршни испит и смањење треме.	Пружање стручне подршке одељењским старешинама 8. разреда кроз припрему материјала, презентација и сценарија за ЧОС. Осмишљавање и реализација радионица на тему превазилажења испитне анксиозности, техника опуштања и стратегија учења. Праћење реакција ученика на пробном испиту и индивидуалан саветодавни рад са ученицима који показују висок ниво треме.	Одељењске старешине су методолошки оснажене за реализацију часова посвећених менталној припреми за испит. Код ученика 8. разреда је ублажен страх од тестирања, повећано самопоуздање и усвојене практичне технике за контролу треме. Обезбеђена стабилна и подржавајућа атмосфера током пробног и завршног испита.
Учешће у припреми и организовању пробног и Завршног испита за ученике 8. разреда.	Рад у оквиру школске комисије и тима за додатну подршку (израда акционих планова за ученике којима се прилагођавају услови или садржај испита).	Пробни и завршни испит припремљени и спроведени благовремено, регуларно и у складу са званичним стручним упутством.

IV РАД СА УЧЕНИЦИМА		
Педагошко испитивање деце за упис у први разред и формирање одељења.	Спровођење индивидуализованог педагошког испитивања будућих првака применом стандардизованих и наменских инструмената (процена зрелости за школу). интервју са родитељима/старатељима ради прикупљања података о раном развоју и породичном контексту. Педагошка анализа резултата испитивања и формирање уједначених одељењских заједница према утврђеним критеријумима (пол, зрелост, социјални статус).	Формирана су стабилна и уједначена одељења првог разреда која омогућавају оптималан образовно-васпитни рад. Родитељи су информисани о степену зрелости детета и добили су смернице за лакшу транзицију и припрему за почетак школске године.
Васпитни рад, превенција и подршка ученицима са неадаптивним понашањем и из осетљивих група.	Појачан васпитни рад: Индивидуални саветодавни разговори и радионичарски рад са ученицима који показују неадаптивно понашање, тешкоће у социјализацији или су извршили повреду обавеза и забрана. Друштвено-корисни рад: Осмишљавање, вођење и праћење реализације васпитно-дисциплинских мера и друштвено-корисног рада за ученике. Инклузивна подршка: Праћење	Код ученика у ризику кориговано је неадаптивно понашање, развијене су социјалне вештине и усвојени друштвено прихватљиви облици понашања. Кроз друштвено-користан рад ученици су развили емпатију и одговорност за сопствене поступке. Ученици из осетљивих група су успешно интегрисани у вршњачку заједницу и осећају се сигурно у школи.

	адаптације и пружање континуиране психосоцијалне подршке деци из осетљивих и маргинализованих друштвених група.	
Подршка ученицима у учењу, професионалном развоју и прилагођавању на школску средину у прелазним периодима.	Праћење адаптације: Системско праћење ученика у прелазним периодима (први и пети разред) кроз радионице, упитнике и праћење првих оцена. Подршка код увођења нових предмета: Циљани саветодавни рад и радионице са ученицима шестог разреда (увођење физике) и седмог разреда (увођење хемије) ради превазилажења баријера у учењу апстрактног градива. Каријерно вођење: Развијање ученичких способности у функцији професионалне оријентације (7. и 8. разред). Индивидуални рад: Идентификација ученика са психолошким узроком неуспеха у учењу и вођење ученичких картона.	Ученици успешно и са мање стреса превазилазе адапционе кризе при преласку на предметну наставу. Ублажен је отпор код ученика при сусрету са новим предметима (физика, хемија); развијене су адекватне технике логичког и функционалног учења за ове области. Код ученика са потешкоћама у учењу смањен је ниво фрустрације и остварен је напредак у успеху.
Подршка дечјој партиципацији, активизму и вршњачкој медијацији кроз Ученички парламент и Вршњачки тим.	Едукација ученика за препознавање свих облика насиља, развијање вештина ненасилне комуникације, толеранције и спровођење вршњачке медијације у конфликтима. Укључивање представника Парламента	Оснажен је ученички активизам и повећан степен учешћа ученика у доношењу одлука које се тичу живота и рада школе. Развијене су вештине конструктивног решавања сукоба међу вршњацима,

	и Вршњачког тима у рад Школских тимова (Тим за заштиту, Тим за самовредновање).	чиме се директно смањује интензитет вршњачких конфликта на нивоу школе. Код ученика су развијене демократске вредности, емпатија, хуманост и одговорно грађанско понашање.
V РАД СА РОДИТЕЉИМА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИМА		
Успостављање партнерског односа, саветодавна подршка и педагошко едуковање родитеља/старатеља.	Индивидуални саветодавни рад: Консултативни разговори по позиву или захтеву родитеља ради решавања развојних, учевних или понашајних тешкоћа ученика. Педагошко едуковање: Организовање и реализација педагошких трибина, предавања и интерактивних радионица за родитеље на актуелне теме (ментално здравље, дигитална безбедност, подршка у учењу). Сарадња са органима школе и заједницом: Активно учешће у раду Савета родитеља, заједничко планирање школских манифестација (нпр. Дани породице) и укључивање породице у заједничке хуманитарне акције.	Унапређене су родитељске компетенције у разумевању развојних потреба деце; остварен је висок ниво међусобног поверења, отворености и партнерства на релацији школа–породица. Родитељи благовремено добијају стручне смернице за подршку деци у кризним и транзиционим периодима. Обезбеђено је активно, конструктивно и масовно учешће родитеља у животу школе, чиме се јача заједница и подстиче неселективно ширење емпатије.
Укључивање и активна партиципација родитеља/старатеља у раду Школских тимова и и Савету родитеља.	Сарадња у стручним телима: Укључивање представника родитеља у рад кључних тимова установе: Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тима за	Обезбеђена је пуна двосмерна комуникација, транспарентност рада школе и висок степен суодговорности породице у доношењу важних одлука за сигурност и напредак ученика.

	инклузивно образовање (СТ ИО) и Тима за самовредновање рада школе. Учешће у доношењу одлука и кризним интервенцијама: Консултовање и заједнички рад на дефинисању превентивних активности, мера заштите, као и учешће у превазилажењу комплексних кризних ситуација. Праћење кроз документацију: Вођење записника са састанака тимова са јасно уписаним предлозима и учешћем родитеља.	Родитељи активно доприносе креирању безбедног и подржавајућег школског окружења кроз доношење реалних превентивних мера. Повећан је ниво поверења у рад стручних тимова школе и убрзан процес решавања и превазилажења васпитних и безбедносних изазова
Укључивање родитеља/старатеља у процес образовно–васпитног рада установе.	Партнерство у подршци учењу: Остваривање сарадње са породицом кроз трилатералне активности (наставник–ученик–родитељ) усмерене на побољшање школског успеха, редовности и опште мотивације за рад. Учешће на родитељским састанцима: Реализација циљаних радионица о методама, техникама и стиливима учења на родитељским састанцима у одељењима где се за тим покаже потреба. Праћење кроз тимове и колегијум: Развијање заједничких инклузивних планова и акција које подстичу адаптацију, социјализацију и партиципацију ученика у заједници (праћење кроз записнике стручних тимова и Педагошког колегијума).	Родитељи су активно интегрисани у образовно-васпитни процес, делујући усклађено са наставницима у примени адекватних метода подршке учењу код куће. Код ученика је побољшан школски успех, смањен отпор према настави и убрзан процес прилагођавања на школску средину. Повећана је партиципација ученика и родитеља, а наставни процес је обogaћен конструктивним доприносом породичне заједнице.

Саветодавни, стручно-консултативни и превентивно-едукативни рад са родитељима/старатељима.	Саветодавна подршка код тешкоћа: Реализација индивидуалног саветодавног рада са родитељима ученика који имају различите тешкоће у развоју, учењу, социјализацији, прилагођавању или не поштују правила понашања у школи (праћење кроз досијее/картоне ученика). Вођење и подршка даровитима: Оснаживање родитеља да препознају специфичне карактеристике деце које указују на изузетне способности; спровођење интервјуа и заједничко усмеравање професионалног и каријерног развоја надарених ученика. Израда превентивних материјала: Креирање и дистрибуција стручних сценарија за радионице (са фокусом на унапређење менталног здравља, емоционалну регулацију и сл.) одељењским старешинама за реализацију на родитељским састанцима	Родитељи правовремено добијају стручне смернице и подршку, чиме се ублажавају развојне и академске кризе код деце и коригују неадаптивни облици понашања у школи. Родитељи даровитих ученика су методолошки оснажени да препознају, подрже и адекватно усмере потенцијале и таленте своје деце. Кроз реализацију припремљених сценарија на родитељским састанцима подигнут је ниво педагошке културе и свести родитеља о значају очувања менталног здравља деце. Успостављен је висок ниво поверења и заједничког, усклађеног деловања породице и школе.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
VI. РАД СА ДИРЕКТОРОМ, СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА И ПЕД. АСИСТЕНТОМ		

Учешће у руковођењу, стратешком планирању, анализи праксе и унапређењу рада установе.	Стратешко планирање и развој: Сарадња са директором на истраживању образовно-васпитне праксе; анализа извештаја о стручно-педагошком надзору просветних саветника, извештаја о самовредновању и развојном планирању ради дефинисања приоритетних области рада школе. Усаглашавање планова и мера: Активно учешће у раду Наставничког већа и Педагошког колегијума; вођење стручних дискусија, израда акционих планова тимова и усклађивање годишњих и оперативних планова стручне службе. Контролно-аналитички рад: Реализација заједничког педагошко-инструктивног рада кроз посете часовима (хоспитација) и преглед е-Дневника (у септембру, фебруару и јуну) ради праћења наставног процеса и динамике оцењивања.	Осигурано је синхронизовано, ефикасно и правно утемељено деловање руководства и стручне службе у циљу заштите најбољег интереса ученика. Дефинисане су реалне и мерљиве мере за унапређење квалитета наставе, отклањање недостатака и даљи развој школе. Функционални стручни тимови благовремено реагују, унапређују наставну праксу и ефикасно управљају развојем установе.
Тимски рад унутар Стручне службе, усаглашавање послова и интервентно деловање.	Интрамурална сарадња (Тимски рад службе): Редовна размена професионалних сазнања, преношење искустава са семинара стручног усавршавања и прикази стручних чланака. Организација и статус ученика: Заједничко доношење одлука о распоређивању новопридошлих ученика	Постигнут је висок степен професионалне усклађености стручних сарадника, што резултира брзим и ујединаченим деловањем у пракси. Ефикасно и праведно су решене кључне статусне и трилатералне ситуације (жалбе, премештаји) на релацији школа–родитељ–ученик.

	по одељењима, разматрање молби родитеља за премештај и решавање жалби на оцене из предмета или владања. Интегрисана инклузивна подршка: Координација рада са педагошким асистентом, заједничко креирање планова подршке за децу из осетљивих група и вођење записника са	Обезбеђена је континуирана, квалитетна и синхронизована подршка за децу из осетљивих друштвених група у сарадњи са педагошким асистентом.
VII. РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА		
Сарадња са Школском управом	Службена кореспонденција, заједнички састанци.	Обезбеђена спољашња подршка за безбедност ученика, заштиту права детета и професионалну оријентацију.
Центром за социјални рад, МУП-ом, Домом здравља.	Организација предавања спољних сарадника.	Унапређена безбедност ученика и подигнут ниво свести о ризицима у понашању кроз превентивна предавања. Евалуација: Анализа упитника за ученике, извештаји о реализованим активностима и евиденција заједничких интервенција.
Учествовање у раду Наставничког већа	Давањем саопштења, информисањем о резултатима обављених истраживања и других активности од значаја за образовно-васпитни рад и јачање наставничких компетенција/кроз записник	Директор, стручни сарадници
Учествовање у раду тимова	Присуствовање и активна улога на састанцима тимова.	Обезбеђен континуиран, тимски и систематски рад на унапређивању квалитета рада школе.

	– Пружање стручне подршке члановима тима у планирању мера.	Правовремено доношење и спровођење мера подршке за ученике. Евалуација: Записници са састанака тимова, извештаји о раду тимова на крају полугодишта/школске године.
Учествовање у раду Педагошког колегијума, и стручних актива за развојно планирање и развој школског програма	Присуствовање састанцима и активно учествовање по питању свих тачака дневног рада које се тичу активности од значаја за образовно-васпитни рад /записници, извештаји	Обезбеђен континуиран, усклађен и стручно вођен развој кључних стратешких докумената школе. Евалуација: Записници са седница тела, усвојен Школски програм и Развојни план, годишњи извештаји о реализованости планираних активности.
Учествовање у раду стручних већа (стручна већа за области предмета, већа разредне наставе, одељењска већа).	Присуствовање састанцима стручних већа по позиву или према плану праћења наставе. Анализа постигнућа ученика и предлагање мера за унапређивање успеха и дисциплине. Сарадња на усклађивању критеријума оцењивања.	Унапређен квалитет наставног процеса кроз дидактичко-методичку подршку наставницима. – Квалитетно планирање и реализација наставе прилагођене потребама и могућностима ученика. – Јединствен и усклађен приступ у раду са ученицима којима је потребна додатна подршка. – Евалуација: Записници са седница стручних већа, евиденција о саветодавном раду стручног сарадника, полугодишњи извештаји о успеху и дисциплини.
VIII САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ		

ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ		
Међусекторска сарадња са спољним институцијама и локалном заједницом.	Службена сарадња са ресорима: Одржавање континуиране службене кореспонденције, састанака и координације са Школском управом, Центром за социјални рад, Министарством унутрашњих послова (МУП) и Домом здравља. *Едукација и превенција кроз мреже: Организовање циљаних предавања спољних стручних сарадника за ученике, наставнике и родитеље у оквиру превентивних програма заштите и професионалне оријентације. Укључивање у заједницу: Повезивање школе са јединицом локалне самоуправе и невладиним сектором кроз учешће у међусекторским мрежама, пројектима, као и руковођење хуманитарном сарадњом са Црвеним крстом.	Обезбеђена је чврста, системска и ефикасна спољашња подршка школи у областима безбедности ученика, заштите дејих права и развоја каријерног вођења. Остварено је брзо, синхронизовано и унакрсно деловање школе и партнерских институција (Центар за социјални рад, МУП, Здравство) у заштити интереса ученика из осетљивих група. Код ученика је развијена свест о хуманости, емпатији и друштвеној одговорности кроз реализацију заједничких пројеката и акција са Црвеним крстом.
IX ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ		
Свакодневно вођење администрације, припрема наставних материјала и контролних евиденција.	Оперативна евиденција: Свакодневно вођење Дневника рада у електронској форми. Систематизација и чување детаљних података у досијеима ученика, родитељима и личној стручној бележници. Пријем и базе података: Прикупљање, обрада и сигурно чување података о	Обезбеђена је ажурна, прегледна, законски усклађена и поверљива стручна документација која рефлектује свакодневни рад.

	ученицима првог разреда и новопридошлим ученицима ради лакше адаптације.	
Професионални развој, самопроцењивање и имплементација стечених знања.	Планирање усавршавања: Израда Личног плана професионалног развоја на основу инструмента за самопроцену и креирање извештаја о његовој реализацији (стручно усавршавање у установи и ван ње). Вођење и ажурирање дељене електронске Ексел табеле о стручном усавршавању запослених ван установе на заједничком Диску; припрема и реализација интерних обука (преношење знања са семинара, презентације стручних радова и приручника).	Лични професионални развој је континуиран, циљан и заснован на реалним потребама и сопственим стручним дефицитима. Успостављена је ефикасна база података о усавршавању свих запослених у установи, што олакшава планирање стручних већа.

ПРОГРАМ РАДА ПСИХОЛОГА

Стручни сарадник програмом и планом рада остварује следеће циљеве и задатке:

- циљ: психолог установе применом теоријских и практичних сазнања психологије као науке доприноси остваривању и унапређењу образовно-васпитног рада у установи у складу са циљевима и принципима образовања и васпитања и

стандардима постигнућа ученика дефинисаних Законом о основама система образовања и васпитања, као и посебним законима

- задаци: стварање оптималних услова за развој деце и остваривање образовно-васпитног рада; учествовање у праћењу и подстицању развоја детета; подршка јачању наставничких компетенција и њиховог професионалног развоја; учествовање у праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагање мера које доприносе повећању ефикасности, економичности и флексибилности рада установе; учествовање у праћењу и вредновању остварености општих и посебних стандарда постигнућа ученика и предлагање мера за унапређење; подршка отворености установе према педагошким иновацијама; развијање сарадње установе са породицом и подршка васпитним компетенцијама родитеља; сарадња са другим институцијама, локалном заједницом, стручним и струковним организацијама значајним за установу; стално стручно усавршавање и праћење развоја психолошке науке и праксе.

Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
I. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ, ОДНОСНО ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
Израда школске документације	Учествовање у припреми делова годишњег плана рада школе, извештаја о реализацији годишњег плана рада школе, развојног плана школе, школског програма.	Израђени и усклађени планови рада стручних сарадника, тимова и стручних органа у складу са законом.
Пружање подршке наставницима при изради индивидуалних образовних планова.	Учествовање у раду тимова за додатну подршку, реализација обука за наставнике.	Садржајан и применљив индивидуални образовни план.
Планирање и реализација посебних мера за подршку даровитим ученицима	Предочавање мера за идентификацију даровитих ученика и пружање помоћи у изради индивидуалних образовних планова /записници, портфолио ученика	Израда иоп-а 3, праћење напредовања ученика.
Припремање плана посете	На основу извештаја о реализованом педагошко –	Реализован педагошко-инструктивни

часовима	инструктивном раду у претходној школској години, стручни сарадници и директор праве план посете часовима.	рад, предлагање мера за унапређење и прачење реализације
Припремање личног плана стручног усавршавања	План се израђује на основу анализе досадашњег стр. усавршавања, са акцентом на приоритетне области и компетенције које треба развити на основу инструмента за самопроцену	Унапређење компетенција стручног сарадника
Унапређивање компетенција наставника и стручних сарадника	Избор адекватних семинара, похађање обавезних програма, стручно усавршавање у оквиру установе	Похађање обука сходно актуелним потребама
Усклађивање планова рада са областима самовредновања и ШРП – ом	При изради планова дати приоритет активностима које се налазе у ШРП-у , као и приоритетима из области самовредновања, и назначити везу.	План рада психолога је у функцији реализације циљева развојног плана и самовредновања рада школе.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
II. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ, ОДНОСНО ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА		
Учествовање у праћењу и вредновању васпитно-образовног рада установе	Праћење реализације непосредне наставе, праћење формативног и сумативног оцењивања ученика, Учествовање у реализацији активности предвиђених планом за унапређење квалитета рада установе, /е дневник, извештаји,записници	Предложене мере доприносе унапређењу образовногваспитне улоге школе.
Континуирано праћење и подстицање напредовања деце у развоју и учењу	Учешће у квалитативној анализи успеха и дисциплине ученика, и давање предлога за побољшање на одељењским, наставничком већу и педагошком колегијуму /записник	Предложене мере доприносе напредовању у раду и учењу
Праћење и вредновање примене мера индивидуализације	Пружање помоћи у избору и примени мера индивидуализације, у изради индивидуалних образовних планова за ученике, учествовање у раду Тима за инклузију/ ИОП- документација	Ученицима је пружена адекватна помоћ у савладавању наставних садржаја
Праћење и вредновање рада тимова	Учешће у раду тимова и пружање помоћи у изради полугодишњих и годишњих извештаја о раду записници тимова, Наставничког већа,	Стицање увида у ефикасност рада тима

	Савета родитеља, извештаји	
Иницирање истраживања ради унапређења образовно-васпитног рада установе	Испитивање ставова ученика и родитеља о сарадњи са школом, безбедности ученика и информисаности о свим релевантним сегментима рада школе/анализа анкете	Анализом резултата долазимо до полазне тачке за даље активности на унапређењу испитиване области.
Учешће у истраживањима на нивоу Министарства	Реализација активности предвиђених пројектом или другим видом истраживања.	Прикупљени подаци у сврху даље обраде или друге реализоване активности као део истраживања (фокус групе, писање извештаја...)
Преглед педагошке документације	Преглед ес Дневника и евиденција праћења напредовања ученика кроз ес дневник или други вид педагошке документације наставника	Стицање увида у ефикасност и исправност попуњавања педагошке документације
Праћење анализе успеха и дисциплине ученика на класификационим периодима, као и предлагање мера за њихово побољшање	Учествовање у дискусионим анализама успеха ученика и давање мера за њихово побољшање.	Унапређен квалитет наставе
Анализа постигнућа на завршном испиту	Учествовање у раду педагошког колегијума и анализи резултата завршног испита.	По завршетку испита и по пристизању резултата анализе из Звков-а Педагошки колегијум анализира закључке стручних већа и предлаже мере за унапређење.
Анализа иницијалног тестирања	Учествовање у раду педагошког колегијума и анализи резултата иницијалног процењивања.	Одређивање области на којима треба додатно радити са ученицима.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
III. РАД СА НАСТАВНИЦИМА		
Саветодавни рад са наставницима	Зависно од потреба наставника, изазова са којима се суочавају, спроводити саветовања усмерена ка стварању психолошких услова за подстицање целовитог развоја деце /лична евиденција	Оснажене компетенције наставника за методички рад, инклузију и неселективно ширење емпатије.
Пружање подршке за рад са	Пружање помоћи у изради персонализованих	Оснажене компетенције наставника за

децом којој је потребна додатна образовна подршка	програма наставе и учења, планова мера индивидуализације и педагошких профила/планови рада,записници тима за додатну подршку	методички рад, инклузију и неселективно ширење емпатије.
Оснаживање наставника за рад са ученицима изузетних способности	Оснаживање наставника да препознају даровитог ученика. Вођење евиденције о даровитим ученицима, пружање помоћи у идентификацији психолошком тестирању ученика, интервјуисање даровитог ученика и родитеља, пружање помоћи у изради портфолија/ИОПЗ, портфолио ученика, записници	Оснажене компетенције наставника за препознавање даровитог ученика, реализацију процеса индивидуализације и израде иоп-а 3.
Пружање подршке наставницима за унапређивање образовно – васпитног рада, област настава и учење	Посета часу: -анализа часа -давање предлога за побољшање -примери добре праксе/ попуњене чек листе, записници , предлози побољшања квалитета наставе	Оснажене компетенције наставника за реализацију часа.
Саветодавни рад са наставницима давањем повратне информације о посећеном часу	Након посећеног часа следи разговор у коме се врши анализа сваког појединачног индикатора чије се присуство оцењује, и наставнику се предлажу мере за унапређење праћеног сегмента образовно-васпитног рада/ чек листе за посету часовима, извештај о посећеном часу	Наставници знају како се испуњава сваки од индикатора из чек листе, добијају и размењују примере добре праксе.
Оснаживање наставника за тимски рад	Подстицање на реализацију заједничких задатака кроз рад Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања/извештаји	Наставници сарађују и активно учествују у раду тима.
Учешће у припреми и организовању пробног и Завршног испита за ученике 8.разреда	Израда акционог плана за полагање завршног испита за ученике којима се прилагођава садржај или услови полагања испита/израђени планови	Рад у оквиру тима за додатну подршку. Акциони планови за полагање пробног и завршног испита, упутства за дежурне наставнике, документација намењена окружној уписној комисији.
Припрема материјала за	Пружање помоћи наставницима при реализацији	Наставници добијају материјал за час ,

часове одељењског старешине посвећене унапређењу менталног здравља ученика и развоју социјално – емоционалне интелигенције ученика	часова одељењског старешине посвећених Стручни сарадници припремају две или три радионице за ученике од 5. до 8. разреда и шаљу сценарије одељењским старешинама. Следеће године припремају нове радионице за ученике 6. 7. и 8. Разреда, и тако редом. Учитељи кроз планове рада одељењског старешине реализују радионице на различите теме из области менталног здравља, по потреби им се припрема и доставља материјал.	чија се реализација прати кроз евиденцију у ес дневнику.
Оснаживање наставника да препознају способности, интересовања и склоности ученика које су у функцији развоја професионалне каријере	Информисање наставника, пружање помоћи у реализацији радионица за ученике седмог и осмог разреда/евиденција одржаних часова	Наставници су оснажени за деловање на пољу професионалне оријентације ученика
Пружање подршке наставницима у раду са ученицима код којих је утврђен психолошки узрок неуспеха у достизању захтева образовних стандарда, као и појава неадаптивних облика понашања	Саветодавни рад и предлагање мера за превазилажење тешкоћа /ученички картони	Наставници добијају смернице за рад са ученицима и сарадњу са родитељима
Пружање подршке наставницима у раду са ученицима који су извршили повреду обавеза или повреду забрана.	Појачан васпитни рад, учествовање у изради и реализацији планова појачаног васпитног рада/записници са састанка одељењских већа, тима за заштиту, извештаји о реализацији планова појачаног васпитног рада/	Учешће у раду тима за додатну подршку кроз индивидуалне разговоре са ученицима, радионичарски рад, предлог или припрему материјала за час, помоћ у праћењу реализације друштвено-корисног рада.
Оснаживање наставника за рад са ученицима из осетљивих друштвених група	Кроз упознавање са карактеристикама ученика из осетљивих група, пружање помоћи у раду одељењске заједнице, припрему иоп	Наставници су оснажени за рад са ученицима различитих профила

	документације, сарадњу са релевантним институцијама/записници	
Пружање подршке наставницима у раду са родитељима/старатељима	Кроз заједничке разговоре, посредовање у комуникацији, присуствовање родитељским састанцима, организовање радионица/записници	Наставници су оснажени за рад са родитељима и сналажење у различитим проблемским ситуацијама.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
IV РАД СА УЧЕНИЦИМА		
Провера спремности за полазак у школу	Испитивање спремности за полазак у први разред, процена когнитивног, емоционалног и социјалног статуса ради давања препорука за даљи рад	Добијене су адекватне информације о ученицима, неопходне за формирање одељења и планирање евентуалне подршке.
Пријем ученика у школу	Праћење процеса пријема и адаптације нових ученика и пружање подршке у превазилажењу тешкоћа адаптације самостално или кроз рад тима за пружање подршке новим ученицима	Ученицима је пружена подршка и помоћ у превазилажењу евентуалних проблема током адаптације.
Рад у Тиму за пружање додатне подршке	Идентификовање деце којој је потребна додатна подршка у процесу васпитања и образовања, рад у тимовима за додатну подршку, осмишљавање и праћење реализације индивидуалног приступа у раду са децом/записници, израђени ИОП-и	Ученицима је пружена подршка сходно дефинисаним циљевима и потребама ученика. Праћење се врши периодичном евалуацијом.
Саветодавно-инструктивни рад	Свакодневни рад са ученицима који имају тешкоће у учењу, развојне, емоционалне и социјалне тешкоће, проблеме прилагођавања и понашања/картони ученика	Ученици добијају помоћ у превазилажењу различитих тешкоћа.
Рад са даровитим ученицима	Учествовање у идентификовању даровитог ученика, интервју са учеником, усмеравање његовог професионалног развоја,/портфолио ученика	Добијање информација о ученику, праћење његовог напредовања.
Раду Тиму за психолошко-кризне интервенције	Пружање психолошке помоћу ученику, групи и одељењу у акцидентним кризама/ извештај тима	Ученицима и осталим учесницима кризне ситуације је пружена психолошка прва помоћ.

Рад у Тиму за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања занемаривања	Превентивни и интервентни рад са ученицима кроз учешће у изради и реализацији планова појачаног васпитног рада или оперативних планова заштите/ извештај тима, оперативни планови заштите	Ученицима је пружена помоћ у остваривању циља плана појачаног васпитног рада или оперативног плана заштите
Рад у тиму за инклузију	Пружање помоћи ученицима који наставу похађају по иоп-у, праћење њиховог напредовања кроз посету часовима и индивидуалне састанке и разговоре.	Ученицима је пружена помоћ у реализацији индивидуалног образовног плана.
Учествовање у појачаном васпитном раду	Кроз рад Тима за превенцију насиља, злостављања и занемаривања, али и превентивно код ученика који показују честе повреде обавеза /досије ученика	Применом различитих техника индивидуалног саветовања или групног рада ученици освешћују узроке неадекватног понашања и усвајају нове адаптивне обрасце.
Организовање предавања и радионица за ученике	Учествовање у организовању и реализацији предавања за ученике из области менталног здравља, педагошке, развојне и социјалне психологије	Омогућавање ученицима да чују компетентне стручњаке и стекну нова знања и вештине.
Посета одељењским заједницама	Посећивање часова одељењске заједнице првог и петог разреда и разговори са ученицима о адаптацији на школску средину, односно о преласку из четвртог у пети разред.	Пружање подршке ученицима у адаптацији на нову средину или нове услове похађања наставе.
Организовање вршњачке подршке	Менторски рад са вршњачким едукаторима који држе радионице у одељењима млађих разреда	Припрема сценарија и оспособљавање ученика вршњачку едукацију.
Пружање подршке раду Ученичког парламента и Вршњачког тима	Пружање подршке ученичком активизму и партиципацији у школском животу кроз помоћ у реализацији активности ученичких тимова / лична евиденција, записници	Ученици добијају помоћ у реализацији различитих идеја.
Оснаживање ученика при избору даљег образовања	Информисање ученика о разним профилима занимања, средњим стручним школама, организација сусрета, презентација средњих стручних школа, реализација предавања о адекватној припреми за полагање завршног	Ученицима је пружена помоћ у суочавању са изазовима које носи осми разред: избор средње школе, суочавање са стресом и превазилажење треме.

	испита и избору средње школе.	
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
V РАД СА РОДИТЕЉИМА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИМА		
Прикупљање података од родитеља значајних за упознавање и праћење развоја ученика или прилагођавања на нову средину	У свакодневној комуникацији се од родитеља добијају релевантни подаци, усмено и преко упитника, анкета, зависно врсте података који су нам потребни -анкете за родитеље првака - формулар за новопридошле ученике - интервју током саветодавног рада - анкете за анализу стања безбедности	Релевантни подаци су прикупљени разноврсним методама од родитеља.
Саветодавни рад	Односи се на ученике који имају различите тешкоће у развоју, учењу и понашању; ученике који не поштују правила понашања у школи/досијеи ученика	Реализован је саветодавни рад са родитељима према потребама ученика.
Рад са родитељима надарених ученика	Оснаживање родитеља да препознају карактеристике своје деце које указују на њихове изузетне способности, интервјуисање родитеља и усмеравање њиховог професионалног развоја	Реализован је рад са родитељима надарене деце и они су усмерени на начин на који треба да подстичу професионални развој своје деце.
Рад у Тиму за пружање додатне подршке	Укључивање родитеља у израду и евалуацију индивидуалних образовних планова, планова појачаног васпитног рада, оперативних планова заштите и саветодавни рад на побољшању квалитета школског активизма деце	Родитељи су укључени и кооперативни у циљу побољшања школског активизма деце којима треба додатна подршка.
Сарадња са Саветом родитеља	Информисање родитеља и давање предлога по питањима која се разматрају на Савету, /записник	Сарадња са Саветом родитеља је реализована што је евидентирано кроз записнике.
Укључивање родитеља у процес образовно – васпитног рада	Сарадња са породицом у подршци ученицима усмерена на заједничке активности у које су укључени родитељи, ученици и наставници са циљем побољшања успеха ученика, адаптације и	Родитељи су укључени у процес образовно-васпитног рада, евиденција је у записницима педагошког колегијума.

	партиципације/ записници са састанка тимова, педагошког колегијума. Радионице на различите теме на родитељским састанцима у одељењима у којима се укаже потреба за тим.	Према потреби радионице су спроведене.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
VI РАД СА ДИРЕКТОРОМ, СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА, ПЕДАГОШКИМ АСИСТЕНТОМ		
Сарадња са директором и стручним сарадницима на истраживању постојеће образовно-васпитне праксе и специфичних проблема и потреба установе, и предлагање мера за унапређење	Приликом бирања приоритетне области за наредну школску године анализира се последњи важећи извештај просветних саветника о извршеном стручно-педагошком надзору, извештај тима за самовредновање и развојни план школе, и акценат ставља на активности којима ће се поправити недостаци/записници	Кроз сарадњу са директором и са стручним сарадницама спроведена је анализа и предложене су делотворне мере унапређења образовно-васпитне праксе.
Припрема докумената установе	Израда делова Извештаја о реализацији годишњег плана рада школе Израда делова ГПРШ-а. Припремање различите пројектне документације, извештаја, записника, дописа, и сл.	Школска документација је израђена.
Заједничко планирање активности	Усаглашавање заједничких послова при изради годишњих планова рада, оперативних планова...	Активности су усаглашене и заједнички послови су обављени кроз поделу задужења према јасно дефинисаним правилима.
Сарадња по питању приговора на оцену	Са директором и педагогом се врши размарање жалби ученика и родитеља на оцену из предмета и владања,	Реализована је сарадња директора и стручних сарадника у случају приговора на оцену.
Припрема разних облика стручног усавршавања Преношење искуства са семинара	Сарадња на припреми предавања, преношење научног на семинарима, прикази стручних чланака /записници	Разни облици стручног усавршавања су спроведени уз сарадњу у њиховој реализацији.
Организовање и припрема	Сарадња на организовању и реализацији	Уз сарадњу различите активности са

предавања за децу и родитеље	предавања, радионица. Промоција школе кроз реалитацију предавања и радионица за родитеље будућих првака/ записници	циљем промоције школе за ученике и родитеље су реализоване.
Педагошко – инструктивни рад	Прављење плана посете, посета часовима, састављање извештаја о реализацији педагошко - инструктивног рада уз договорене мере подршке за наставнике	Реализована процена области квалитета настава и учење и предложене мере за унапређење
Преглед ес-дневника	Договор у вези са организацијом и временском динамиком прегледа дневника	Извршен увид у ес дневник
Праћење реализације одређених активности	Прати се динамика предаје индивидуалних образовних планова, динамика слања различитих извештаја, одговарања на анкете, квалитет вођења ес дневника, реализација предложених мера.	Извршен је увид у параметре који се прате, написан је извештај, службена белешка, или други вид евиденције.
Заједнички рад на активностима	Подела задужења , формирање одељења	Заједнички рад на разноврсним активностима је спроведен.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
VII. РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА		
Учествовање у раду Наставничког већа	Давањем саопштења, информисањем о резултатима обављених истраживања и других активности од значаја за образовно-васпитни рад и јачање наставничких компетенција/кроз записник	Различитим активностима реализовано је учешће у раду Наставничког већа.
Учествовање у раду тимова	Континуирано учешће у раду Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, Тима за психолошко-кризне интервенције, Тима за инклузивно образовање, и других тимова по налогу директора. Координисање сарадње са Црвеним крстом у улози секретара подружнице Црвеног крста.	Различитим активностима и кроз различите улоге реализовано је учешће у раду тимова.
Учествовање у раду Педагошког колегијума, и	Присуствовање састанцима и активно учествовање по питању свих тачака дневног рада	Присутвом и активним учествовањем на састанцима је реализовано учешће у

стручних актива	које се тичу активности од значаја за образовно-васпитни рад /записници, извештаји	раду Педагошког колегијума и стручних актива.
Предлагање мера за унапређивање рада стручних органа установе	Анализа стања кроз састанке Педагошког колегијума, закључке тима за самовредновање и тима за обезбеђивање квалитета и развој установе, дефинисање приоритета	Кроз анализу и приоритизацију долази се до предлога мера унапређења рада стручних органа установе.
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
VIII САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ		
Сарадња са Центром за социјални рад	Кроз заједничко праћење ученика који су из различитих разлога били упућени центру	Реализована је сарадња кроз заједничке и координисане активности.
Сарадња са Основном школом Вукашин Марковић	Сарадња са дефектологом који деци из наше школе пружа додатну подршку.	Сарадња је реализована ради додатне подршке деци којој је потребна.
Сарадња са канцеларијом за ромска питања	Остварује се посредовањем педагошког асистента, ради пружања подршке ученицима који долазе из нестимулативних средина	Реализована је сарадња са циљем пружања подршке ученицима.
Сарадња са интерресорном комисијом	Кроз разматрање предлога за увођење индивидуалних образовних планова са измењеним стандардима и исходима образовања, предлога за одлагање поласка у први разред, и омогућавања подршке дефектолога ученицима у школи, личног пратиоца или коришћења асистивних технологија.	Сарадња са интерресорном комисијом је реализована кроз различите активности.
Сарадња са Црвеним крстом Крагујевац	Као особа задужена за сарадњу са Црвеним крстом при организовању курсева у школи, реализацији квиз-такмичења, хуманитарних акција, предавања, и сл.	Сарадња са Црвеним крстом је реализована кроз различите активности.
Сарадња са центром за пружање услуга социјалне заштите „Књегиња Љубица“	Кроз заједничко праћење ученика за које је уз сарадњу са родитељима процењено да им је у интересу похађање дневног боравка у овој установи	Реализована је сарадња кроз заједничке и координисане активности.

Сарадња са Институтом за јавно здравље и Домом здравља	Организовање предавања из области здравствене заштите и унапређења менталног здравља за ученике различитог узраста и родитеље, обележавање значајних датума	Реализована предавања, трибине
Сарадња са различитим факултетима кроз пријем студената на праксу	Омогућавање студентима да стекну неколико дана обавезне праксе у установи као део испитних обавеза	Реализован менторски рад
Учествовање у раду стручних удружења	Учествовање у раду актива стручних сарадника и Удружења «Психолози и педагози у школама Србије»	Учешће је реализовано кроз учествовање у раду актива стручних сарадника.
Сарадња са психолозима из других институција	Сарадња са психологом из развојног саветовалишта и консултације са психолозима из других школа	Сарадња са психолозима из различитих институција је реализована по потреби и у интересу ученика.
Сарадња са предшколском установом	Организовање Дана отворених врата кроз посету предшколаца школским часовима и активностма, израда планова транзиције и састанци са тимовима за додатну подршку	Сарадња са предшколском установом је реализована кроз различите активности.
Сарадња са полицијском управом	Организовање предавања за ученике, реализација пројекта «Заједно и безбедно кроз детињство», сарадња са школским полицајцем односно инспектором који дежура у школи.	Сарадња са предшколском установом је реализована кроз различите активности.
Сарадња са школском управом	Саветодавни разговори са просветним саветницима и спољним сарадницима организовање састанака. Састанци након екстерне евалуације или ванредног стручно – педагошког надзора.	Сарадња са школском управом је реализована на различите начине у сврху унапређења рада школе.
Иницијални састанак стручних сарадника школе са ПП службом предшколских установа	У циљу адекватне припреме деце за полазак у школу и уједначене расподеле деце у одељења првог разреда стручни сарадници успостављају комуникацију са предшколским установама из којих долазе деца за коју се током процене спремности за полазак у школу претпостави или сазна за одређене проблеме у прилагођавању,	Реализован је иницијални састанак тима ради заједничке припреме ученика за полазак у школу и што лакшу адаптацију.

	развојне тешкоће, и сл.	
Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
IX ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ		
Вођење дневника рада	Свакодневно евидентирање активности у електронској форми у табели под називом Дневник рада психолога. Детаљи разговора са родитељима и ученицима налазе се у различитим формуларима у досијеу ученика, евиденцији разговора са родитељима, или личној свесци.	У дневнику рада су свакодневно евидентирани активности.
Прикупљање и чување података о ученицима	Прикупљање података о ученицима првог разреда и новопридошлим ученицима	Подаци о ученицима првог разреда су прикупљени и сачувани.
Писање припрема за одређене активности	Писање припрема односно сценарија за радионице и предавања из различитих области	Припреме су написане.
Чување чек листа за праћење наставе и васпитних активности и извештаја о посети часовима	Попуњавање чек листа при посети часовима и писање извештаја у два примерка, при чему се један даје наставнику, а други чува у личној архиви.	Чек листе су сачуване након обављања активности везаних за педагошко-инструктивни рад.
Писање извештаја о реализованом педагошко-инструктивном раду	Након реализованих посета часовима, поред извештаја о посећеном часу, стручни сарадници пишу и извештај о реализованом педагошко-инструктивном раду са мерама за унапређење, односно препорукама за даљи рад, и назнаком за будуће праћење ефеката предузетих мера.	Извештај који је представљен педагошком колегијуму, како би руководиоци стручних већа упознали чланове са предложеним мерама за унапређење.
Учествовање у изради кључних школских докумената	Писање делова Годишњег плана рада школе Писање делова Извештаја о реализацији ГПРШ-а Писање делова школског програма и анекса школском програму. Учествовање у изради развојног плана школе.	Планови су део Годишњег плана рада школе Извештаји су део Извештаја о реализацији годишњег плана рада школе за прво и друго полугодиште Школски програм садржи све законом предвиђене делове
Писање дописа и архивирање припадних дописа	Писање дописа Центру за социјални рад и осталим институцијама са којима школа сарађује	Оставарена је комуникација и сарадња са релевантним институцијама и

	када се укаже потреба за тим. Чување истих у архиви.	појединцима.
Вођење записника	Вођење записника тима за заштиту и осталих записника по налогу директора	Заведени и архивирани записници
Писање личног плана професионалног развоја и извештаја о реализацији плана 44 (стручно усавршавање у установи)	План се пише се на основу инструмента самопроцене, а извештај на основу интерног правилника о стручном усавршавању у установи. Извештај о стручном усавршавању ван установе је саставни део извештаја о раду стручног сарадника	Унапређене области личног развоја.
Писање оперативних планова рада стручног сарадника	Прецизно планирање сходно континуираним потребама и непредвиђеним околностима.	Оперативни планови за сваки месец
Стављање у функцију знања и вештина стечених досадашњим стручним усавршавањем	Интерне обуке након семинара -Примена стечених знања са семинара -Презентација стручних радова и приручника/ Сертификати, потврде, извештаји, фотографије	Примена стечених знања и вештина је евидентна кроз измене и унапређење различитих активности психолога. Научено се примењује у пракси.
Вођење евиденције о стручном усавршавању	Попуњавање ексел табеле која на нивоу школе служи за евидентирање стручног усавршавања	Транспарентна евиденција стручног усавршавања ван установе

ПРОГРАМ ПЕДАГОШКОГ АСИСТЕНТА

Педагошки асистент програмом и планом рада остварује следеће циљеве и задатке:

- **Циљ:** пружање континуиране подршке ученицима, нарочито ученицима из осетљивих друштвених група и ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, ради унапређивања њихове укључености у образовно-васпитни процес, развоја образовних постигнућа, социјализације, редовног похађања наставе и јачање сарадње између школе, породице и локалне заједнице, ускладу са принципима инклузивног образовања.

- **Задаци:** Пружање непосредне подршке ученицима у савладавању наставних садржаја у складу са њиховим могућностима и потребама, помоћ ученицима у развијању радних навика, мотивација за учење и редовно похађање наставе, подршка ученицима из социјално осетљивих група у процесу инклузије и школовања, подстицање социјалне укључености ученика и развоја позитивних односа међу вршњацима, сарадња са наставницима, одељењским старешинама и стручним сарадницима у планирању и реализацији активности подршке ученицима; учествовање у праћењу напредовања ученика и правовремено обавештавање стручне службе о уоченим тешкоћама; сарадња са родитељима/старатељима у циљу јачања њихове укључености у образовно васпитни процес, допринос стварању безбедне, подстицјне и инклузивне школске средине; учешће у активностима школе усмереним на превенцију осипања ученика и превенцију вршњачког насиља; сарадња са локалном заједницом и релевантним институцијама по потреби школе.

Активности	Начин реализације/праћења	Очекивани исходи / евалуација
Израда школске документације	Учешће у припреми и вођењу потребне педагошке и школске документације у складу са надлежностима педагошког асистента; Сарадња са наставницима, стручним сарадницима и управом школе приликом прикупљања и евидентирања података; Вођење евиденције о реализованим активностима и пруженој подршци ученицима; Ажурирање документације у складу са потребама школе и законским процедурама.	Уредно и благовремено вођена школска и педагошка документација; Обезбеђена тачност и доступност података о раду и подршци ученицима; Унапређена организација и планирање рада кроз систематично евидентирање; Олакшаано праћење напредка ученика и реализације активности; Побољшана сарадња и проток информација између запослених у школи.
Подршка ученицима у учењу: Помоћ ученицима у савладавању наставног	Начин реализације: Током часа, асистент посматра ученике, идентификује оне које имају потешкоће и пружа индивидуалну подршку објашњењем градива, додатним задацима и	Током пружене подршке, ученици, боље разумеју градиво, успешно примењују научено у различитим ситуацијама и постижу боље оцене и разумевање

градива током часа; -Индивидуални рад са ученицима који имају потешкоће у учењу; - Објашњавање задатака на једноставнији начин(по потреби више пута); -Помоћ у организацији школског прибора и материјала; -Подстицање активног учешћа ученика у настави; - Развијање радних навика код ученика.	визуелним помагалима. Праћење: Редовно се води забелешка о напредку сваког ученика, бележе се конкретни кораци које је ученик савладао и повремено се упоређује са почетним стањем. Кроз индивидуалну подршку, усмеравање и подстицање ученика на правилно организовање школског прибора и материјала ради лакшег праћења наставе и развијање радних навика. -Подстицање самосталности развијање радних навика. Заједно с ученицима организујем прибор, фасцикле према потреби за рад; Подстичем ученике да сами свакодневно припремју прибор код куће, проверавају шта им треба пре наставе и воде рачуна о материјалима, наставним средствима.	критичких појмова. Ученици ће уз помоћ асистенције развити самосталност у организацији школског прибора, постити одговорниј за своје материјале и развити веће радне навике. Праћењем њиховог напретка, очекује се повећање спремности за наставу и боља организованост током школског дана.
Подршка наставницима: -Сарадња у планирању и реализацији часа, - Давање повратних информација о напредку ученика; -Помоћ у припреми дидактичког материјала; -Учешће у прилагођавању наставних садржаја; -Подршка у вођењу	Редовни састанци и договори са наставницима, заједничко планирање, информисање о ситуацији у породици ученика, ступање у контакт са родитељима како би потписали ИОПЕ, спона међу родитеља- наставника и око језичке баријере, размене контакта, преузимање информација од родитеља прослеђивање старешинама како би водили што адекватнију педагошку документацију.	Наставници се осећају оснажено и подржано у свом раду, да им се олакша планирање и реализација часова, да имају јаснији увид у напредак ученика, те да се самим тим побољша квалитет наставе индивидуализација приступа. Крајњи циљ је побољшање целокупног образовног процеса.

евиденције о ученицима.		
Социјална и емоционална подршка: -Подстицање позитивних односа међу ученицима; -Превенција конфликта и решавање мањих несугласица; -Развијање осећаја припадности у одељењу; -Подршка ученицима у емоционално изазовним ситуацијама.	Увођење заједничких активности, као што су групни пројекти нпр:“ Подстицање развоја социјалне емоционалне интелигенције до међусобног прхватања и уважавања“, „Игром и дружењем до заједничког суживота“... где сви сарађују или замењујемо улоге у комуникацији, дискусији, тако да свако има прилику да се чује. Такође се могу организовати парови за међусобну подршку, где се ученици повремено међусобно мотивишу прате како један другог охрабрује. -Код превенције конфликта – јасна правила комуникације – попут тога да пре него што реагују, узму тренутак да размисле и кажу како се осећају. Можемо унапред договорити сигнал или знак који ученици користе када осећају напетост, па онда одмах интервенишемо. На тај начин, мањи конфликти се решавају пре него што ескалирају. Код развијања осећаја припадности- укључивање редовних тимских активности, где се деца представљају кроз мале приче о себи, нпр: на почетку сваког месеца. Могу се организовати заједничке традиције, као што су“ пријатељски понедељак или мале прославе успеха, где се свако осећа важним и виђеним. У емоционално изазовним ситуацијама – увођење праћења кроз индивидуалне разговоре.	Очекивани исход - да се створи кохезивно одељење у којем ученици граде позитивне односе, смањују конфликте, развијају осећај припадности и сигурности, те су спремни за заједнички рад и подршку.
Сарадња са стручним сарадницима: -Редовна комуникација са педагогом и психологом	Свакодневна комуникација и размена информација са педагогом и психологом школе; Заједничко планирање и праћење подршке ученицима;	Унапређена сарадња и координација између педагошког асистента и стручних сарадника; Правовремено препознавање

школе; -Учешће на састанцима тима за инклузију; -Достављање информација о напредку ученика; -Заједничко планирање мера подршке.	Размена информација и искуства у вези са потребама ученика; Тимски рад кроз израду и реализацију индивидуализованих планова подршке; -Учешће на седницама стручних тимова и заједничким активностима школе;	образовних и социјалних потреба ученика; Пружена адекватна подршка ученицима у складу са њиховим потребама; Унапређен квалитет васпитно-образовног рада кроз тимски приступ; Већа укљученост ученика у наставни процес и боља постигнућа ученика; Ефикаснија размена информација значајних за праћење напредовања ученика.
Сарадња са родитељима: Размена информација о напредку ученика (у договору са школом); Подршка родитељима у разумевању школских захтева; Укључивање родитеља у план подршке ученику.	Индивидуални разговори и консултације са родитељима у договору са школом и разредним старешинама кроз посете породица ученика, телефонским путем, доласком на састанке родитељ у школи; Размена информација о постигнућима, понашању и потребама ученика; Пружање подршке родитељима у праћењу школских обавеза детета; Пружање подршке родитељима при изради потврда за остваривања права на социјална и материјална давања; Организовање и донирање (одеће, обуће...); Посредовање у комуникацији између школе породице; Укључивање родитеља у активности које доприносе напредовању ученика.	Унапређена сарадња између школе и родитеља; Родитељи правовремено информисани о напредку и потребама ученика; Повећано укључивање родитеља у подршку учењу и развоју детета; Боље праћење школског постигнућа и понашања ученика; Унапређена подршка ученику кроз заједничко деловање школе и породице; Јачање поверења и сарадничког односа између родитеља и школе.
Организационе и друге активности: Надзор ученика у слободним активностима(одмор, излет, продужени боравак);	Надзор ученика у слободним активностима – присуство и праћење ученика, током одмора, излета и других ваннаставних активности; Пружање подршке у организацији и безбедном учешћу ученика;	Повећана безбедност и одговорно понашање ученика током слободних активности; Унапређени социјални односи и позитивна интеракција међу ученицима;

Помоћ у организацији школских догађаја; Вођење кратких забелешки о раду; Учешће у школским пројектима и активностима.	Подстицање позитивне комуникације и социјалне интеракције међу ученицима; Сарадња са наставницима и другим запосленима ради очувања безбедности ученика. Помоћ у организацији школских догађаја – учешће у планирању и реализацији школских приредби, радионица, хуманитарних акција и других догађаја; Пружање организационе подршке наставницима и стручним сарадницима; Подстицање укључивања ученика у школске активности. Вођење кратких забелешки о раду – редовно евидентирање реализованих активности, запажања и пружене подршке ученицима; Вођење белешки о сарадњи са наставницима, родитељима и стручним сарадницима, Праћење реализације планираних активности. Учешће у школским пројектима и активностима – активно укључивање у планирање и реализацију школских пројеката и активности; Сарадња са наставницима, стручним сарадницима и ученицима; Пружање подршке ученицима током реализације пројектних активности.	Већа укљученост ученика у ваннаставне активности. -Успешно реализовани школски догађаји и активности; Повећано укључивање ученика у школском животу; Развијање сарадње, заједништва и припадности школском окружењу. Уредно евидентирани реализоване активности и пружена подршка; Унапређено праћење напредовања ученика и реализације активности; Доступност релевантних информација за планирање даљег рада. Повећано укључивање ученика у пројектним активностима;
--	--	---

ЛЕТОПИС ШКОЛЕ

Циљ: Упознавање ученика, наставника, родитеља о реализованим активностима у нашој школи; хронолошким постављањем догађаја лако се стиче увид у сва дешавања забележена текстом, видео записом и фотографијом.

Начин остваривања: летописа се води у електронској форми и има своју интернет страницу; администратор уређује ову страницу објављивањем битних дешавања и активности унутар наше школе и у оквиру сарадње са широм друштвеном заједницом

Носиоци активности: администратор странице

Евалуација и праћење: праћење и посећивање странице, коментарисање постова

САЈТ ШКОЛЕ

Циљ: Упознавање ученика, наставника, родитеља о реализованим активностима у нашој школи; истицање обавештења, кључних школских докумената, информација са јавних набавки и сл.

Начин остваривања: администратор уређује сајт школе објављивањем материјала који добија од носиоца активности

Носиоци активности: администратор странице, секретар, директор.

Евалуација и праћење: праћење и посећивање странице.

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Евалуација и самоевалуација су саставни део образовно-васпитног процеса у Установи и саставни део сваког учења. Оне су битне, јер воде освешћивању знања, осветљавају пут развоја и трасирају наредне кораке у њему. Такође доприносе константном унапређивању квалитета образовно-васпитног процеса.

Начин остваривања

У нашој Школи се евалуација остваривања Школског програма врши на нивоу целе Установе кроз Годишњи извештај о реализацији годишњег плана рада установе – за прво полугодиште и крај школске године, Годишњи извештај о реализацији Развојног плана Установе, Годишњи извештај о самовредовању Установе, . На нивоу Установе евалуација остварености Школског програма се реализује применом инструмената за самовредновање и вредновање рада у одговарајућим приоритетним областима. Користе се Записници са Стручних већа и актива, Педагошког колегијума и Наставничког већа. Најдетаљније сумирани резултати евалуације су систематизовани у Извештају о реализацији годишњег плана рада установе. Од инструмената се користе упитници, чек-листе или анкете. Редовна евалуација остварености школског програма се реализује сваке године у јануару и јуну. Праћење остваривања Школског програма:

- Смернице за израду Школског програма, као и праћење реализације истог – Педагошког колегијум и актив за ратвој ШП.
- Анализу реализације Наставног плана и програма редовне, додатне, допунске наставе и слободних активности – на седницама Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу успеха ученика – седнице Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу владања ученика, похвале, награде, казне - седнице Одељењских већа и Наставничког већа.
- Анализу реализације појединих наставних предмета - седнице Стручних већа.
- Праћење реализације свих облика образовно-васпитног рада.
- Праћење рада стручних тимова за: инклузију, заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, школско развојно планирање и самовредновање.
- Презентацију реализације Школског програма на састанцима Савета родитеља и Школског одбора.

Циљеви којима се тежи су:

- коришћење различитих метода, облика и места за извођење наставе;
- коришћење различитих техника учења и оцењивања у наставном процесу које ће обезбедити квалитетнију наставу, а самим тим и боље резултате ученика;

ОШ „Мирко Јовановић“ - Школски програм

- оснаживање компетенција свих запослених у циљу укључивања у савремени систем образовања;
- посвећивање пажње надареним и талентованим ученицима;
- уређивање и опремање школског простора ради унапређења наставног процеса и безбедоносне ситуације;
- обезбеђивање сигурног окружења за ученике и запослене спровођењем превентивних активности;
- унапређивање организације рада школе и подизање нивоа одговорности свих запослених у реализацији обавеза и задужења;
- изграђивање квалитетнијег односа школе и локалне самоуправе како би се остварили већи ефекти у образовно-васпитном процесу;
- подизање угледа школе у друштвеном окружењу кроз промоцију наставних и ваннаставних активности.

Носиоци активности: чланови Стручног актива за развој школског програма

Евалуација и праћење: Евалуација програма врши се континуирано током школске године кроз праћење реализације планираних активности и анализу постигнутих резултата